

SUPER

10/2016

Opiskelijan ohjaus

VAATII LISÄÄ
RESURSSIJA

Pohjoismainen tutkimus:

HOITOTYÖ RANKINTA
SUOMESSA

Luottamusmiehille tarkistuslista

SOTE-MUUTOSTILANTEISIIN

PuPer kampanjoi:

NEULO SUKAT!

**Toimintamallit
tutuiksi:**

*Kiusaaminen
ei kuulu
työpaikalle*

RITVA VENEHSALO
SOITTAA JA SOVITTELEE

63 Nyt jos koskaan tarvitaan yhteen hiileen puhaltamista, korostaa Hanna Jokinen pakinassaan.

16

Ritva Venehsalo johtaa kehitysvammaisten Puuvilla-orkesteria.

36 Lähihoitaja Maija eli vuosikausia pelossa.

44

Duudsonien Jarno Leppälä puhui Lähihoitajapäivillä unelmista.

lokakuu

3 Pääkirjoitus **4** Ajankohtaista **5** Puheenjohtajalta **6** Sote-tarkistuslista luottamusmiehillä **8** Kilpailukyky sopimus on kova pala **9** SuPer Kuntamarkkinoilla **10** Kolme tuntia liikuntaa lapsille **11** SuPer terveen sisäilman puolesta **12** Lokakuun lyhyet **13** Näin vastattiin, Lehtikatsaus **14** Lähi- ja perusruokaa: Kaali thoran **KANNESSA** **16** Ritva Venehsalon työpäivä **21** SuPer korostaa mitoituksia vanhustenviikolla **22** Pohjoismaissa hoitotyö rankinta Suomessa **24** Suomi suhtautuu nihkeästi perheiden yhdistämiseen **28** Johanna Salosen arki Aurorallossa **30** Erityisohjattavien asema lähihoitajakoulutuksessa **34** Sirkka-Liisa Kivelän kolumni **35** SuPer-sukkaa pukkaa **36** Työpaikkakiusaamiseen on puututtava heti **40** SuPerin puheenjohtajapäivät **44** Lähihoitajatapahtuma 2016 **46** Homeinen rakennus sairastuttaa **48** Hyvä hoitaja kysyy, miten voit **49** Palasia sieltä täältä **50** Meidän juttu: Värikoodaus **53** Väkipalalta yleistä yksityisellä sektorilla **54** Edunvalvontayksikkö tiedottaa **56** Superristikko **57** Paras juttu **58** Maija Eerikäinen ja Ilona – suojelukoirakilpailupari **62** Jäsenyksen palvelukortti **63** Hanna Jokisen pakina **64** Työssäolovelvoite vanhenee **65** Kommentteja työpaikan musiikista **71** Superkulttuuria **72** Kuulumisia **74** Luonnossa **75** P.S. Valkeakoskelta

SUPER

63. vuosikerta
Tilaushinta 56 €/vuosi
Aikakauslehtien Liiton jäsen

JULKAISIJA

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto
Ratamestarinkatu 12
00520 Helsinki
Fax 09 2727 9120

PÄÄTOIMITTAJA

Leena Lindroos 09 2727 9174

TAITAVA TOIMITTAJA

Jukka Järvelä 09 2727 9178

TOIMITTAJAT

Elina Kujala, ma. 09 2727 9219
Minna Lyhty 09 2727 9176
Marjo Sajantola 09 2727 9173
Minna Seppä, ma. 09 2727 9193
Henriikka Hakkala perhevapaalla
Sonja Kähkönen perhevapaalla

VIERAILEVAT KIRJOITTAJAT

Elina Rikkilä, Antti Vanas

KANNEN KUVA

Ritva Venehsalon kuvasi
Jukka Salminen

ULKOASU

Eyekraft Oy ja Jukka Järvelä

PAINOS

91 900

ILMOITUKSET

Katriina Alfa 09 2727 9298

OSOITTEENMUUTOKSET

Jäsenet: jäsenrekisteri 09 2727 9140
Tilatut: toimitus 09 2727 9298

KIRJAPAINO

 punamusta
ISSN 0784-6975

KOLME KOVAA

Superilaiset luottamusmiehet ovat helisemässä, kun päälle vyöryy monia samanaikaisia kuntakenttää koskevia muutoksia. Esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluja koskevat ulkoistukset ovat lisääntyneet räjähdysmäisesti, ja juuri ne ovat sopimusedunvalvonnan kannalta vaikeimpia hoidettavia. Tärkeää on, että luottamusmiehet ovat selvillä tilanteesta ja sekä pyrkivät että pääsevät sote-uudistusta valmisteleviin työryhmiin. Liitossa on koottu toimintaohjeet luottamusmiehille muutostilanteita varten, ja ne löytyvät aktiivijäsenten verkkosivuilta.

Lähihoitajakoulutukseen osallistuu entistä enemmän opiskelijoita, jotka tarvitsevat erityistukea opetuksessa. Tämä aiheuttaa lisävaatimuksia myös työssäoppimisjaksoille. Työpaikoilla tehtävä ohjaus vie muutenkin yhä enemmän työpaikkaohjaajien aikaa monien aiemmin koulussa opettujen asioiden siirtyessä työpaikkojen vastuulle. Kun ohjaus tehdään muun työn ohessa ja työtahti on kireä, haastattelemamme ohjaaja toteaa, että opiskelijaparka yrittää juosta hoitajan perässä ja varastaa oppinsa. Ohjaukseen tarvittavasta ajasta ja korvauksista tulisikin käydä reaali-tilanteeseen pohjaava, avoin ja rehellinen keskustelu käytännön rauhoittamiseksi.

Suurin osa työpaikoista on laatinut toimintamallin kiusaamistilanteita varten. Harvoin kuitenkin koko henkilöstö on mallista tietoinen niin, että sitä osattaisiin aktiivisesti käyttää. On arvioitu, että jopa 100 000 palkansaajaa kärsii työpaikkakiusaamisesta Suomessa. Terveystieteiden tutkimus kuuluu aloihin, joilla kiusaaminen on keskimääräistä yleisempää ja se ilmenee usein verbaalisena. Jokaisella työpaikalla tavoitteena tulee olla nollatoleranssi, jolloin työyhteisössä ei suvaita minkäänlaista kiusaavaa tai epäasiallista käytöstä. Mutta entä, kun kiusaaja on se esimies, jonka tulisi huolehtia koko työyhteisön hyvinvoinnista? Maija kertoo kokemuksensa. Toivottavasti hänen rohkeutensa kannustaa muitakin tarttumaan tähän ongelmaan. Lisää näistä ja muista ajankohtaisista aiheista sisäsivuilla. ■

leena.lindroos@superliitto.fi

Kalenteri

LOKAKUU

7.10.	Kunnon työn teemapäivä
7.10.	Varhaiskasvatusmessut, Helsinki
8.10.	Euroopan elinsiirtopäivä
15.–16.10.	Sukella SuPeriin, Oulu, SuPer
18.10.	Ammattiosaston kotisivut kuntoon, Helsinki, SuPer
20.–21.10.	Hyvä Ikä, Tampere
21.–23.10.	SuPer-Voimaa – Aktiivinen SuPer –koulutusristeily, Helsinki, Super
25.–26.10.	Etevä esiintyjä, Helsinki, SuPer
28.–30.10.	Osaava Nainen, Turku

MARRASKUU

3.11.	Tehoa paikalliseen vaikuttamiseen, Oulu, SuPer
3.–4.11.	SuPer-Opojen asiantuntijapäivät, Helsinki, SuPer
5.11.	Tehoa paikalliseen vaikuttamiseen, Jyväskylä, SuPer
9.11.	Vaihda vapaalle, Helsinki, SuPer
11.11.	Nenäpäivä
13.11.	Isänpäivä
16.–17.11.	Erikoissairaanhoidon koulutuspäivät, Tampere, SuPer

INGIMAGE

Yksityissektorille etsitään luottamusmiehiä

Superilaisten yksityissektorin työpaikoille etsitään luottamushenkilöitä. Lokakuun ja marraskuun aikana pidettävissä vaaleissa valitaan luottamusmies ja varaluottamusmies kaudelle 1.1.2017–31.12.2019.

Superilaisilla ja heidän työkavereillaan on oikeus valita luottamusmies

työehtosopimuksen mukaisesti pienilekin työpaikoille. Ainoastaan Avainta ry:n työehtosopimuksessa edellytetään vähintään viittä jäsentä.

Luottamusmies edustaa oman työehtosopimuksensa mukaisesti SuPerin, Erton ja Tehyn jäseniä. Luottamusmiehellä on oikeus saada tietoa ja käyttää työaika tehtävän hoitamiseen. Luottamusmies saa koulutusta tehtävään muun muassa SuPerin omilla kursseilla. ■

STTK tuomitsee rasismia

Työntekijä- ja työnantajakeskusjärjestöt tuomitsevat rasismia kaikissa muodoissaan. Ne muistuttavat, että Suomi on sitoutunut kansainvälisiin sopimuksiin ja yhteiseen Eurooppaan. Maahanmuuttovastaisuus ja rasismi eivät ole Suomen ratkaisu pakolaisvirtojen aiheuttamaan maahanmuuttotulvaan.

Maahanmuuttajat kohtaavat haasteita myös työelämässä. Järjestöt korostavat, että Suomessa kaikilla työntekijöillä on yhtäläiset vastuut, oikeudet ja vel-

vollisuudet riippumatta esimerkiksi etnisestä taustasta, ihonväristä, kielestä tai sukupuolesta. Tämän hetken vaikeasta talous- ja työllisyysilanteesta huolimatta Suomi tarvitsee tulevaisuudessa uutta työvoimaa, myös ulkomailta.

Superilaisten keskusjärjestön STTK:n lisäksi julkilausuman ovat allekirjoittaneet SAK, Akava, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Kirkon työmarkkinalaitos KiT, KT Kuntatyönantajat ja Valtion työmarkkinalaitos. ■

NYT ON AIKA

- ▶ Suositella SuPeria lokakuussa ja saada suositelijan lahjakortin lisäksi monitoimikaulanauha.
- ▶ Ilmoittautua jäsenivuilla Lifted-hyvinvointiverkkovalmennukseen.
- ▶ Osallistua SuPer tekee hyvää -kampanjaan ja kutoa sukkaa.
- ▶ Valmistella ao:n toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2017.
- ▶ Aktiivien hakea palkitsemisviikkoa vuodelle 2017.
- ▶ Tarkistaa jäsenmaksut.
- ▶ Ilmoittaa äitiysloma- ja hoitovapaa-ajat.
- ▶ Ilmoittaa alkamis- ja päättymispäivät, jos olet lähtenyt jatko-opiskelemaan.
- ▶ Ilmoittaa jos jäät eläkkeelle.

Käytöstaulu päättäjille?

Jouduin erään viikonlopun aikana käymään lasten terveysasemapäivystyksessä. Siellä silmiini osui niin sanottu käytöstaulu. Siinä kerrottiin, mitä asemalla tehdään siitä hetkestä lähtien, kun ihminen tulee päivystykseen: mitkä ovat toimenpiteet, miksi niitä tehdään ja kuinka kauan jokin tietty asia kestää. Kokonaisajasta ei puhuttu mitään, eli voi kulua 2–6 tuntia – tai jotain muuta. Taulussa pyydettiin ymmärrystä, ja todettiin lopuksi, että hoitohenkilökunta tekee koko ajan töitä.

Tulin miettineeksi, että meidän superilaisten pitää varmasti tehdä samanlainen käytöstaulu päättäjille. Hallitusohjelmaan on kirjoitettu, että ympäri-vuorokautisessa hoitopaikassa hoitajamitoitusta voisi laskea, sillä siellä olevat hoidettavat eivät tarvitse yhtä paljon hoitoa kuin aiemmin. Kun yhtälöön vielä lisätään vanhusmäärän kasvu, on lopputulos täysin mahdoton.

On pakko sanoa, että tehty hallituskirjaus osoittaa uskomatonta tietämättömyyttä asian oikeasta tilasta, tai sitten vain eurot puhuvat. Europula pitää sanoa ääneen eikä sitä tule piilottaa muiden asioiden alle. Hallituksen kirjauksen takia meidän superilaisten pitää selvittää päättäjille, mitä me teemme ja miksi joku työ tai toimenpide vie oletetun ajan. Kaikesta ei kuitenkaan voi tietää, miten kauan toimenpide kestää. Se tässä on erikoista, että päivystyksessä asia on selvä pläkki, mutta vanhusten hoidossa ei mitenkään ymmärrettävää.

On siis jälleen kerran aloitettava alusta, ammatin arvostuksesta. Juhlpuheissa kehutaan, mutta arjessa painetaan maan rakoon. Näin ei voi jatkua.

Ammattitaito on asia, joka työnantajan pitää tunnustaa ja jota arvostaa.

Kukaan ei saa sanoa, että kaikista on lähihoitajiksi tai muiksi sote-alan ammattilaisiksi. Hoitaminen, kasvattaminen, lääkitseminen, kuntoutus ja tukeminen sairauden hoitamisessa eivät ole asioita, jotka onnistuvat myötäsyttyisesti kaikilta. Osaaminen on koulutuksen tulos – ammattitaitoa, jota pitää kehittää koko työuran ajan. Koulutus on tae laadukkaasta tasosta ja osaamisesta, joka koituu hoitoa tai apua tarvitsevan asiakkaan, potilaan tai lapsen hyväksi.

Seuraavaksi on kyse siitä, miten työnantaja määrittelee työnkuvan, eli mitkä kaikki tehtävät kuuluvat superilaisille missäkin työssä. Jälleen on otettava huomioon se, mitä hoidettava tarvitsee ja mitä organisaatio tarjoaa. Priorisoinnissa hoitoa tarvitseva on laitettava ykköseksi, iästä riippumatta. Tarpeet ovat yksilöllisiä ja erilaisia, mutta yhteistä asiakkaille on, että yksikään ei pärjää ilman päivittäistä apua ja hoitoa. Hidastunut vanhus ja hoitajien liian vähäisestä määrästä johtuva kiire ovat turmioksi vanhuksen omatoimisuudelle.

Vanhuspalveluissa on huomioitava, että jo 10–15 vuoden ajan ovat kunnat nostaneet kunnallisen hoidon piiriin pääsyä edellyttävää hoitoisuuden rajaa riippumatta siitä, onko sen tuottaja yksityinen vaiko kunnan oma taho. Tämä tarkoittaa, että hoidettavat ovat monisairaita ja hoitoon tarvitaan entistä enemmän aikaa. Entistä enemmän tarvitaan myös moniammatillista tiimityötä, jossa jokainen tekee oman osuutensa hoidosta. Tämä on vanhusten hoidossa ymmärretty usein väärin, kun tilannetta on peilattu sairaalamaailmaan. Tarvitaan myös *Entä sitten jos* -varatoimintaohjeet. Niiden avulla moni asia saataisiin hoidettua ennen kuin siitä tulee todella akuutti. Samalla tavalla on

mietittävä kuntoutuksen tavoitteet eli se, miten maksimoidaan omatoimisuus.

Vanhuspalveluissa on paljon parantamisen varaa. Tilanne ei kuitenkaan parane sillä, että vähennetään ammattitaitoista henkilökuntaa tai laitetaan heidät tekemään tukipalveluita, jotka eittämättä ovat kokonaisuudessa tärkeitä, mutta tarvitsevat omat tekijänsä. ■

*Terveisin,
Silja*

Painostuksen alla ei saa allekirjoittaa

TEKSTI MINNA SEPPÄ

SuPer on julkaissut luottamusmiehille tarkistuslistan, joka antaa työkaluja muutosprosesseista selviämiseen. Liiton juristeihin kannattaa ottaa yhteyttä jo, kun ulkoistushanke on rivi lautakuntalistalla.

SuPerin edunvalvonnan puhelin on tänä syksynä soinnut tiuhaan.

– Luottamusmiehet ottavat meihin yhteyttä erityisesti ajankohtaisista kuntakenttää koskevista muutoksista, esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluita koskevista ulkoistuksista, liiton edunvalvontajohtaja Anne Sainila-Vaarno sanoo.

Hän kiittelee luottamushenkilöitä aktiivisuudesta ja toivoo, että liittoon oltaisiin yhteydessä jo muutosprosessien varhaisessa vaiheessa. Myös SuPerin kehittämisjohtaja Jussi Salo kannustaa ennakointiin.

– Pitää lukea kunnallisten luottamuselinten, kuten sosiaali- ja terveyslautakuntien tai kunnanhallitusten esitys-

listoja, ja reagoida niihin. Tulevat ulkoistukset näkyvät usein ensimmäisinä kunnan tulevan vuoden talousarvioesityksessä: jos ostopalveluiden määrä kasvaa, vaihtelua on luvassa, Salo sanoo.

Sainila-Vaarno korostaa neuvotteluprosessissa tarvittavaa jämäkkyyttä ja rauhallisuutta.

– Painostuksen alla ei saa allekirjoittaa mitään. Sellaista paikallista sopimusta ei olekaan, jolla olisi niin kiire, että nimi on laitettava paperiin heti. Aina voi sanoa, että tarvitsee lisäaikaa. Liittoa kannattaa konsultoida välittömästi, jos on epävarma siitä, onko allekirjoittaminen jäsenten edun mukaista.

KUNNISSA KALLIITA RATKAISUJA

Sainila-Vaarno toteaa luottamusmiesten roolia vaikeuttavan sen, että meneillään on yhtä aikaa monia muutoksia.

– Kuntayhtymiä on purettu ja perustettu ennenkin, mutta tätä vuotta leimaa paitsi muutosprosessien suuri määrä, myös niiden laaja laadullinen kirjo: kunnat tekevät erilaisia säästötoimia, ulkoistavat, palveluntuottajat vaihtuvat kilpailutusten vuoksi ja kunnat ottavat takaisin ulkoista-

miaan palveluja.

Liittoon otetaan useimmiten yhteyttä kuntien tekemistä, sosiaali- ja terveyspalveluita koskevista ulkoistuksista, joiden Sainila-Vaarno ja Salo kuvaavat yleistyneen räjähdysmäisesti.

– Kuntayhteisöjen suuret investoinnit, kuten sairaalarakennukset, vaativat nykyainsäädännön mukaan erityisluvan. Tämä on ollut pettymys kunnille, jotka ovat halunneet turvata hankkeilla alueellaan tarjottavat sote-palvelut.

– Kun investoinnit ovat hankaloituneet, avuksi on keksitty pitkät ulkoistussopimukset. Niiden uskotaan pitävän, tekipä tuleva maakunta sote-palveluiden järjestämisessä millaisia ratkaisuja tahansa. Näinhän asia ei mitään todennäköisimmin ole, vaan maakuntien aloittaessa toimintansa ulkoistuksia puretaan. Nyt tehdään siis kokonaisuuden kannalta hyvin kalliita ratkaisuja, Salo sanoo.

VÄLTÄ ULKOISTUKSEN SUDENKUOPAT

Ulkoistukset ovat Sainila-Vaarnon mukaan sopimusedunvalvonnan näkökulmasta vaikeimpia hoidettavia. Tottumaton luottamusmies voi langeta muu-

VERTAA TESSIT

Superin 90 000 jäsenen sovelletaan neljää työehtosopimusta, joita ovat kunta-alan Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus KVTES, kuntien ja kuntayhtymien omistamien yhtiöiden Avaintyöntekijät AVAINTA ry:n työehtosopimus ja yksityissektorilla sovellettavat Terveyspalvelualan työehtosopimus ja Yksityisen sosiaalipalvelualan TES.

– Yksiselitteistä vertailua sopimusten välillä on hankala tehdä. Kunnallinen virkaehtosopimus on kuitenkin työntekijän näkökulmasta useimmissa tapauksissa edullisin, Anne Sainila-Vaarno sanoo.

Työehtosopimusvertailu jaettiin luottamusmiehille syyskuussa.

TARKISTETTAVAT
ASIAT ERI SOTE-
MUUTOSTILANTEISSA

LUOTTAMUSMIES – NÄIN SELVIÄT MUUTOKSESTA

- 1. Seuraa kuntasi** talousarviokeskustelua, strategiaa ja säästötoimia.
- 2. Vaadi superilainen** edustus muutoksia valmisteleviin työryhmiin.
- 3. Verkostoidu** yli kuntarajojen.
- 4. Vaadi lain** edellyttämää yhteistoimintamenettelyä noudatettavaksi.
- 5. Kun työnantaja vaihtuu:** Tarkista, täyttyvätkö liikkeenluovutuksen kriteerit. Tällöin ei tehdä uusia työsuhteita. Jos työnantaja vaihtuu kunnallisesta yksityiseen, on pyrittävä turvaamaan eläke-edut. Jos vaihdetaan yksityiseltä kunnalle, on pyrittävä pääsemään KVTESin piiriin työehtosopimuskauden päätyttyä.
- 6. Kun kunta tekee säästötoimia:** Vaadi yhteistoimintamenettelyä noudatettavaksi ennen kunnanhallituksen lopullista esitystä. Älä suostu palkkotoimiin vapautuksiin lomautuksen vaihtoehtona, lomarahavaihtoihin, työvuorojoustoihin tai säästösopimuksiin.
- 7. Kun kunta lopettaa palvelun tarjoamisen:** Työnantajalla on uudelleen-sijoittamisvelvoite samaan tai samankaltaiseen työhön.

AKTIIVIJÄSEN, LUE YKSITYISKOHTAISET TOIMINTAOHJEET TARKISTETTAVAT ASIAT ERI SOTE-MUUTOSTILANTEISSA -OPPAASTA. PÄÄSET SIHEN LIITON VERKKOSIVUJEN WWW.SUPERLIITTO.FI > KIRJAUDU JÄSENSIVUILLE -OSION KAUTTA.

TOIMINTAOHJEISIIN PÄÄSEE AKTIIVIJÄSENTUNNUKSEN KAUTTA

tosta hoitaessaan moneen kuoppaan.

– Ulkoistustilanteissa tulee käydä läpi yhteistoimintamenettely, mikä ei ole työnantajille mikään itsestäänselvyys.

– Lisäksi työntekijöiden edustajan tulee pyrkiä siihen, että siirto toteutetaan niin sanotun liikkeenluovutuksen periaatteen mukaan, entisin työsuhteen ehdoin. Uusi työnantaja voi esittää, että kyseessä ei ole liikkeenluovutus, ja ryhtyä laatimaan työntekijöille uusia työsuhteita, joissa esimerkiksi osa tehtäväkoh-
taisista palkoista siirretään henkilökoh-
taisiksi lisiksi. Myös eläke-etuja voidaan yrittää heikentää. Näissä tilanteissa tulee olla tarkkana, Sainila-Vaarno opastaa.

Neuvottelut henkilöstön etujen säilyttämisestä KVTES-kauden päätyttyä, niin sanotut siirtosopimusneuvottelut, tulee käynnistää heti ulkoistamis-
pää-
tösten jälkeen.

MUKAAN SOTE-TYÖRYHMIIN

Tämänsykyiset ulkoistukset ovat kii-
vähäjoittelua sote-uudistusta varten.

Perustettavat maakunnat aloittavat toi-
mintansa tammikuussa 2019. Viimeis-
tään marraskuussa odotetaan lausun-
nolle esitystä valinnanvapauslainsä-
dännöstä, joka määrittää pitkälle sitä,
millä periaatteilla maakunnat sote-pal-
velut alueellaan järjestävät.

– Mikäli valinnanvapaus on perus-
palvelujen osalta laajaa, oletettavaa on,
että hyvin monen jäsenemme työnan-
taja toimii tulevaisuudessa yksityisellä
sektorilla, Sainila-Vaarno sanoo.

Hän näkee tärkeänä sen, että SuPe-
rin luottamusmiehet pyrkivät ja pää-
sevät sote-uudistusta valmisteleviin
työryhmiin, sekä verkostoituvat maa-
kuntatasolla niin, että tieto uudistuk-
sen etenemisestä kulkee kunnasta toi-
seen.

– Myös luottamusmiesorganisaation
jatkuvuudesta pitää huolehtia. Luotta-
musmiehiksi halukkaita on yksityisellä
puolella vähemmän kuin julkisissa or-
ganisaatioissa. Vastuullisen yhteistyön
kulttuuria tulee viedä perustettaviin yh-
tiöihin. ■

Voisivatko robotit korvata lähihoitajan töistä viidenneksen?

Robottiikkaa ja automatiikkaa hyödyn-
tämällä voitaisiin tehdä ainakin 20 pro-
senttia sairaaloiden sairaanhoitajien ja
vanhusten pitkäaikaishoidon lähihoita-
jien työtehtävistä. Näin väittävät Ma-
ri Kangasniemi ja Cristina Andersson
Elinkeinoelämän Keskusliiton raportis-
sa. Robottiikkaa voitaisiin käyttää poti-
laiden ja tarvikkeiden kuljettamiseen,
lääkkeiden annosteluun ja jakeluun se-
kä potilaiden elintoimintojen seuranta-
tietojen tallentamiseen. Tämä vapaut-
taisi hoitotyöntekijöiden työaika, joten
työtehtäviä voitaisiin kohdistaa aiempaa
enemmän välittömään, asiantuntijuutta
vaativaan potilastyöhön.

LUE KOKO ROBOTTIikka-ARTIKKELI

Keikkatalous suistaa työn epävarmuuteen

Työsuhteet ovat Suomessa yhä enim-
mähän vakinaisia, mutta uudet työ-
suhteet ovat väliaikaisempia ja hauraam-
pia kuin entiset. Epävarmuus on kasva-
nut myös vakinaisissa työsuhteissa, eikä
työpaikka takaa tulevaisuutta. Näin ar-
vioi Helsingin yliopiston Suomen histo-
rian professori Juha Siltala raportissaan.

Kilpailukyky sopimus kova pala kaikille

Hallitus tarjosi tarkastelua, SuPer vaati sitoutumista

TEKSTI MARJO SAJANTOLA KUVA SEPPO HAAVISTO

Kilpailukyky sopimuksella pyritään kohentamaan kansainvälistä hinta-kilpailukykyä, minkä toivotaan luovan lisää työpaikkoja. SuPer vaati hallitukselta sitoumusta siihen, ettei sopimus saa aiheuttaa lisäleikkauksia kuntatalouteen. Myös työpaikat on turvattava.

SuPer liittyi kilpailukyky sopimukseen vasta, kun puheenjohtaja Silja Paavola sai pääministeri Juha Sipilän hallitukselta täsmennyksen, jonka mukaan hallitus sitoutuu korjaaviin toimenpiteisiin turvataksaan työpaikat, jos kuntatalous näyttää negatiiviselta.

Alun perin hallituksen lupaama tilanteen tarkastelu, kuntatalouden seuraaminen, ei riittänyt SuPerille.

Paavola toteaa, että kunta-alan kilpailukyky- ja kasvusopimusta neuvoteltaessa sovittiin neutraliteettiperiaatteesta. Se tarkoittaa, että valtio korvaa kiky-sopimuksesta aiheutuvat tulonvähennykset kunnille. Kustannusneutraalisuus kuitenkin unohtui, kun valtiovarainministeriö sai lasketuksi, miten paljon valtio tulisi menettämään verotuloja.

– Sen jälkeen julkisen sektorin maksettavaksi oli tulossa 168 miljoonaa euroa. Tämä olisi merkinnyt lähes kymmentä tuhatta uutta työtöntä, joten SuPer ei voinut tätä hyväksyä. Oikeasti emme pyytäneet mitään muuta kuin sitä, että hallitus pitää sen, minkä on meille luvannut.

SuPer hyväksyi sopimuksen, kun kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen vakuutti valtiovarainministeriön tiedotteessa, että ministeriön kunta-alan palkansaajajärjestöille antamat tiedot vastaavat myös hallituksen kantaa.

– SuPerille on erittäin tärkeää hallituksen sitoutuminen. Superilaisten työ-

Silja Paavola allekirjoitti kilpailukyky sopimuksen Kuntatalolla Helsingissä syyskuun alussa.

paikat ja samalla peruspalvelujen tuottaminen eivät saa olla uhattuina. Olemme vaatineet, että työpaikkojen on säilyttävä, puheenjohtaja Paavola painotti.

Hän jatkoi, että vaikka hallitus on tunnustanut, että väestön ikärakenteen muutos aiheuttaa toimintamenojen kasvua, se vaatii samalla säästöjä vanhusten hoitoon ja henkilöstömitoitukseen.

– Kunnat eivät saa joutua tilanteeseen, jossa taloudellisesta tilanteesta johtuen vanhukset, lapset ja muut hoitoa tarvitsevat jätetään heitteille. Hallitus ei myöskään saa mahdollistaa tilannetta, jossa työntekijöiden työolot ovat työsuojelumääräysten vastaisia. SuPer tulee seuraamaan kuntatalouden kehitystä.

TULEVAISUUS NÄYTTÄÄ, KUKA HYÖTYY

Allekirjoituksen jälkeen Paavola sanoi, että superilaiset tietävät, että kilpailukyky sopimus on raaka, mutta liitto on tais-

tellut sen eteen, ettei lisää raakuuksia voitaisi tehdä.

Superilaisille sopimus tarkoittaa käytännössä vuosittaisen työajan lisäämistä 24 tunnilla ja julkisen sektorin, jossa pääosa jäsenistä työskentelee, määräraikaista palkanalennusta lomarahojen las-
kiessa 30 prosentilla. Palkankorotuksia ei ole luvassa kolmeen vuoteen.

– Tehdyn ratkaisun jälkeen pallo on työnantajilla. Seuraavat vuodet näyttävät, onko kikyillä mitään käytännön vaikutusta maassamme vallitsevan masatyöttömyyden taittamiseen tai mitä konkreettista hyötyä hoitajilta ja muilta julkisen sektorin työntekijöiltä leikkaaminen tuo.

– SuPer on nyt joka tapauksessa tehnyt osansa. Seuraavaksi on työnantajien näytön paikka. Menevätkö henkilöstökuluista saadut säästöt uusien työntekijöiden palkkaamiseen ja investointeihin vai maksetaanko ne osinkoina yritysten omistajien pohjattomaan kassaan? ■

SuPerilta päättäjille rautaisannos mitoitusasiasiaa

TEKSTI JA KUVA JUKKA JÄRVELÄ

Vuosittain Helsingissä pidettävälle Kuntamarkkinoille osallistui syyskuussa 7600 kuntapäättäjää ja asioista kiinnostunutta. SuPer havainnollisti kuntavaikuttajille mielekkään mitoituksen tärkeyttä.

SuPerin pisteessä Helsingin Kuntatalolla kerrottiin mitoituksesta yksinkertaisesti ja asioita havainnollistaen. Samalla oioitiin asian ympärillä olevia väärinkäsityksiä.

Liitto muistutti, että hyvä- ja kokonaisvaltainen hoito vaatii mitoituksen 0,8. Maan hallituksen ajama 0,4 tarkoittaa lähinnä sitä, että runsaasti apua tarvitsevien hoitoyksikössä pystytään tarjoamaan vain ruoka ja vuodepaikka.

SuPer kysyi osallistujilta, mistä asiasta hoidossa voidaan luopua, jos mitoitus putoaa 0,4:ään. Esimerkkivaiht-

toehtoina tarjottiin toimia ulkoilutuksesta kirjaamiseen. Usein päättäjänä on keski-ikäinen mies, jolle hoitoasioiden miettiminen tältä kantilta on ajatuksia tuulettavaa. Monissa vastauksissa todettiin, että mistään hoitoon liittyvästä ei voida luopua mitoituksen alentamisen nimissä.

– Viestimme on, että puhuminen hoitamisen tehostamisesta ei riitä. Pitää olla sujuva mitoitus eli riittävästi hoitajia. Perushoitoa ei voi enempää tehostaa, ammattiasiainpäällikkö Kristina Lamberg kertoo.

SuPer oikoi myös sitä yleistä väärinkäsitystä, että 0,5-mitoituksessa yksi hoitaja hoitaisi kahta vanhusta. Ympäri vuorokautisessa hoidossa mitoitukseseen laskettavat hoitajat ovat kuitenkin kolmessa eri työvuorossa ja osa myös vapaalla. ■

Lasten psyykkisiin ongelmiin haetaan apua aiempaa rohkeammin

Lasten käytös- ja tunne-elämän ongelmat eivät ole merkittävästi lisääntyneet viimeisen neljännesvuosisadan aikana. Avun piiriin hakeutuminen on kuitenkin moninkertaistunut, osoittaa Turun yliopiston tutkimus. Tutkimustulosten mukaan terveydenhuoltoon tai sosiaalisektorin palveluihin hakeutuneiden lasten määrä on moninkertaistunut vuodesta 1989. Vuonna 1989 vain neljä prosenttia 8-vuotiaista pojista ja yksi prosentti tytöistä oli hakeutunut terveydenhuoltoon tai sosiaalisektorin palveluihin käytös- ja tunne-elämän ongelmien tähden. Vuonna 2013 vastaavat luvut olivat pojilla 15 prosenttia ja tytöillä 6 prosenttia.

Eläkeuudistuksen sisältö tunnetaan huonosti

Viestintää eläkeuudistuksen mukanaan tuomista muutoksista tulisi lisätä huomattavasti. Asia selvisi Jyväskylän yliopistossa tehdyssä tutkimuksessa, jossa havaittiin, että suomalaisen suuren terveydenhuollon organisaation hoitohenkilöstö oli huonosti perillä uudistuksen yksityiskohdista. Eläkeuudistus astuu voimaan vuoden 2017 alusta. Uudistuksen tavoitteena on pidentää ikään-tyneiden työntekijöiden työuria. Eläkejärjestelmää olennaisesti muuttavan uudistuksen myötä eläkeikä nousee vuosittain kolmella kuukaudella, kunnes se on 65 vuotta. Muutoksia tulee myös eläkelajeihin, sillä osa-aikaeläke poistuu ja tilalle tulevat osittainen vanhuuseläke ja työuraeläke.

SuPerin ammattiasiainpäällikkö Kristina Lamberg ja Tornion sosiaali- ja terveyslautakunnan puheenjohtaja Pekka Pelttari keskustelivat mitoituksista. Pelttarin mukaan erityisesti hoitojärjestelmän laadusta on pidettävä huoli. 0,4-mitoitus olisi hänellekin liian vähän.

Superilaistenkin on katsottava työssään, että lapsi saa Kolme tuntia liikuntaa

TEKSTI JUKKA JÄRVELÄ KUVA INGIMAGE

Iloa, leikkiä ja yhdessä tekemistä kolme tuntia päivässä. Tätä suosittelevat uudet ohjeet alle 8-vuotiaille lapsille.

Uusien lasten liikuntasuosituksien mukaan alle 8-vuotiaiden lasten päivään pitää sisältyä vähintään kolme tuntia monipuolista liikuntaa. Kymmenen vuoden takaisia suosituksia on uudistettu. Tuolloin puhuttiin kahdesta reippaasta liikuntatunnista.

Elintavat ja ympäristö ovat muuttuneet niin paljon, että ennen itsestään selvinä pidetyistä asioista pitää antaa tarkat ohjeet. Nykyään kaikki lapset eivät terveystieteiden mukaan temmellä tarpeeksi. Arvion mukaan alle kouluikäisistä lapsista vain 10–20 prosenttia liikkuu riittävästi päivittäin.

KAIKKI MUKAAN

– On kova tavoite saada kaikki lapset liikkumaan kolme tuntia päivässä, osin reippaastikin. Pienillä lapsilla suositus on helppo täyttää varhaiskasvatuksessa. Olen huolissani niistä lapsista, jotka rajataan päivähoito-oikeuden ulkopuolelle. Esimerkiksi työttömien vanhemmilla ei ehkä ole varaa viedä lapsia iltaisin harrastuksiin, SuPerin asiantuntija Johanna Pérez sanoo.

Hän pitää älylaitteita uhkana kolmen tunnin päivätavoitteelle. Tosin Pokémon Gon tapaiset pelit voivat lisätä liikumista.

– Kaikki lapset eivät osaa leikkiä ilman aikuisen johdattelua. Superilaisiltakin menee aikaa varhaiskasvatuksessa lasten leikkiin ohjaamiseen.

Monissa hoitopaikoissa on liikkumista koskevia sääntöjä.

– Miettikää työn arjessa, onko hoitopaikassanne tarpeettomia juoksu- ja kiipeämiskieltoja. Mihin kiellot perustuvat? Haittaavatko ne liikuntaa? Turvallisuudesta on huolehdittava, mutta järkevästi.

LIIKE ON LÄÄKE

Uusien suositusten mukaan lapsen tulisi liikkua päivässä tunnin ajan vauhdikkaasti tai fyysisesti aktiivisesti. Tähän kategoriaan lasketaan esimerkiksi hippaleikit, trampoliinihyppy, kiipeily, uinti ja hiihto.

Tehotunnin lisäksi päivään pitää sisältyä kaksi tuntia reipasta ulkoilua ja kevyttä

liikuntaa. Rauhallisen perusliikunnan määrää on lisätty verrattuna vanhoihin suosituksiin.

Liikkumisen lisäksi lasten tulisi välttää yli tunnin pituisia istumajaksoja. Lyhyitäkin paikallaoloja pitäisi tauottaa.

Ohjeissa korostetaan, että liikuntatottumukset lähtevät omasta perheestä. Ympäristöllä on suuri vaikutus lasten fyysisen kehitykseen. Aikuisten asenteilla vaikutetaan paljon.

Tarvitaan myös mielikuvitusta: tuoli merkitsee aikuiselle istumista – lapselle se voi olla vuori, jonka voi valloittaa. Turvallisuutta ei pidä vähätellä arjessa, mutta kiellot eivät saa kahlita tarpeettomasti lasta kokeilemasta fyysisiä rajojaan.

Ihmisen elintavat alkavat muotoutua kolmevuotiaana, joten pienten lasten liikkumattomuudella on terveydellisiä seurauksia. Esimerkiksi kakkostyyppin diabetes on lisääntynyt lapsilla, ja ylipainoisilla lapsilla on havaittu jo maksan rasvoittumista.

Uudet suositukset on tarkoitettu lasten vanhempien, varhaiskasvatus-, liikunta- ja terveydenhuollon ammattilaisten sekä muiden alle 8-vuotiaiden lasten liikunnan, terveyden tai hyvinvoinnin edistämiseen osallistuvien yhteisöjen ja yksilöiden käyttöön. ■

Uudet varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset ovat osa Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Sosiaali- ja terveysministeriön koordinoiman terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan linjausten 2020 (tehyli) toimeenpanoa. Taustalla on yk:n lapsen oikeuksien yleissopimus.

LUE LASTEN LIIKUNNAN
SUOSITUSOPAS

- AIKUISEN,
MUISTA NÄMÄKIN**
- kuuntele lasta ja anna hänen päättää
 - sisätiloissakin voi olla fyysisesti aktiivinen
 - ota lapsi mukaan kotitöihin
 - luo liikunnallisia rutiineja.

Silja Paavola puhui kylttien ja median ympäröimänä terveen sisäilman puolesta Helsingissä syyskuun alussa.

Huono sisäilma herätti äidit

TEKSTI JA KUVAT JUKKA JÄRVELÄ

SuPer antoi tukensa taistelussa terveemmän sisäilman puolesta osallistumalla mielenosoitukseen, jossa puolustettiin myös lasten oikeuksia.

SuPer vaatii kuntia toteuttamaan riittävästi rakennusten korjauksiin ja terveyshaittojen vähentämiseen tähtäävää suunnitelmaa. Valtiolta on saatava nopeaa tukea rakentamiseen. Homeiden vuoksi sairastuneiden sosiaaliturva täytyy saattaa pikaisesti kuntoon.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksella erityisesti hoitajien ja lääkäreiden tulee saada lisä aiheeseen liittyvää perus- ja täydennysosaamista. Samalla tulee välittömästi perustaa sisäilmaan erikoistuneita poliklinikoita.

Silja Paavola muistutti mielenosoitusväelle, että neljännes kuntien rakennuksista on ongelmatilassa, koska rakennuksista on energiasyistä tehty umpinaisia pulloja.

– Julkisten rakennusten rakentamista on kilpailutettu. Tätä kautta voi tulla sutta ja sekundaaria. Maksajana on silloin ihminen terveydellään.

Paavola siirtäisi ilmasta ja homeesta sairastuneiden hoitoon käytettävän rahan ja vaivan ennaltaehkäisyyn, eli terveyden rakennusten rakentamiseen.

– Tämä on ammattiyhdistysliikkeenkin asia. Meillä ei ole varaa siihen, että ihmiset sairastavat, ja että koulujen, päiväkotien tai sairaaloiden ilma ei ole puhdasta.

Paavola lupasi vaikuttaa, etenkin kuntien suuntaan. Samalla hän kiitti kaikkia kansalaisia, jotka pitävät vakavaa asiaa esillä.

RANKKOJA LUKUJA

Luvut ovat karuja: Merkittäviä kosteus- ja homevaurioita arvellaan olevan opetus- ja hoitoalan rakennuksissa 12–26 prosentissa kerrosalasta. Suomessa altistuu kosteusvaurioille päivittäin noin 750 000 ihmistä, joista lapsia ja nuoria on noin 260 000. Näistä tekijöistä johtuvien terveyshaittojen arvellaan maksavan 450 miljoonaa euroa vuodessa.

THL:n tuoreen tutkimuksen mukaan noin 43 prosenttia koulujen oppilaita kertoi kärsineensä lukuvuoden

aikana yhdestä ja useammasta ylähengitystesteiden oireesta.

On tavallista, että sisäilmaongelmiin puututaan liian myöhään. Ennakoivaa korjaamista ei ole, vaan tilanteeseen havahdutaan vasta, kun on jo paljon oireilevia.

Huonon sisäilman sanotaan aiheuttavan sairauspoissaoloja, työtehon alenemista, oppimistulosten heikentymistä, nuorten syrjäytymistä ja työuran katkeamisia.

Huono sisäilma ja home eivät ole helppoja tapauksia lääketieteelle. Ilman pitoisuuksien ja sairauksien syy-seurausmekanismi eivät ole täysin selvillä. Tästä johtuen sairastuneiden tarkkoja diagnooseja ei voi aina tehdä. Seurauksena on rankkojakin ihmiskohtaloita, kun sairas keho kertoo ihan muuta kuin lääketieteen ammattilaiset toteavat. ■

MIELENOSOITUKSEN TERVEEN SISÄILMAN PUOLESTA JÄRJESTI KANSALAISAKTIVISTEISTA KOOSTUVA VIHAISET ÄIDIT -RYHMÄ

Kolmasosa kouluikäisistä tytöistä kärsii toistuvasta päänsärystä

Päänsärky on yleinen vaiva jo kouluikäisillä. Arviolta kolmasosa yli 10-vuotiaista tytöistä kärsii toistuvasta päänsärystä. Neljäsosalla pojista on samoja oireita. Kouluikäiselle jännityspäänsärkyä aiheuttaa usein pitkäjaksoinen istuminen huonossa asennossa. Päänsärky on yleisin neurologinen oire, ja sitä esiintyy kaikenikäisillä. Kouluikäisillä lapsilla ja nuorilla yleisimmät päänsärlyn tyypit ovat jännityspäänsärky ja migreeni. Oikean hoidon määrittämiseksi on tärkeä saada käsitys siitä, mistä päänsärlyn lajista on kyse.

MEHILÄINEN

ING IMAGE

Joka viidennellä aikuisella on uniongelma

Joka viides suomalainen aikuinen kärsii pitkäaikaisista uniongelmistä. Riittävä uni on tärkeää, sillä unen terveysvaikutukset ovat merkittävät. Unen puute on yhteydessä moniin sairauksiin ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Nukkumista auttaa, kun välttää illan viime tunteina työntekoa, stressaavia asioita, tietokoneita, raskasta ruokailua ja alkoholia.

TERVEYSTALO

TIESITKÖ:

Suomessa joka kuudes lapsi syntyy keisarinleikkauksella.

Nuorten ja naisten veressä on riskejä

Nuorten ja naisten luovuttamaa verta verensiirrossa saavat saattavat olla muita potilaita hieman suuremmassa vaarassa menehtyä. Asiaa voi selittää se, että iäkkäämmät luovuttajat ovat usein terveempiä kuin nuoret luovuttajat, koska nuorten joukossa on enemmän luovuttajia, joiden terveysongelmat eivät ole vielä tulleet esiin. Naisluovuttajien kohdalla havainnot saattavat esimerkiksi johtua sukupuolierosta siinä, miten punasolut reagoivat altistuessaan adrenaliinille. Samansuuntaisia tuloksia on saatu tutkimuksissa, joissa on tarkasteltu elinsiirtoja.

DUODECIM

Kännykkä tunnistaa eteisvärinän

Turun yliopiston tutkijat ovat kehittäneet älypuhelinsovelluksen eteisvärinän tunnistukseen. Sovellus ei vaadi toimiakseen lisälaitteita, sillä sovellus hyödyntää puhelimen omaa kiihtyvyysanturia ja gyroskooppia. Sovellus pyritään tuomaan kullattajien saataville ensi vuoden aikana.

TURUN YLIOPISTO

SYYSKUUN KYSYMYS OLI:

Teetkö työtä ergonomisesti?

KYLLÄ
74%

- Tilanne ja potilas huomioiden pystyn toimimaan ergonomisesti oikein – tai sitten en.
- Aina voi itse vaikuttaa omaan ergonomiaan ihan pienissäkin arkipäivän askareissa. Itseään täytyy rakastaa ja oikaista ryhti.
- Työpaikallani on riittävästi apuvälineitä ja fysioterapeutti käy viikoittain. Työskentelemme aina parina. Viikkopalaverissa käymme läpi lisätarpeet.
- Hyvä tuoli ja sopiva pöytä.
- Koska haluan, että työkykyni säilyy, eikä tarvitse olla sairaslomilla väärin työtapojen aiheuttamien vammojen vuoksi.
- Työnantaja on panostanut työvälineisiin, työtiloihin ja koulutukseen.
- Huomioin itse työergonomiaani ja yritän muistuttaa siitä itseäni.
- Tämänhetkinen työpaikkani mahdollistaa sen.
- Kyllä, mutta joskus tulee hätätilanteita, jolloin ergonomia ei ole ensimmäisenä mielessä.

EN
26%

- Kotihoidossa se ei onnistu. Vaikkapa pieni ja ahdas suihkutila: avustavat tehtävät erittäin huonoissa asennoissa.
- On vain tilanteita, joissa ergonomiaa ei hoitotilanteessa voi toteuttaa.

LOKAKUUN KYSYMYS LÖYTYY SUPERIN JÄSENSIVUILTA KOHDASTA SUPER-LEHTI. KAIKKIEN 21. LOKAKUUTA MENNESSÄ VASTANNEIDEN KESKEN ARVOTAAN SUPER-LEHDEN KÄTEVÄ AAMIAISTARJOTIN. SYYSKUUSSA SEN VOITTI MERJA HEISKANEN HERNEJÄRVELTÄ. ONNITTELUT!

MUUT LEHDET

// Hyvät työkaverit ovat kuin toinen perhe: useimmiten vähemmän kiu-kuttelevia ja hännääviä kuin omat lähisukulaiset."

KOULUTERVEYDENHOITAJA
ANNE AHONEN
TERVEYDENHOITAJA 5/2016

// Kirkon olemukseen kuuluu, että meidän täytyy yrittää sietää toisiamme."

TOIMITTAJA, KIRKOLLISKOKOUSEDUSTAJA
JOHANNA KORHONEN
KOTIMAA 15.9.2016

// Hieronnassa pitää käydä joka toinen viikko."

SEISOMATYÖTÄ TEKEVÄ TORIMYYJÄ
GUY RANTA
TELMA 3/2016

30 VUOTTA SITTEN

Lehdessä oli kolme juttua aidsista ja yhtä monta artikkelia säteilyturmista, olihan Tshernobyl räjähtänyt samana vuonna.

Aids-jutuis-
sa annettiin hoitajille ohjeita suoja-
tumisesta ja hiv-potilaan kohtaami-
sesta. Aids-potilaan tilanteen sanotiin olevan täysin erilainen kuin min-
kään muun taudin uhrin. Sairastanut
oli usein homoseksuaali, ja siten yk-
sinäinen ja tuen tarpeessa.

"Asianmukainen suojaautuminen tartun-
taa vastaan on paikallaan, mutta hys-
teeriseen pelkoon ei ole syytä."

PERUSHOITAJA 10/1986

Syksyn intialainen herkku

Kaali thoran

TEKSTI JA KUVAT ELINA KUJALA

Hämeenlinnalainen Ranjith Kumar tekee hyvää ja terveellistä kasvisruokaa.

Hämeenlinnalaisen rivitalokodin keittiössä leijailee täyteläinen mausteiden tuoksu. Ranjith Kumar Prabhakaran pyörittelee kuumassa öljyssä kurkumaa, chilijauhetta ja mustia sinapinsiemeniä. Ne antavat makua intialaiselle kaalipadalle, kaali thoranille, jota kohta syödään lounaaksi.

– Ai että mä sitten tykkään tästä, huudahtaa Ranjith villipittömän onnellisena käsi kauhauvarressa. Heti perään hän harmittelee, ettei nykyään ehdi kokata niin usein kuin haluaisi. Työ, opiskelu ja vaikuttaminen Hämeenlinnan kunnallislispolitiikassa pitävät toimeliaan miehen kiireisenä.

Ranjith, suomalaisittain Rantsi, saapui lumiseen Hämeenlinnaan joulupäivänä vuonna 2001. Intian Keralassa kasvaneen miehen toi Suomeen rakkaus. Vaimo Minna Eklöf-Ranjith vitsailee vierestä, että Rantsi on hänen paras joululahjansa.

– Meillä syödään sekä suomalaista että intialaista ruokaa, pidän molemmista. Etenkin suomalainen jouluruoka on herkullista. Keralassa syödään paljon kalaa ja kasvisruokaa, ja valmistan itsekin mieluiten kasvisruokaa. Se on terveellistä, edullista ja helppoa, sanoo Rantsi.

Suomeen kotiututtuaan ja kielen opittuaan Rantsi opiskeli lähihoitajaksi. Viime kesänä hän valmistui terveydenhoitajaksi. Ammattiliittoa hän ei ole vaihtamassa.

– SuPer on tosi hyvä liitto, olen aina ollut tyytyväinen siihen, kuinka asioitani on hoidettu. Kokenut puheenjohtaja Silja Paavola on toiminut mallikkaasti tiukoissa neuvotteluissa isojen herrojen kanssa.

Hoitoala ja vanhustyö ovat aina olleet Rantsille läheisiä. Palkkatyönsä ohessa hän on tehnyt vapaaehtoistyötä ikäih-

misten kanssa. Haaveena on jonakin päivänä perustaa oma vanhusten hoivapalveluja tarjoava yritys. Tällä hetkellä Rantsi työskentelee Hämeenlinnan kotihoidossa.

– Meillä on kotihoidossa asiat aika hyvin Hämeenlinnassa, jos vertaa valtakunnalliseen tilanteeseen. 90 prosenttia asiakkaista on tyytyväisiä samaansa palveluun, ja uuden mobiilipalvelun ansiosta hoitajille jää enemmän aikaa olla asiakkaiden kanssa. Tiimini on iso. Arki sujuu hyvin, mutta jotkut iltavuorot ja viikonloput ovat todella kiireisiä, ja se tietenkin kuormittaa työntekijöitä.

Kaalipata hautuu liedellä, kun Rantsi istahtaa pohtimaan ikäihmisten elämää nykypäivän Suomessa.

– Koti on vanhukselle paras paikka. Useimmat haluavat asua kotonaan niin pitkään kuin se vain on mahdollista. Vaikka kotona asuminen palvelujen avulla onnistuisikin, se ei aina riitä. Ihminen on kokonaisuus. Meillä on Suomessa paljon vanhuksia, jotka ovat tosi yksinäisiä.

Rantsi sanoo, että hyvinvointivaltion täytyy pitää huolta heikommista.

– Vanhukset, vammaiset ja sairaat on hoidettava hyvinvointiyhteiskunnassa parhaalla mahdollisella tavalla. On häpeä, jos he joutuvat oman onnensa nojaan. Meidän terveiden työssäkäyvien, yrittäjien ja nuorten ihmisten on otettava vastuuta. Yhteisöllisyyttä tarvitaan enemmän. Juttutuokio naapurin vanhuksen kanssa on minulle pieni asia, mutta hänelle suuri hetki.

Kaali thoran on valmista. Rantsi ja Minna kutsuvat naapurista Maikki Korhosen syömään. Pöytä katetaan terassille, ja seinustan ruukuista napataan muutama kirsikkatomaatti ja tuore chilipalko makua tuomaan.

– Hyvää on, kuuluu seurueen yhteinen arvio. ■

**JUTTUTUOKIO NAAPURIN
VANHUksen KANSSA
ON MINULLE PIENI ASIA,
MUTTA HÄNELLE
SUURI HETKI.**

Kaali thoran

- Puolikas keräkaali, noin 0,5 kg
- 1 tl kurkumaa
- 1 tl chilijauhetta
- 1 sipuli
- ½ tl suolaa
- 1 tl sinapinsiemeniä
- öljyä paistamiseen
- 4 rkl kookoshiutaleita
- tuoretta chiliä oman maun mukaan

Leikkaa kaali ohuiksi suikaleiksi. Silppua sipuli. Sekoita kaalisuikaleiden joukkoon noin puolet kurkumasta ja chilijauheesta ja suola. Lämmitä isossa paistinpannussa noin viisi ruokalusikallista öljyä. Kun öljy on lämmennyt, lisää pannulle sinapinsiemenet sekä loput kurkumasta ja chilijauheesta. Kuullota mausteita ja sipulia pannulla hetken. Kumoa sitten maustetut kaalisuikaleet pannulle sipulin joukkoon. Lisää pari ruo-

kalusikallista vettä. Kääntelee. Laita kansi päälle ja anna padan hautua miedolla lämmöllä noin 15 minuuttia. Ripottele valmiin padan joukkoon kookoshiutaleet sekä tuoretta chiliä oman maun mukaan. Tarjoa keitetyn basmatiriisin tai intialaisen linssimuhennoksen eli dahlin kanssa. Kastikkeeksi sopii turkkilaisesta jugurtista ja kurkusta tehty raita.

TÄYSILLÄ JA ASENTEELLA

TEKSTI ELINA KUJALA KUVAT JUKKA SALMINEN

Ritva Venehsalo sanoo, että työ kehitysvammaisten aikuisten kodissa on hirveän raskasta, mutta kauhean ihanaa. Puuwillaorkesterin johtaja uskoo musiikin voimaan.

Jouni Numminen istuu Puuwillakodin ruokailuhuoneessa ja nyhykkyttää. Nummista itkettää aika usein, eikä hän aina itsekään osaa kertoa, että miksi. Aamupäivällä on käyty suihkussa, nyt on mukava olo, yllä puhtaat vaatteet ja edessä on odotettu Puuwillaorkesterin keikka, jossa Jounikin esiintyy. Silti jokin huolestuttaa. Lähihoitaja Ritva Venehsalo kumartuu miehen viereen ja ottaa lämpimästi olkapäästä kiinni.

– Jouni, miksi sinä itket, onko sulla jotakin huolia?

Jouni ei osaa heti oikein vastata. Selviää, että mielen päällä on monta asiaa: milloin keikalle lähdetään ja miten sinne mennään, tuleehan Harri varmasti saattajaksi ja laitetaanko bändipaidat ylle. Ritva selostaa iltapäivän kulun.

– Ei tässä ole minkäänlaista murhetta. Olikos tämä nyt ihan itkun asia kuitenkin, kysyy Ritva ja taputtaa Jounia olkapäälle.

Silmin nähden piristynyt Jouni toteaa, että ei ollut itkun asia, ei.

– Mä olen lähdössä sinne keikalle. Se on mulle tärkeä asia, hän sanoo menessään omaan huoneeseensa.

Jouni on näkövammainen ja liikkuu valkoisen kepin kanssa. Hänellä on myös absoluuttinen sävelkorva ja hän on voittanut kehitysvammaisten karaokekilpailun.

– Puuwillaorkesterissa laulan ja soitan kazoo-pilliä, Jouni kertoo.

Ritva pyytää häntä soittamaan kazooilla jotakin ja Jouni vetäisee ikivihreän hitin *Honolulu*. Joka ikinen nuotti osuu kohdalleen.

– Miten sinä voit oppia jokaisen kappaleen kertakuulemalta? Olen niin kateellinen tälle miehelle, olet aivan upea muusikko! Ritva huudahtaa ja antaa aplodit. Jouni kumartaa tyyneen tyytyväisenä.

SUURPERHEEN HUOLTAJA

Ritva Venehsalon työvuoro alkoi tänään kello 12.

– Teen poikkeuksellisesti välivuoron. Tämä on hyvin erilainen vuoro kuin muut. Kun henkilökuntaa on joskus enemmän, on aikaa tehdä muutakin kuin perushoitoa, sanoo Ritva.

Puuwillassa on juuri nyt rauhallista. Talon asukkaista suurin osa on tahoillaan työtoiminnassa. He, joilla tä-

Kuuselakeskuksessa.
Puuwillaorkesteri
keikkailee noin
kerran kuussa.

nään on kotipäivä, ovat omissa puuhissaan.

– Tämä on vähän niin kuin pyörittäisi 14 hengen suurperhettä. Puuwilla on asukkaidensa koti ja meidän ohjaajien tehtävä on taata, että kaikki sujuu.

Ritva on hakenut komerosta ompelukoneen ruokailutilan pöydälle ja laitaa nyt lankoja paikoilleen. Vieressä on

kasa verhokangasta. Se ripustetaan kohta Joni Vilénin huoneen ikkunaan.

– Kävimme Jonin kanssa Ikeassa ostamassa uusia huonekaluja ja maton hänen huoneeseensa. Tänään ehdin viimeinkin ommella Jonin uudet verhot, Ritva sanoo nuppineula suupielessään.

Puuwillan asukkaat ovat vaikeasti tai keskivaikeasti kehitysvammaisia.

Yhdeksän hengen työyhteisö huolehtii lähes kaikesta pyykinpesusta ruoanlaittoon. Työ on hoidollista, sillä asukkaissa on useita epileptikkoja ja diabeetikoita, katetroitava ja nosturia apuvälineenä käyttävä. Asukkaat tarvitsevat ympärivuorokautista ohjaamista. Samassa talossa on asunto, jossa nuori kehitysvammainen harjoittelee itsenäistä asumista.

– Työ on hirveän raskasta, mutta tosi ihanaa, Ritva huokaa ja ommella päräyttää Jonin verhoon yläsauman.

AIKUISEN OIKEUDET

Kahden jälkeen Puuwillan porukka alkaa valua töistä kotiin. Jotakuta suuttuttaa, toinen on hyvällä mielellä. Ritva lämmittää itselleen verilettuja mikro-rossa ja istuu pöytään syömään. On jo vähän kiire.

– Meillä eletään aika aktiivista arkea, sillä täällä asuu nuoria aikuisia ja heillä on ikäistensä menot, sanoo Ritva.

Valto Palomäki ja Joni Vilén olivat edellisenä päivänä Tullikamarilla Cheekin keikalla. Täyttä oli ja hyvä meno, kuulemma. Ville Koivisto käy pelaamassa sählyä ja nostaa puntteja kuntosalilla. Iltakahvilat, discot, bänditreenit

Näytän kesoa!
Keke Kankaantaus
vitsailee.

AIKUINEN IHMINEN ON AIKUINEN, VAIKKA HÄN OLISI KEHITYSVAMMAINEN.

ja karaokeillat kuuluvat elämään. Tänään Ritva juttelee Jonin kanssa siitä, lähteekö nuori mies Puuwillaorkesterin keikalle kuten on luvannut vai meneekö mieluummin iltakahvilaan. Pohdinnan jälkeen Joni päätyy siihen, että ensin keikalle ja sieltä avustajan kanssa kahvilaan.

– Koitan sitouttaa nuoria ja korostaa, että lupauksista on pidettävä kiinni. Emme me täällä missään pumpulissa elele, vaan ihan tavallisia käytöstapoja odotetaan kehitysvammaisiltakin.

Itsemäärämisoikeudesta puhutaan talossa paljon ja siitä, kuinka saa koskettaa ja miten puhutaan toiselle.

– Aikuinen ihminen on aikuinen, vaikka olisi kehitysvammainen. Hän saa tehdä, mitä itse haluaa, mutta meidän tehtävämme on suojella häntä niin, ettei hän vahingoita itseään eikä muita. Vapautta täytyy olla, mutta samalla täytyy varmistaa, ettei koko talo kaadu.

Vaikeita tilanteita tulee työpäivän aikana vastaan usein.

– Mitä teen, kun joku huutaa ruokapöydässä, että minä en tätä paskaa syö ja toinen mottaa vieressä seisovaa? Käytös voi olla parivuotiaan, mutta voimat aikuisen miehen. Silloin kysytään ammatillisuutta. Lähdenkö mukaan tilanteeseen, vai hoidanko asian rauhallisesti ja jämptisti kuten ammattilainen? Meillä on asukkaita, jotka voivat suutuspäissään vaikka raapia tai purra. Se ahdistaa, mutta ikinä en pelkää.

Ritvalla on muistilista, jossa on keikalle mukaan lähtevien nimet, avustajat, taksien saapumisajat ja monta muuta pientä, muistettavaa asiaa. Hän on käynyt biisilistan läpi, vaihtanut vaatteet, etsinyt bändipaitoja, keskustellut sen kanssa joka tänään haluaisi lähteä keikalle, mutta ei pääse, patistellut jotakuta muuta, soittanut mandoliinia ja pakannut Puuwillaorkesterin keikkakampeet kasaan.

– Bändissä on jokaiselle oma rooli. Meillä on laulajia, soittajia, viittoja ja tanssijoita. Treeneihin osallistuvat kaikki, mutta keikalle lähtee mukaan noin puolet porukasta vähän vuorotellen ja kunnosta riippuen. Joka kerta tuntuu yhtä palhalta, etteivät kaikki halukkaat pääse mukaan.

Narubasso, rummut, mikkitelineet sekä laukullinen soittimia ja muuta rekvisiittaa on eteisessä valmiina lähtöön. Taksikaartaa pihaan.

– Batman, sanoo Ville Koivisto. Hän pitää supersanka-reista.

HYVIN TEHTY TYÖ

Kuuselakeskuksen konserttisalin varttunut yleisö taputtaa hillitysti, kun Mariskan *Suloinen myrkyneittäjä* lähtee soimaan. Ikämiehistä koostuva Kuuselan pelimannit säestää tänään Puuwillaorkesteria. Keijo Keke Kankaantaus lyö rum-pua tarkasti ja täysillä, Sanna Jokinen ja Marianne Ruuskanen soittavat helistimiä, Ville Koivisto laulaa ja tanssii, Joni ▶

Taskuissa. Kuvat kertovat, kuka on paikalla.

Sata prosenttia. Bändipaita kuuluu keikalle.

Rytmi veressä. Puuwillaorkesterin rummut kulkevat keikoilla mukana.

Läheinen. Puuwillassa ollaan yhtä suurta perhettä.

Vilén revittelee narubassossa, hevemies Valto Palomäki merirosvoasussaan hoitaa death metal -henkiset soololaulut ja Jouni Numminen laulaa ja soittaa kazoota. Bändin takana avautuu maisema syksyiselle Pyhäjärvelle. Näsinneula nousee vastarannalla ruskan keskeltä. Väki salissa vaihtuu. Joku tulee kiinnostuneena katsomaan, mitä on tekeillä, ja toinen lähtee

ASENTEELLA MENNÄÄN JA TÄYSILLÄ VEDETÄÄN, RITVA OHJEISTAA ORKESTERIAAN.

korviaan pidellen pois. Puuwillaorkesteri rokkaa.

– Asenteella mennään ja täysillä vedetään, Ritva ohjeistaa orkesteriaan.

Viimeinen kappale on *Hiljainen kitara*. Keikka päättyy. Yleisö tekee lähtöä.

– Ihan hyvää meteliähän se oli. Olishan täällä saanut tanssiakin, ainahan täällä saa, joku sanoo.

– No piru, kun jalat ei toimi, tokaisee pyörätuolissa istuva rouva.

Esiintyjät hörppäävät tarjolle tuotua mehua ja kilistelevät laseja. Keikkaa käydään läpi, ylävitosia heitellään ja hymyt ovat herkässä.

– Tällaisina hetkinä tunnen, että olen tehnyt työni hyvin. Jollekin muulle työn hyvin tekeminen on ehkä jotakin muuta, sillä jokainen hoitaa omalla persoonallaan. Minulle onnistuminen on tätä. Näihin ihmisiin rakastuu, Ritva sanoo.

Puuwillan pihassa hän maksaa taksin ja lähtee kotiin. Kello on seitsemän, hämärtää jo. ■

KATSO PUUWILLAORKESTERIN LOISTAVA
MUSIIKKIVIDEO PUUWILLA!

Tänään töissä

KUKA

Ritva Venehsalo, 55-vuotias lähihoitaja. Olen töissä tamperelaisessa Puuwillassa, joka on 14 kehitysvammaisen aikuisen koti. Perheeseeni kuuluu aviomies, 14-vuotias poika ja kissa.

KOULUTUS JA TYÖURA

Olen työskennellyt kulttuurisihteerinä ja mainostoimistossa, pitänyt ohjelmatoimistoa sekä verhoomoa ja ollut kioskiyrittäjä, muun muassa. Lähihoitajaksi valmistuin vuosi sitten tehtyäni ensin alalla sijaisuuksia. Kaikki aiempi koulutus ja työkokemus on valmistanut minua nykyiseen työhöni.

HARRASTUKSET

Musiikki. Johdan Puuwillan asukkaista koottua omaa Puuwillaorkesteria ja Kuuselan pelimanneja. Minulla on skiffleyhtye Vispilä ja lastenyhtye Miiru Millisenti ja Komppikoirat, ja olen mukana naisten lauluyhtye Raivottarissa.

PARASTA TYÖSSÄ

Nautin siitä, että saan työssäni käyttää koko tunneskaalaa. Tässä talossa työntekijät saavat onneksi hyödyntää omia vahvuuksiaan. Innostuminen ja onnistumisen kokemukset kantavat arjessa pitkälle. Puuwillassa ei ole koskaan tylsää, eikä aika tule ikinä pitkäksi.

HAASTAVINTA TÖISSÄ

Työ on hyvin fyysistä ja minä olen lyhyt ihminen. Kolmivuorotyökin ottaa voimille minun iässäni. Välillä asukkaiden kesken syntyy konflikteja. Riitojen ja tappeluiden selvittely tuntuu raskaalta.

SuPer vanhusten asialla:

ARVON MEKIN ANSAITSEMME

TEKSTI MARJO SAJANTOLA

SuPer järjesti kuluvalle vanhustenviikolla mielenilmaisun vanhustenhoidon vähimmäishenkilöstömitoituksen alentamisaikeita vastaan Helsingissä.

Tämä oli kuitenkin vain yksi osa liiton sinnikkästä työstä vanhusten ihmisarvon ja hyvän hoidon sekä superilaisten työssäjaksamisen puolesta.

Sivistysvaltio huolehtii heikoimmista jäsenistään. Suomi ei ole enää sivistysvaltio, sillä päättäjiltä näyttää olevan kadonnut tuntuma suomalaisten todelliseen elämään ja arkeen. Säästöjen nimeen halutaan heikentää jo ennestään huonossa asemassa olevien elämänlaatua seurauksista välittämättä.

Valtio antaa talousarviossaan luvan kunnille vähentää vanhustenhoidon kustannuksia noin 60 miljoonalla eurola. Lisäksi tehostetun palveluasumisen ja vanhainkotien henkilöstön vähimmäismitoitusta ollaan laskemassa nykyisestä 0,5:stä 0,4:ään.

SuPer vastustaa jyrkästi maan hallituksen aikeita pienentää vanhustenhoidon vähimmäishenkilöstömitoitusta, sillä nykyinenkin minimimitoitus on riittämätön.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan keskusvirasto Valvira on liiton kanssa samalla kannalla. Peruspalveluministeri Juha Rehulan pyynnöstä virasto antoi lausunnon hoitajamäärän alentamisen seurauksista. Lausunnossa todetaan yksiselitteisesti, että oikeus hyvään hoitoon ei tällöin toteudu.

MIKSI MITOITUSSUOSITUKSET OVAT VÄLTÄMÄTTÖMIÄ?

Sosiaali- ja terveysministeriön ja Kuntaliiton laatusuosituksessa vuodelta 2013 määritellään, että riittävä määrä osaavaa henkilöstöä on välttämätön edellytys turvallisen ja laadukkaan palvelun takaamiseksi iäkkäille henkilöille. Lisäksi sillä on suuri merkitys henkilökunnan työhyvinvoinnin, työturvallisuuden, oikeusturvan ja työssä pysyvyyden kannalta.

Mitoitussuosituksia tarvitaan antamaan työnantajille jonkinlainen arvio siitä, kuinka paljon henkilökuntaa on vähintään oltava, jotta esimerkiksi potilasturvallisuus voidaan taata.

Mitoituslukuja tarvitaan myös valvontaviranomaisten tueksi.

SuPerin teesit
vanhuspalveluiden kehittämiseksi

Vanhuksella on oikeus

- arvokkaaseen elämään
- omiin päätöksiin
- vaikuttaa ja valita
- osallistua
- hyvään hoivaan, hoitoon ja kuntoutukseen
- olla jalkeilla
- rakastaa ja elää yhdessä
- turvallisuuteen
- tulla ymmärretyksi ja kuulluksi
- hyvään saattohoitoon ja arvokkaaseen kuolemaan.

Nykyisilläkin mitoituksilla lähi- ja perushoitajien kuorma on kasvanut oleellisesti neljässä vuodessa. SuPerin kesäkuussa julkistaman selvityksen mukaan jopa 93 prosenttia kyselyyn vastanneista on huolissaan hoidon laadusta.

Yli puolet kyselyyn vastanneista ei ole varma, pystyykö työskentelemään kahden vuoden kuluttua terveytensä puolesta nykyisessä ammatissaan ja vastaajista 70 prosenttia on harkinnut jopa alanvaihtoa.

RAHA RATKAISEE – INHIMILLISYYS UNOHTUU

Superilaiset haluavat tehdä työnsä laadukkaasti asiakkaan parhaaksi, mutta se ei työkuorman vuoksi ole mahdollista.

Muihin Pohjoismaihin verrattuna Suomessa on heikoin tilanne vanhustenhoidossa. Pohjoismaisen Nordcare-tutkimuksen alustavat tulokset paljastavat, että suomalaisten hoivatyöntekijöiden asiakasmäärät ovat huomattavasti korkeammat kuin heidän pohjoismaisilla kollegoillaan.

SuPerin puheenjohtaja Silja Paavola painottaa, että työnantajat vastaavat siitä, että henkilöstöä on riittävästi. Suomen hallitus ei kuitenkaan saa mahdollistaa sitä, että vähimmäismitoitus lasketaan niin alas, että se tarkoittaa epäinhimillistä hoivaa asiakkaille ja epäinhimillisiä työoloja työntekijöille. ■

Pohjoismainen
Nordcare-tutkimushanke osoittaa:

Hoitotyö on rankinta Suomessa

TEKSTI MINNA LYHTY

Suomessa on suuremmat hoitoyksiköt ja matalampi henkilöstömitoitus kuin muissa Pohjoismaissa. Avuntarve pohjoismaisilla vanhuksilla on kuitenkin samanlainen.

Kun suomalainen hoitaja menee aamuvuoroon, hän hoitaa vuoronsa aikana keskimäärin 12 vanhusta. Ruotsissa hoidettavia on 10, Norjassa ja Tanskassa vain 8. Myös ilta- ja viikonloppuvuoroissa hoidettavien määrä suomalaisissa laitoksissa ja palvelutaloissa on keskimäärin suurempi kuin muissa Pohjoismaissa.

Näitä lukuja voisi selittää sillä, että suomalaiset hoitoyksiköt ovat isompia kuin muissa Pohjoismaissa. Nordcare-tutkimuksessa selvitettiin kuitenkin myös henkilöstömitoitusta, joka antoi samansuuntaiset tulokset kuin asiakkaiden määrän vertaaminen.

Henkilöstömitoitus laskettiin siten, että paikalla olevien työntekijöiden määrä jaettiin yksikön asukkaiden määrällä.

Suomessa aamuvuorossa yhtä vanhusta kohden on 0,24 hoitajaa. Pohjoismaista paras tilanne on Ruotsissa, jossa vastaava luku on 0,38. Henkilöstömitoitukseen on laskettu mukaan lähihoitajien lisäksi hoiva-apulaiset ja sairaanhoitajat.

Tällä tavalla laskettu henkilöstömitoitus osoittaa selkeästi työn kuormittavuuden. Yleensä Suomessa henkilöstömitoitukseen lasketaan vuorossa olevien hoitajien lisäksi vapaalla olevat työntekijät.

Tarkkaa lakia henkilöstömitoituksesta Suomessa ei ole säädetty. Vanhuspalvelulaissa edellytetään, että hoitajia on oltava riittävästi vastaamaan vanhusten tarpeisiin. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut suositukseksi vähintään 0,5 mitoituksen. Hallitusohjelmassa esitetään, että mitoitus lasketaan nykyisestä suosituksesta 0,4:ään. SuPerin näkemyksen mukaan vanhukset ovat tällä mitoituksella heitteillä.

Jyväskylän yliopiston yhteiskuntapolitiikan professori Teppo Kröger on vastuussa Nordcare-tutkimushankkees-

ta Suomessa. Hän ei kannata mitoitusten laskemista.

– Tulokset kertovat siitä, että hoivatyötä tehdään Suomessa pienemmällä henkilökuntamäärällä kuin toisissa Pohjoismaissa. Tämä näkyy kielteisesti työntekijöiden hyvinvoinnissa ja heidän mahdollisuuksissaan tarjota laadukasta hoitoa yksiköittensä asukkaille. Jos henkilöstömitoitusta entisestäänkin lasketaan, ero pohjoismaiseen tasoon kasvaa kestäättömäksi.

OLIVATKO ASIAT PAREMMIN ENNEN?

Nordcare-tutkimus on seurantatutkimus vuonna 2005 tehdylle samantyyppiselle tutkimukselle. Jo silloin todettiin, että hoivatyö on Suomessa raskaampaa kuin muissa Pohjoismaissa. Myönteinen kehityssuunta on se, että asiakasmäärät yhtä hoitajaa kohden ovat hieman pienentyneet Suomessa. Muissa Pohjoismaissa asiakasmäärät ovat pääsääntöisesti nousseet.

Teppo Krögerin mukaan tämä ei

Hoitoyksiköissä asiakaspaikkoja on keskimäärin

kuitenkaan osoita, että Suomessa hoivatyö olisi nykyisin kevyempää kuin vuonna 2005.

– Vaikka asiakasmäärät ovat Suomessa viimeisen kymmenen vuoden aikana pienentyneet, hoivatyö on silti aiempaa raskaampaa, koska asiakkaiden kunto on heikentynyt.

Suomen tulokset osoittavat, että yhä useampi asiakas tarvitsee apua henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimiseen ja siirtymiseen. Vuonna 2005 suomalaisista vastaajista noin 40 prosenttia ilmoitti, että heidän yksikkönsä asukkaista lähes kaikilla on muistisairaus. Vuoden 2015 kyselyssä luku oli jo lähes 60 prosenttia.

Väkivaltaa ja sen uhkaa sekä seksuaalista häirintää kokee yhä useampi hoitaja. Kuitenkin vain alle kolmasosalla on aikaa vaikeiden tilanteiden käsittelyyn työajalla, kun kymmenen vuotta sitten yli 70 prosentilla vastanneista oli aikaa tähän.

Noin 40 prosenttia vastaajista kokee, etteivät he voi vaihtaa omaan työhönsä. Melkein kolmasosa kertoo, ettei saa tukea esimieheltään. Riittämättömyyden tunne vaivaa useimmiten yli kolmasosaa vastaajista. Lähes joka viides kokee, ettei työssä ole kehittymismahdollisuuksia.

Suomalaiset hoitajat kärsivät henkisestä uupumuksesta, univaikeuksista ja selkävaikeuksista enemmän kuin kymmenen vuotta sitten. Edellisessä tutkimuksessa neljäsosa suomalaisista vastaajista ilmoitti harkinneensa alan vaihtamista. Kymmenessä vuodessa luku on noussut lähes 40 prosenttiin. ■

Tarkkoja tuloksia vuoden vaihteessa

Nordcare-tutkimushankkeen kysely toteutettiin syksyllä 2015. Kysely lähetettiin 2 000 eri ammattiliiton jäsenelle Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Vastaajat valittiin satunnaisotannalla. Suomes-
sa kyselyn saaneista 1479 oli SuPerin, 442 JHL:n ja 79 Tehyn jäseniä.

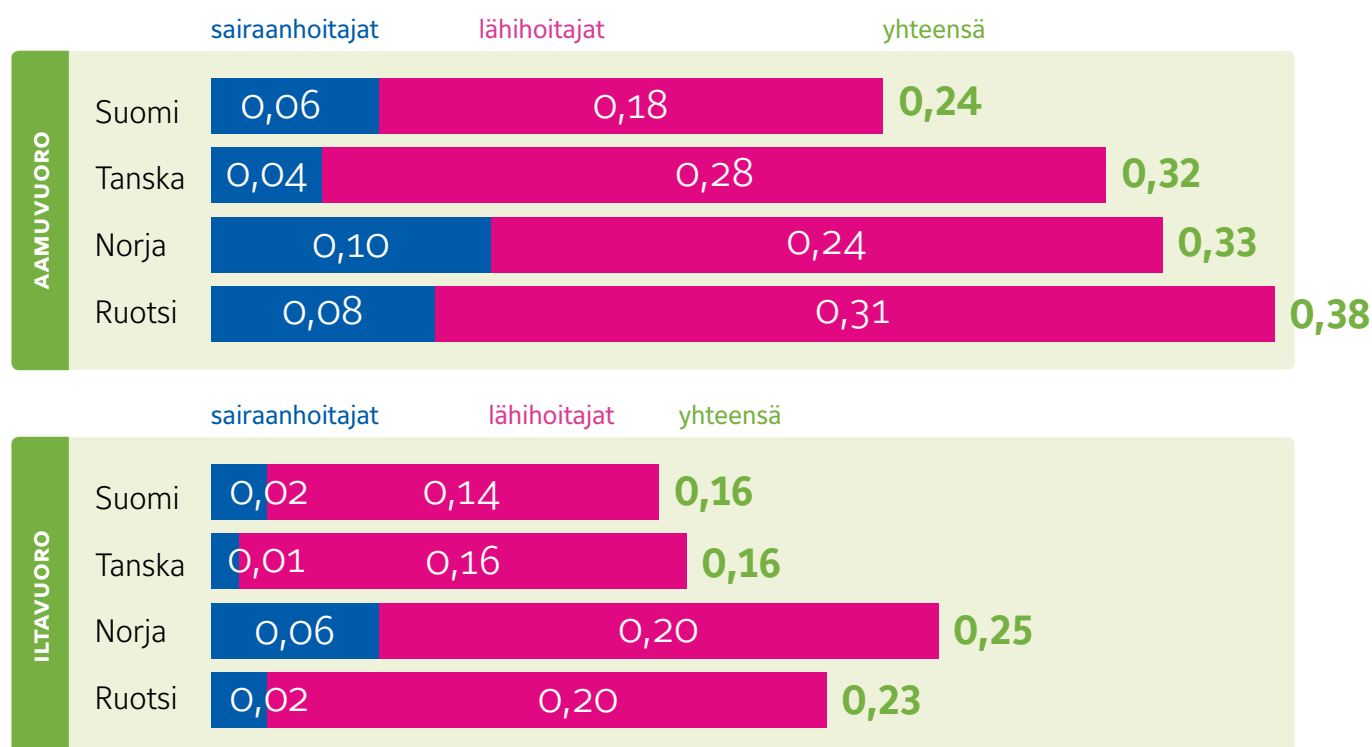
Koko aineistoa ei ole vielä analysoitu, ja julkaistut luvut ovat vasta alustavia. Ne saattavat tarkentua, kun tehdään täsmälliset laskelmat.

Henkilömitoituksen lisäksi tutkimuksessa selvitettiin muun muassa hoitajien kokemaa väkivaltaa, riittämättömyyden tunnetta, lopettamisaikeita, lähiesimiehiltä saatua tukea ja dementiaa sairastavien osuutta kaikista asukkaista. Laajempi raportti Suomen tutkimustuloksista julkaistaan vuodenvaihteessa.

Nordcare-hankkeesta päävastuu on Tukholman yliopistolla. Suomessa vastuun kantaa Jyväskylän yliopiston Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos ja yhteiskuntapolitiikan professori Teppo Kröger.

Toteutunut henkilöstömitoitus vuonna 2015

Henkilöstömitoitus on laskettu siten, että tavallisena päivänä läsnäolevien työntekijöiden määrä jaettiin yksikön asukkaiden määrällä.

Maahanmuuttoviraston
tyly käytäntö:

TURVAPAIKKA TULEE MUTTA PERHE MENEEE

TEKSTI ANTTI VANAS KUVITUS SALLA PYYKÖLÄ

Paras lääke lapsen sotatraumoihin on elämä turvallisessa maassa oman perheen kanssa, sanovat asiantuntijat. Silti Suomi suhtautuu pakolaisperheiden yhdistämiseen äärimmäisen nihkeästi. Orvoksi jätettyjen pakolaislasten joukosta saattaa jatkossa kehittyä ongelmia.

Raiskaajat ulos! karjuu joukko suomalaisia aikuisia vastaanottokeskuksen portilla. Verkoaidan toisella puolella seisoo muutama alle kymmenvuotias pakolaislapsi. He katselevat siniristilippuja liehuttavaa väkijoukkoa vakavina ymmärtämättä näytelmästä muuta kuin sen uhkaavuuden.

Lasten lisäksi näiden isänmaallisiksi itseään kutsuvien kansalaisten esitystä seuraa pari poliisimiestä. Mielenosoitukselle on haettu asianmukainen lupapa, joten konstaapelit pysyvät autossa eivätkä puutu tapahtumien kulkuihin.

Suomella on takanaan 70 hyvää vuotta. On vaurastuttu monin verroin, ja kansan koulutustaso on noussut huomasti. Viime kesäkuun tapahtumat suomalaisen pikkukaupungin vastaanottokeskuksen portilla kertovat, että moraalinen ajattelu pääsi jossakin vaiheessa putoamaan kehityksen kerkasta.

Eikä vihanlietsonta valitettavasti jää ruohonjuuritasolle. Mitä pitäisi ajatella hyvissä asemissa olevasta suomalaispo-

liitikosta, joka pilkkaa palmusunnuntain jälkeisessä Facebook-kommentissaan virpomassa käyneiden tyttöjen hijab-huiveja ja harmittelee, ettei hänellä ollut antaa tytöille palkaksi yhtään kondomia?

PERHE ON TÄRKEIN

Lapsi, pakolainen tai ei, elää hetkessä. Vastaanottokeskuksen pihan rapakossa hilpeää vesi- ja potkupalloa sekoitusta pelaavia lapsia katsellessa on petollisen helppo unohtaa, että nuo lapset ovat tulleet tänne sodan keskeltä. Huolettoman pinnan alla elää suru, pelko ja ahdistus.

Sodan traumat näkyvät lapsissa eroahdistuksena, voimakkaana vierastamisena ja inihäiriöinä, luettelee pakolaisien parissa työskennellyt lääkäri Pekka Tuomola tuoreessa *Pakolaisuudesta kotiin* -kirjassa. Asiantuntija-artikkeleista koottu opus on tarkoitettu käsikirjaksi kaikille pakolaisuudesta ja kotouttamisesta kiinnostuneille. ►

Pakolaisten, sekä lasten että aikuisten, suurimpia terveysriskejä ovat lähtömaassa koetut traumat ja tulomaahan sopeutumiseen liittyvä stressi. Sopeutumisstressiä pahentaa vastaanottajamaassa kohdattu vihamielisyys ja yhteisen kielen puute.

Tuomolan mukaan sodan traumasioimilla lapsilla on taipumus toistaa trauman aiheuttaneita tapahtumia piiroksissaan ja leikeissään. Tämä toiminta ei kuitenkaan pura lapsen ahdistusta, vaan se nostaa järkyttävän tapahtuman yhä uudelleen menneisyydestä nykyhetkeen.

Uutta traumaa välttääkseen lapsi etsii ympäristöstään merkkejä, jotka ovat samankaltaisia kuin ne, jotka edelsivät kotimaassa koettuja järkyttäviä tapahtumia. Alituisesta varuillaanolosta seuraa aggressiivisuutta, impulsiivisuutta ja ylivilkkautta. Nämä pulmat yhdessä uniongelmiin kanssa vaikeuttavat koulunkäyntiä.

Mikä auttaa? Tärkeintä Tuomolan mukaan on nopea pakolaisperheiden yhdistäminen. Lapsilla, jotka pysyvät per-

heidensä yhteydessä tai pääsevät pian takaisin perheidensä pariin, esiintyy muita vähemmän psyykkisiä oireita, ja he mukautuvat paremmin uusiin oloihin.

LIIKKEELLÄ JA KADOKSISSA

Euroopassa on parhaillaan liikkeellä 100 000 lasta, heistä 10 000 kadoksissa ja loput pyrkimässä sinne sun tänne, luonnehtii tilannetta tutkija Outi Fingerroos, yksi syyskuussa ilmestyneen *Perheenyhdistäminen*-kirjan toimittajista.

YK:n lastenjärjestön Unicefin tuore raportti kertoo maailman lapsipakolaisten määrän kaksinkertaistuneen kymmenessä vuodessa. Järjestön toimenpidesuosituksen mukaan paras tapa suojella lapsia olisi pitää perheet yhdessä. Suomessa tilanne on kuitenkin kehittynyt juuri päinvastaiseen suuntaan.

Suomeen tuli viime vuonna tuhansia lapsia ilman vanhempia. Samaan aikaan perheiden yhdistämisestä on tehty entistä vaikeampaa. Tulijoista onkin muodostumassa Suomeen oma orpolasten joukkonsa. Fingerroos uskoo, että ongelma tulee ennemmin tai myöhemmin kaatumaan yhteiskunnan niskaan.

Maahanmuuttoviraston mukaan Suomeen saapui viime vuoden aikana 3 024 yksin tullutta alaikäistä turvapaikanhakijaa. Tärkeimpiä lähtömaita olivat Afganistan, Irak, Syyria ja Somalia. Yksin tulleissa on tyttöjä ja poikia, kristittyjä, muslimeja ja uskonnottomia. Valtaosa on teini-ikäisiä poikia, mutta joukossa on myös pikkulapsia.

Yksin maahan tullut lapsi tai nuo-

ri saa yleensä turvapaikan, jollei kyseessä ole niin kutsuttu Dublin-tapaus, jolloin tulija voidaan palauttaa siihen EU-maahan, josta hän ensiksi turvapaikkaa haki. Suomi ei kuitenkaan palauta alaikäisiä hakijoita Italiaan eikä Kreikkaan, joissa heidän ihmisoikeuksiensa toteutumista ei voida taata.

Turvapaikka siis helittää, mutta perheiden yhdistämiseen Suomessa on suhtauduttu nuivasti jo vuosien ajan, kertoo akatemiaturkija Anna-Kaisa Arponen *Perheenyhdistäminen*-kirjan artikkelissaan.

Vuonna 2013 vain yhden kansainvälisestä suojelua saaneen lapsen huoltaja pääsi Suomeen. Hakijoita oli tuolloin 157. Pakolaistulvan huippuvuonna 2015 hakemuksia tuli 20, ja myönteisiä päätöksiä tehtiin 5. Arposen mukaan hakemusten raju väheneminen johtuu ennen kaikkea hakuprosessin vaikeutumisesta.

YKSINÄISYYS RADIKALISOI

Maahanmuuttovirasto arvioi yhdistämisspätöksiä tehdessään muun muassa perhesiteen todellisuutta ja syitä, jotka ovat pakottaneet lapsen tai nuoren jättämään perheensä. Kielteistä päätöstä perustellaan usein sillä, ettei huoltajan ja muiden perheenjäsenten kertomuksista voida yksiselitteisesti päätellä perheen viettäneen yhteistä perhe-elämää eikä sitä, kuka on toiminut lapsen huoltajana.

Lähtömaan perhesiteiden erilaisuudesta ja laajuudesta, joka Suomessa tulkitaan helposti löyhyydeksi, seuraa usein perheen yhdistäjälle niin moni-

mutkainen todistelukierre, että hanke tukehtuu siihen.

Kielteisissä päätöksissä vedotaan usein myös siihen, ettei lapsen lähettäminen yksin salakuljettajien matkaan ollut lapsen edun mukaista, ja että perhe on näin tehdessään tietoisesti kiertänyt maahantulosäännöksiä.

Arponen pitää jälkimmäistä perustelua ehdottoman epähumanana, sillä nykytilanteessa ihmissalakuljettajiin turvautuminen on käytännössä lähes ainoa tapa päästä pois kriisialueilta. Esimerkiksi Syyriasta tulevien sotaväestöjen ja -kuvien perusteella asiasta on vaikea olla eri mieltä.

Perheen yhdistämistä kovalla kädellä rajoittava laintulkinta katkoo lapselle ja nuorelle ratkaisevan tärkeät sosiaaliset siteet ja jättää hänet yksin traumaattisten kokemustensa kanssa. Asiantuntijoiden mukaan se kasvattaa myöhempää radikalisoitumisen ja ääriliikkeisiin liittymisen riskiä.

Yksin Suomeen tulleet pakolaislapset asuvat täysi-ikäisiksi asti perheryhmäkohteissa. Niissä tehty työ auttaa nuoria luomaan uusia siteitä, mutta se ei poista yksinäisyyden tunnetta eikä oman perheen ikävöintiä. Arposen mielestä perheenyhdistämispäätösten ykkösuperusteeksi tulisi rajojen vartioimisen sijaan ottaa lapsen oikeus perhe-elämään. ■

LÄHTEET

RAILI GOTHÓNI JA ULLA SIIRTO (TOIM.): PAKOLAISUUDESTA KOTIIN. GAUDEAMUS 2016. GAUDEAMUS.FI/PAKOLAISUUDESTAKOTIIN/

OUTI FINGERROOS, ANNA-MARIA TAPANINEN JA MARJA TIILIKAINEN (TOIM.): PERHEENYHDISTÄMINEN. KUKA SAA PERHEEN SUOMEEN, KUKA EI JA MIKSI? VASTAPAINO 2016. VASTAPAINO.FI/KIRJAT/PERHEENYHDISTÄMINEN/

Paperinohuet ihmisoikeudet

Niin sanottujen paperittomien kohtelu julkisessa terveydenhuollossa muodostaa oman omituisen lukunsa suomalaisen pakolaispolitiikan ennestäänkin sekavassa tarinassa. Paperittomia hoidetaan vain hätätapauksissa: esimerkiksi synnytykset hoidetaan, mutta synnytyksen jälkihoitoa tai äitiys- ja neuvolapalveluja ei heru.

Pekka Tuomolan mukaan suurin osa nykyisistä paperittomista on hylkäävän turvapaikkapäätöksen saaneita, Suomeen jääneitä pakolaisia.

Tuomolan mukaan paperittomat ansaitsevat elantonsa usein pimeillä työmarkkinoilla, joilla terveysriskit ovat suurimmat; terveyspalvelut kielletään siis niiltä, jotka niitä eniten tarvitsisivat. Yksittäisen tartuntatautitapauksen hoitamatta jättämisestä voi myös seurata iso kansanterveydellinen riski.

Helsinki päätti pari vuotta sitten, että raskaana olevat ja alle 18-vuotiaat paperittomat saavat kaupungilta samat terveyspalvelut kuin helsinkiläisetkin. Ko-

ko maata koskeva lakiesitys paperittomien oikeudesta tarpeenmukaiseen hoitoon kaatui eduskunnassa viime vuonna.

Lakiesitystä vastustaneen perussuomalaisen kansanedustajan Hanna Mäntylän mielestä kaikille avoimesta terveydenhoidosta olisi tullut uusi vetovoimatekijä Suomeen suuntautuvalla laittomalle maahanmuutolle.

Lisäksi Mäntylä oli sitä mieltä, että kiireettömän hoidon tarjoamien laittomasti maassa oleville ihmisille olisi ollut väärin tilanteessa, jossa Suomi ei pysty turvaamaan riittäviä terveyspalveluita omille kansalaisilleenkaan.

Paperittomien onneksi hoitoalalla työskentelee paljon väkeä, jotka eivät rajaa velvollisuuksiaan kansalaisuuden mukaan. Suomeen on syntynyt joukko klinikoita, joissa vapaaehtoiset lääkärit, hoitajat, tulkit ja lakimiehet auttavat paperittomia myös vähemmän kiireisten tapauksien hoidossa. Vapaaehtoislinikoita toimii Helsingissä, Turussa, Joensuussa, Oulussa ja Tampereella.

ANTTI VANAS

OMA KOTI KULLAN KALLIS

TEKSTI JA KUVA ELINA KUJALA

Johanna Salonen auttaa työssään ihmisiä, jotka ovat olleet kauan ilman asuntoa.

”

Jos ihmisellä ei ole asuntoa, hänellä ei ole mitään. Helsingin Diakonissalaitoksen Auroratalon periaate on, että asunto ensin. Usein ajatellaan, että ihmi-

sen täytyy raitistua, jotta hän voi saada asunnon ja sitten työpaikan. Siinä on jo aika monta ehtoa, joita kaikki eivät pysty täyttämään. Moni tippuu jossakin vaiheessa kadulle. Me ajatelimme Auroratalossa, että koti on ihmisen perusoikeus, eikä sitä kenenkään tarvitse erikseen ansaita.

Työni ohjaajana vaatii sitoutumista ja hyviä vuorovaikutustaitoja. Oman arvomaailman pitää olla kunnossa. Täällä tehdään todella pitkäjänteistä työtä. Edistysaskeleita ei tapahdu päivässä, ei aina edes vuodessa. Auroratalossa on tukija palveluasuntoja ihmisille, jotka ovat pitkään olleet ilman kotia. Ihmiset ovat iältään parikymppisistä seitsemänkymppisiin. Miehiä on enemmän kuin naisia. Asukkaamme ovat taustaltaan pitkäaikaisasunnottomia ja pääosin päihhteiden käyttäjiä. Osalla on mielenterveysongelmia. Stereotyyppinen koditon on alkoholisoitunut keski-ikäinen mies, jolta on juomisen takia mennyt työ, perhe ja asunto. Vanhan kansan juoppo alkaa kuitenkin olla katoava luonnonvara. Nuoret ovat sekakäyttäjiä ja päihdeongelmat kulkevat usein perheissä sukupolvelta toiselle. Yleistyksiä ei kuitenkaan pitäisi tehdä. Jokaisella on oma tarinansa.

Kun ihminen asunnottomuuden jälkeen muuttaa meille, saamme hänestä yleensä vain vähän tietoa etukäteen. Se on oikeastaan hyvä. Täällä suunnataan katse tulevaan, aloitetaan puhtaalta pöydältä. Me emme utele kenenkään elämäntarinaa, mutta kuuntelemme tietysti, jos joku haluaa kertoa.

Tärkeintä työssäni on läsnäolo. Suunnitelmat muuttuvat asukkaiden kunnan mukaan. Aamuvuorossa työaika kuluu aikojen varaamiseen ja siihen, että käymme asukkaiden kanssa lääkärissä tai virastoissa. Monet toivovat itselleen saattajaa ja puolestapuhujaa. Iltavuoroissa ehtii olla enemmän yhdessä ihmisten kanssa. Yövuorossa koko talossa on kaksi hoita-

jaa. On mukavaa, että silloin tutustuu muidenkin kuin oman kerroksensa asukkaisiin.

Täällä työskennellään päihhtyneiden ihmisten kanssa, joten päihdekulttuuria ja sen lieveilmiöitä, esimerkiksi väkivaltaa tai rikollisuutta, tulee ymmärtää. Niitä ei tarvitse hyväksyä, mutta pitää käsittää, että niihin väistämättä törmää tässä työssä. Ihmiset kuvittelevat, että täällä on hurja meno ja että selvittelemme puukkotappeluja joka päivä. Se ei ole totta. Meillä on nollatoleranssi väkivallan suhteen. Kun tunnemme asukkaamme, osaamme ennakoida. Voin laskea yhden käden sormilla ne tilanteet, kun olen pelännyt työssäni.

Tuemme raittiutta, mutta se ei ole päätaavoite. Ihmiset saavat juoda, jos haluavat ja täällä voi käydä vieraita. Asunnot ovat ihmisten koteja, jossa he asuvat ihan tavallisella vuokrasopimuksella. Ei minullekaan kukaan tule heristämään sormeja, jos kotonani juon viiniä.

Joskus joku asukkaista raitistuu, saa opiskelupaikan tai pystyy muuttamaan täältä tavalliseen vuokra-asuntoon. Ne ovat isoja ilonaiheita, voittoja, joita juhlietaan yhdessä. Useimmiten arkea ilahduttavat muiden mielestä pikkujutut, jotka meille ovat isoja. Muistan, kuinka tänne muutti asumaan ihminen, joka oli ollut kadulla tosi kauan. Hän nukkui uudessa asunnossaan ensi pöydän alla tai komerossa, hygieniakin oli niin ja näin. Me saimme hänet asettumaan uuteen kotiin. Lopulta hän tuli itse pyytämään apua: halusi saada puhtaat vaatteet ja käydä suihkussa. Tuntui hienolta, kun näin omin silmin edistymisen. Sekin on jäänyt mieleen, kun yksi asukas kirjoitti mustalla tussilla asuntonsa seinään itselleen muistutuksesi, että 'Älä lähde pois, tää on sun koti!'

Joudun usein puolustelemaan työtäni. Omankin alan ihmiset saattavat kysyä, että mitä te niitä narkkareita siellä hyy-säätte? Se tuntuu joka kerta yhtä pahalta. Se on loukkaus paitsi meidän asukkaita kohtaan, myös minun työtäni kohtaan. Jokaisella meistä on ihmisarvo.” ■

ASUNNOTTOMIEN YÖTÄ VIETETÄÄN 17. LOKAKUUTA.

Lähihoitaja Johanna Salonen on
työskennellyt kuusi vuotta
ohjaajana Auroratalossa.

Opiskelijan ohjaaminen on vaativaa
työtä, ja se tulee huomioida
myös mitoituksessa.

Lähihoitajaksi
erityisjärjestelyillä:

RIITTÄVÄTKÖ OHJAAJIEN PAUKUT?

TEKSTI ELINA RIKKILÄ

Lähihoitajakoulutuksessa on nykyään yhä enemmän opiskelijoita, jotka saavat erityisopetusta. Erityisvaatimukset pitäisi pystyä huomioimaan myös työssäoppimisen jaksoilla. Mistä opiskelijoita ohjaavilla lähihoitajille riittää siihen voimia, kun työtahti on muutenkin kova?

– Kyllä työssäoppimisen jaksoille tulevilla opiskelijoissa on suuriakin eroja. Osan ottaisin omaksi työparikseni, mutta kyllä toisenlaisiakin opiskelijoita on nähty, toteaa parikymmentä vuotta yksityisessä hoitolaitoksessa Hämeessä lähihoitajana työskennellyt Anna.

Hän arvelee, että oppilaitokset työntävät vaikeasti koulutettavia oppilaita nimenomaan lähihoitajiksi, koska alalla on vielä toistaiseksi hyvä työllisyys. Kun soveltuvuustestit ovat poistuneet, lähihoitajakoulutukseen on helppo päästä.

– Osalle opiskelijoista jo oman näyttösuunnitelman kirjoittaminen on lukivaikkeuksien takia niin vaikeaa, etteivät he selviä siitä ilman ohjaajan apua. Raportit on kirjoitettu niin omituisesti, ettei niistä saa selvää ja olennaisia asioita puuttuu, Anna kuvailee.

– Luetun ymmärtäminen on niin heikkoa, ettei kirjallisia ohjeita voi antaa. Harjoittelujaksoilla täytettävät lo-

makkeet täytyy käydä yksityiskohtaisesti läpi opiskelijan kanssa.

ERITYISPULMAT ERIASTEISIA

Annan mukaan keskittymiskyvyssä ja ymmärryksessä on osalla opiskelijoista haasteita. Esimerkiksi valmistumassa oleva, viimeistä näyttöään suorittava opiskelija sekoitti ruokailutilanteessa potilaiden lääkkeet eikä valmistunut koskaan lähihoitajaksi. Lääkehoidon tentit ovat monelle opiskelijalle todella vaikeita.

Osan opiskelijoista on mahdotonta muistaa, ettei muistisairaiden hoitolaitoksessa hissien ovea koskaan saa jättää auki.

Kerran Annan työpaikalle tuli työssäoppimisenjaksolle ms-tautia sairastava nuori mies, joka liikkui itse rollaattorilla ja halusi ehdottomasti kouluttautua lähihoitajaksi. Jakso keskeytyi, kun opiskelija rojautti lattialle mentyään aut- ▶

Kotihoitopäällikkö Suvi Kanin mielestä opiskelijoita ei pidä leimata erityisvaikeuksien perusteella.

tamaan kaatunutta vanhusta.

– Työssäselviytymisen ratkaisee tietenkin se, minkä asteisista pulmista puhutaan, Anna miettii.

– Eikö ole yhteiskunnan resurssien haaskausta yrittää kouluttaa lähihoitajiksi ihmisiä, jotka eivät tule selviytymään työssä? Jos selviytyminen epäilyttää, eikö voitaisi lähteä liikkeelle työkeilujen kautta, hän ehdottaa.

KULTTUURINEN MUUTOS

Erityistä tukea saavien lähihoitajaopiskelijoiden osuus on viime vuosina kasvanut. Osa saa erityisopetusta vain tietyissä oppiaineissa. Jos pulmat ovat laaja-alaisempia, opiskelijalle voidaan tehdä erityisopetuspäätös ja henkilökohtainen opintojen järjestämisestä koskeva suunnitelma, HOJKS, jossa sovitaan tukitoimista.

– Kyllähän lähihoitajaopiskelijoissa on aina ollut niitä, joilla on oppimisvaikeuksia tai keskittymispulmia. Aikaisempina vuosikymmeninäkin ammatilliseen koulutukseen hakeutuivat ne, jotka eivät kokeneet olevansa niin lukuihmiä, toteaa kotihoitopäällikkö Suvi Kan Kustaankartanon palveluksesta Helsingistä.

– Väittäisin, että monelle jo valmis-tuneellekin lähihoitajalle hoitosuunnitelmien kirjaaminen on vaikeaa ja lääkelaskut tuottavat haasteita, hän jatkaa.

Aiempina vuosikymmeninä erityispulmia ei kuitenkaan diagnosoitu, eivätkä erilaiset oppijat vaatineet tukitoimia tai erityisjärjestelyjä. Nykyään erityisvaikeudet tunnistetaan usein jo päiväkotiiässä ja lapset pääsevät erityisopetukseen koulu-uran alkuvaiheessa. Asiais-ta puhutaan avoimemmin ja nuoret ja heidän vanhempansa odottavat, että

OPIKELIJAN OHJAUS ON VAATIVAA TYÖTÄ JA SE PITÄISI AINA HUOMIOIDA MYÖS HENKILÖSTÖMITOITUKSESSA.

erityistarpeet pystytään huomioimaan ammatillisessa koulutuksessa ja harjoittelujaksolla.

– Toisen asteen koulutukseen tukijärjestelmää ollaan vasta rakentamassa eikä resursseja ole vielä riittävästi, toteaa erityisopettaja Kaija Rautaparta-Pennanen Savon ammatti- ja aikuisopistosta.

Uusien lähihoitajaopiskelijoiden aloittaessa koulussa heille tehdään oppimisvaikeuksia mittaavat luki- ja matematiikkaseulot.

Lähihoitajaopiskelija voi saada tukea opetukseen esimerkiksi vieraissa kielissä ja lääkelaskuissa, ja niitä voi opiskella pienryhmässä. Myös tentit voi tehdä rauhallisemmassa ympäristössä käyttäen vaikkapa oppikirjaa apuna. Oppisäältäöj voidaan mukauttaa, ellei opiskelijan osaaminen jossain tutkinnon osassa täytä kriteerejä. Jos mukautuksia on paljon, opiskelija ei aina saa perinteistä tutkintotodistusta.

– Adhd-oireiselle opiskelijalle nykyinen käytäntö, jossa asiat opetellaan oikeissa työtehtävissä, voi hyvinkin sopia, kun levottomuus saadaan käännettyä oikeaksi toiminnaksi, Rautaparta-Pennanen miettii.

TYÖPAIKOILLE TIETOA ERITYISVAIKEUKSISTA

– Ammattitaitovaatimuksia harvoin mukautetaan, mutta sen sijaan voidaan miettiä keinoja, joilla niihin päästään. Oppilaan HOJKS:iin on kirjattu myös tukitoimet, joita hän työssäoppimisen jaksolla tarvitsee, Rautaparta-Pennanen kertoo.

Erityisoppilaiden harjoittelupaikat pitäisi valita oppilaan henkilökohtaisten ominaisuuksien mukaan. Työpaikoilla kaivattaisiin tietoa erityisvaikeuksista.

Jos oppilaalla on lukivaikeus, hän voi viedä työpaikalle lehtisen, jossa kerrotaan, miten häntä kannattaisi ohjata.

Vaikeaselkoiset, työssäoppimisjaksolla täytettävät lomakkeet on hyvä käydä läpi opiskelijan kanssa jakson alussa, jotta hän tietää, mitä odotetaan.

– Kun erityisoppilas on työssäoppimisen jaksolla, yritän pitää häneen viikoittain yhteyttä, Rautaparta-Pennanen kertoo.

LÄHIHOITAJA OHJAA ILMAN KORVAUSTA

Monien mielestä opiskelijat tulevat työssäoppimisen jaksoille entistä keskeneräisemmin tiedoin. Potilaan peseminen ja pukeminenkin täytyy opettaa kädestä pitäen, eikä verenpainetta-kaan osata mitata. Ovatko ammatillisen koulutuksen säästöt johtaneet siihen, että entistä enemmän asioita opetellaan työpaikoilla toisen lähihoitajan ohjauksessa, joka tekee sen usein ilman korvausta?

– Työtahti ainakin meillä on sellainen, ettei normaaliopiskelijankaan ohjaukseen ole riittävästi aikaa. Opiskelijaparka yrittää juosta hoitajan perässä ja varastaa oppinsa. Jos työpaikalle tulee sitten vielä vähänkin vaativampi opiskelija, mistä siihen revitään aikaa, Anna ihmettelee.

Annan työpaikalla opiskelijanohjaus tehdään muun työn ohessa eikä siitä saa ylimääräistä korvausta. Opiskelijoiden arviointilomakkeet Anna joutuu usein täyttämään kotona.

– Yleensä muu henkilökunta joutuu paikkaamaan, jos jollakin menee enemmän aikaa vaativamman opiskelijan ohjaukseen, hän kertoo.

– Eihän opiskelijoita pitäisi edes ajatella apu työvoimana. Opiskelijan ohjaus on vaativaa työtä, joka pitäisi aina huomioida myös henkilöstömitoituksessa, kotihoitopäällikkö Kan toteaa.

Hänen työantajansa Helsingin sosiaali- ja terveysvirasto maksaa ohjauksesta lähihoitajalle henkilökohtaisen korvauksen.

KOULUILTA ODOTETAAN TUKEA

Suvi Kanin mielestä opiskelijoita ei pitäisi niputtaa erityisvaikeuden perusteella, vaan työssä pärjäämisen ratkaisee ihmisen kokonaisuus.

OPISKELIJAPARKA YRITTÄÄ JUOSTA HOITAJAN PERÄSSÄ JA VARASTAA OPPINSA.

– Erityisvaikeuksien kanssa pärjää kyllä, kun ihminen tulee toimeen muiden kanssa, haluaa oppia ja auttaa muita sekä on kova tekemään töitä. Paljon suurempi haaste on, jos opiskelijalla on

KIRIL RIKKILÄ

isoja ongelmia sosiaalisissa taidoissa eikä hän kykene ryhmätööhön, hän sanoo.

– Usein erityisvaikeuksiensa kanssa elämään oppineella nuorella on hyvä itsetuntemus ja kyky kohdata erilaisuutta, mistä on hyötyä myös lähihoitajan ammatissa, Rautaparta-Pennanen toteaa.

Hänen mukaansa esimerkiksi päihde- ja mielenterveyspalvelut voisivat olla ihanteellisia työpaikkoja näille nuorille.

– Ehkä pitäisi vähitellen päästää ir-

Erityisopettaja Kaija Rautaparta-Pennanen mukaan erityisoppilaat kaipaavat oppilaitokselta enemmän tukea harjoittelujaksojen aikana.

ti vanhakantaisesta ajatuksesta, että voidakseen hoitaa muita oman elämän pitäisi olla täydellisessä järjestyksessä, hän miettii.

Rautaparta-Pennanen mukaan erityisopetuspäätöksellä olevat opiskelijat kaipaavat koululta lisää tukea ja ohjausta työssäoppimajaksojen aikana.

– Kaikesta huolimatta ohjaan kyllä edelleen mielelläni opiskelijoita. Jos yhteiskunta haluaa, että lähihoitajia koulutetaan erityisjärjestelyillä, siihen pitää antaa resursseja. Työpaikoilla pitäisi olla opiskelijoita varten erillinen ohjaaja, jota ei pitäisi laskea työvoimaan, Anna puolestaan miettii. ■

ANNA EI HALUNNUT ESIINTYÄ JUTUSSA OMALLA NIMELLÄÄN

VANHUUDEN ARVOSTUKSESTA

Sirkka-Liisa Kivelä
yleislääketieteen ja geriatrian erikoislääkäri

METSÄSSÄ

Metsäpolulla kävely on rakkaimpia harrastuksiani. Erityisesti pidän liikkumisesta tuulisessa syksyn metsässä. Tuulen vapaus ja viikko viikolta muuttuvat lehtipuiden ja varpujen upeat värit viehättävät minua. Kävelemisen jälkeisenä iltana kuulen tuulen huminan ja aistin metsän rauhan vielä vuoteessa mennessäni nukkumaan.

Loppukesän kävelyretkeni Helsingin puistometsäköissä nostivat mieleeni kirjallisuuden ja runouden kuvauksia vanhuudesta elämän syksynä. Muistiini pulppusi Helena Anhavan runo Linnut lähtevät, lapset irtaantuvat. Ihan huomaamatta syksy asettuu meihin, naava kuuseen. (Kysy hiljaisuudelta itseäsi, Otava, 1974). Toistin melkein äänen Claes Anderssonin vanhenemisesta ja rakkautta käsittelevän, vuonna 2013 suomenkielisenä ilmestyneen runokirjan nimeä Syksyni sumuissa rakastan sinua (WSOY, 2013).

Osa ihmisistä kokee syksyn surun aikana. Minä en kuulu heihin. Lakastuvat heinikot kertovat minulle tehneensä kesän työt. Ne ovat varistaneet uuden syntymisen takaavat siemenet maahan. Puiden värikkäät lehdet eivät ole merkki lopullisista jäähyväisistä eli elämän loppumisesta. Puut näyttävät riemuitsevan tulevasta lepokaudesta. Ne hyvästelevät meidät talven ajaksi jättäen mieliimme toivon tulevasta uudesta kasvukaudesta.

Läkäs ihminen on kasvattanut lapsensa ja tehnyt muun elämäntyönsä. Hän on pudottanut siemenet uutta kasvua varten. Syksy on osuva vertauskohde vanhuudelle. Ongelmana kuitenkin on se, että emme osaa nähdä iäkkäiden ihmisten kauneutta ja värikkyyttä. Ryppyinen iho, harmaat hiukset ja kumara ryhti merkitsevät meille vain fyysistä, ulkoista olemusta. Ne kertovat ihmisen olevan vanha. Katseemme ei ulotu niiden taustalla oleviin kokemuksiin, seuraavien sukupolvien hyväksi tehtyyn työhön ja elämän tuomaan viisauteen. Vanhojen ihmisten väriloiston paljastuminen edellyttää meiltä kiinnostusta ihmisenä elämiseen ja kykyä keskustella, kyseillä ja kuunnella.

Metsä- ja luontoympäristössä liikkumisella on kansainvälisissä ja suomalaisissa tutkimuksissa todettu myönteisiä fyysisiä ja psyykkisiä vaikutuksia. Verenpaine alenee, sokeriarvot tasoittuvat ja masennus sekä ahdistuneisuus vähenevät. Onkin ryhdytty puhumaan metsäterapiasta. Metsät eivät kuitenkaan ole ainoat hyvinvoinnin lähteet luonnossa. Liikunta missä tahansa miellyttävässä luontoympäristössä virkistää ja rauhoittaa. Järvimaisemat elvyttävät monien suomalaisten mieltä. Marjojen ja sienten poiminta kuuluu metsäterapian parhaimpiin muotoihin. Monipuoliset aistielämykset, tunne luonnon vankkumattomuudesta vuosisadasta toiseen ja liikunta lienevät luonnon hoitoelementit.

Kaupunkien puistoista ja maaseutujen metsäköistä löytyy itsenäisesti käveleville iäkkäille sopivia polkuja. Apuvälineen turvin liikkuvat voivat auttajan seurassa tehdä retkiä lähimetsän tai puiston reunaan ainakin keväisin, kesäisin ja syksyisin. Luonnossa voi liikkua yksin tai ryhmässä. Jatkuva inhimillistä panosta vaativaa hoito- ja hoivatyötä tekeville metsäterapia on oivallinen tapa rentoutua ja virkistyä. Harva harrastus tai terapia on näin helposti saatavaa ja halpaa. ■

TEE HYVÄÄ: NEULO SUKAT

TEKSTI MINNA LYHTY

Palelevat jalat tarvitsevat villasukat. Haluaisitko tehdä yhden ja lahjoittaa ne palvelutaloon, hoitokotiin tai päiväkotiin?

SuPer-sukkaa pukkaa -kampanjassa tarjotaan jäsenille mahdollisuus neuloa villasukat, jotka lahjoitetaan paikallisen ammattiosaston päättämään kohteeseen. Sukkia voidaan viedä esimerkiksi palvelutalojen ja hoitokotien asukkailla tai vuodeosastojen potilaille.

SuPerin puheenjohtajapäivillä jaettiin ammattiosastoille noin 2 500 lankakerää, jotka sponsoroi SuPer ja Vakuutusyhtiö Turva. Myös Novita on lahjoittanut lankoja. Sukat voi neuloa myös omista langoista.

– Jos kantapään kutominen tuntuu vaikealta, voi tehdä vaikkapa säärystimet. Pääasia on se, että jaloille saadaan lämmikettä, SuPerin järjestöasiantuntija Paula Soivio vinkkaa.

Hänen mielestään tällaiselle kampanjalle on tilausta juuri nyt.

– Yhteiskunnassamme tapahtuu paljon pahaa ja valitamme jostakin koko

ajan. Tekemällä hyvää pystymme lisäämään ihmisten hyvinvointia. Kun tekee toiselle hyvää, se tulee jossakin muodossa itselle aina takaisin. Tarvitsemme valittamisen tilalle välittämistä.

Ammattiosastoista voi kysyä tietoa lankojen saatavuudesta, aikataulusta ja lahjoituskohteesta. Kun sukat ovat valmiit, voit ottaa kuvan ja jakaa sen Insta-

gramissa hashtagilla #supertekkeehyvää, #supersukkaapukkaa ja #supergörgott. Kauneimpien tai hauskimpien sukkien tekijät palkitaan.

Sukkien neulominen on osa SuPer tekee hyvää -kampanjaa, joka jatkuu koko syksyn ja talven. SuPer haluaa tehdä yhteiskunnallisesti hyviä asioita ja kannustaa myös jäseniä hyvän tekemiseen. ■

Laitilassa jalat eivät enää palele

Idea SuPer-sukkaa pukkaa -kampanjalle saatiin Laitilasta, jossa on jo neulottu sukkia vanhuksille. Siellä neulomiskampanjan ideoi lähihoitaja Virve Aho.

– Laitoin ilmoituksen paikallislehteen ja kuntalaisten Facebook-ryhmään, jossa ehdotin sukkien kutomista kotihoidon asiakkaille sekä laitoshoidossa oleville vanhuksille. Puolessatoista kuukaudessa saimme 134 paria sukkia, jotka annoimme joululahjaksi viime vuonna. Asiasta innostuivat myös monet miehet, jotka sanoivat, että he ostavat lankaa, jos joku kutoo.

Aho haastoi neulomaan myös Turun seudun yksityisten ammattiosaston jäsenet. Lyhyessä ajassa syntyi kaksikymmentä sukkaparia, jotka lahjoitettiin palvelutalon vanhuksille.

– Jatkamme sukkien kutomista tänä vuonna ja määrä varmasti moninkertaistuu, Aho uskoo.

Aho kertoo neuloneensa tänä vuonna jo 40 sukkaparia, jotka odottavat paketoimista. Hän kertoo motivaatioksi sen, että hän arvostaa ihmisiä, joita hän kohtaa työssään.

– Joskus tekisi mieli tehdä heidän hyväkseen pikkuisen

enemmän kuin mitä työssä pystyn. En ehdi tekemään vapaaehtoistyötä, mutta sukkia voin kutoa silloin kun minulle sopii. Niitä syntyy esimerkiksi koulutuksissa, juna-matkoilla ja televisiota katsellessa.

Aho iloitsee siitä, että voi käyttää taitojaan muiden hyväksi.

– Vanhukset ovat usein palelevaisia, ja monet ovat myös yksinäisiä ja jäävät ilman joululahjaa. Siksi sukat ovat lahjana mitä mainioin.

Aho haluaa kannustaa jokaista neulomaan.

– Jos kaikki, jotka osaavat kutoa, tekisivät yhden parin sukkia, lopputulos olisi loistava. Näytetään mistä superilaisuudessa on kyse: se on aitoa välittämistä! ■

SILJA PAAVOLAKIN ON AIKEISSA KUTOA SUKKAA

LUE LISÄÄ SUPER TEKEE HYVÄÄ -KAMPANJASTA

Lähihoitaja Maija:

ELIN VUOSIA PELOSSA

TEKSTI MINNA SEPPÄ KUVAT ISTOCKPHOTO

Maija työskenteli lähihoitajana toistakymmentä vuotta, ennen kuin joutui esimiehensä työpaikkakiusaamaksi. – Olo työpaikalla alkoi vähitellen tuntua sietämättömältä. Haimme apua, ja palavereja sekä työnohjausta järjestettiin. Vastaus oli kuitenkin aina sama: pitää kestää, Maija kertoo.

Valtaa voi käyttää väärin monella tavalla. Kiusatuksi joutuneen Maijan esimies piti toisia työntekijöitä lähtökohtaisesti parempina kuin toisia. Työyhteisö oli jakautunut: yhdessä leirissä oli pomo suosikkialaisineen, toisessa kelvottomiksi leimatut työntekijät ja kolmannessa sivustakatsojat.

Puolueellisuus näkyi selkeimmin työvuorojen jaossa. Hyvät tyypit saivat päivävuoroja ja kevyitä hommia, kun taas hankalille työntekijöille jaettiin enemmän yövuoroja ja raskaampia tehtäviä. Niiden, joille yövuorojen tekeminen esimiehen näkemyksen ensisijaisesti kuului, ei annettu vähentää öiden tekemistä edes lääkärinlausunnon perusteella.

– Kun minulle sattui yövuoron ajaksi sairausloma, esimies lähetti kotiin viestin, joissa arvosteli lintsaamisesta, Maija sanoo.

Myös vuorojen vaihtamista hankaloitettiin.

– Vaihtoon tuli olla yksilöity syy. Jos työntekijä kertoi yksilöidyn synn, esimies saattoi sanoa, että syy ei ole ”pätevä”, ja kieltää vuorovaihdon.

Työvuorosuunnittelua käytettiin muutenkin väärin: iltavuoroja saattoi esimerkiksi ilmaantua tietyille työntekijälle erityisesti sille illalle, jona hänellä oli työnantajalle ilmoitettu vakioharrastus.

Maijan työpaikka oli osa isompaa organisaatiota. Esimiehellä oli paljon sääntöjä, joita hän väitti emo-organisaation säännöiksi. Myöhemmin paljastui, että suuri osa linjauksista oli hänen itse keksimiään, kuten esimerkiksi vaatimus siitä, että työntekijöiden on suostuttava kahden perättäisen yötyövuoron tekemiseen.

JOS AVASI SUUNSA, SAI HUONON MAINEEN

Maija yritti puhua työpaikalla sen epäkohdista, mutta ei saanut vastakaikua. Esimies oli kuin teflonia: kuunteli, mutta toimintatavat eivät muuttuneet.

– Epäsuosioon joutuivat erityisesti ihmiset, jotka nostivat esiin johdon näkemyksistä poikkeavia mielipiteitä, vaikkapa työturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä. Jos avasi suunsa, sai huonon maineen.

– Myös ennakkointi oli rivityöntekijältä kielletty. Yleinen vastaus oli ”asia ei sinulle kuulu”.

Esimies ei myöskään puolustanut työntekijöitään, kun yksikön asukkaat valittivat heistä.

HERKKYYTTÄ EI ARVOSTETTU

Esimies puhutteli Maijan mukaan niin sanottuja hankalia työntekijöitä usein halveksuvasti, ja ilkeili heille myös muiden työntekijöiden edessä. Maija koki, että herkkyyttä ja myötätunnon kykyä ei työpaikalla arvostettu.

– Esimies käyttäytyi itse kylmäkoisesti, ja tuntui arvostavan tämän-

kaltaista suhtautumista kanssaihmiisiin. Hän ei koskaan kysynyt työntekijöiltään, kuinka he jaksavat tai voivat, tai ollut edes iltaisin tavoitettavissa työpaikan ongelmatilanteissa.

Esimies ei pyrkinyt parantamaan välejä hankaliksi kokemiinsa työntekijöihin, vaan levitteli heitä koskevia luotamuksellisia tietoja, kuten sairauslomadiagnooseja, muulle henkilöstölle.

– Koin, että minuun ei luotettu, vaikka epäluottamukseen ei ollut syytä.

ILOISUUS KATOSI

Maija sai voimia perheeltään ja ystäviltään, mutta työpaikan ongelmat vaikuttivat hänen jaksamiseensa.

– Iloisuuteni katosi. Töihin oli raskasta mennä, eikä harrastuksiin ollut voimia.

Maija haki apua työpsykologilta, joka neuvoi pysymään ristiriitatilanteissa neutraalina, ja sulkemaan kiusaajat muutoin pois mielestä. Lopulta Maija sai fyysisiä oireita, joiden syytä ei löydetty.

– Pälöin niin loppuun, että itkin vain. Toipuminen alkoi sairauslomasta.

– Minulla oli pelkotiloja, pelkäsin esimerkiksi syöpää. Jälkikäteen ajatellen elin vuosikausia pelossa.

Työpaikkasovittelu oli prosessina raskas, mutta auttoi. Tunnelma työpaikalla on nyt helpottunut.

– Olemme saaneet uuden esimiehen, joka tervehtii ja toivottaa lomaltapalaa tervetulleeksi. Jo tämä tuntuu uskottoman hyvältä.

Maija toivoo, että kiusaamiseen tartuttaisiin aina nopeasti.

– Olisin toivonut ripeyttä niin työterveyshuollolta kuin liitoltakin. ►

MAIJA ESIINTYY JUTUSSA ANONYMINA OMASTA TOIVEESTAAN

Kiusaajaa ei tarvitse ymmärtää

Kiusaaminen ei kuulu työpaikalle. Tilanteet on selvitettävä, ja useimmissa organisaatioissa on tähän valmis malli. Tavallista on, että rivityöntekijät eivät sitä tunne.

Työpaikkakiusaamiselle altistavat työhön liittyvät pulmat, esimerkiksi rooliritiriidat, epäselvät tavoitteet, vaikutusmahdollisuuksien puute, organisaatiomuutoksien aiheuttama epävarmuus ja epätietoisuus sekä taitamaton esimiestyö.

Keskeinen tekijä on ei-toivotun käytöksen mahdollistava kulttuuri: muita työntekijöitä voidaan jopa pyytää ymmärtämään kiusaajia, vedoten esimerkiksi heidän

poikkeukselliseen persoonaansa tai siihen, että kyseessä on korvaamaton ammattimies tai -nainen.

– Tämä on väärin, sillä kiusaamista ei tule sallia. Näin sanoo myös laki: työnantajan on selvitettävä, esiintyykö työpaikalla häiritsevää ja epäasiallista käytöstä, ja lopettaa se, joltava asiantuntija Maarit Vartia Työterveyslaitokselta sanoo.

Kyse on kiusaamisesta, kun joku joutuu kielteisen käytettymisen kohteeksi toistuvasti ja pitkään jatkuen. Huonon johtamisen ja kiusaamisen välistä rajaa vedettäessä keskeistä on se, onko työntekijöiden kohtelu tasapuolista.

SOSIAALINEN ELÄIN JOUTUU SHOKKIIN

Kiusaaminen aiheuttaa sen kohteeksi joutuville työntekijöille usein masentuneisuutta, ahdistuneisuutta, ärtyneisyyttä ja uni- sekä keskittymisvaikeuksia. Kiusattuja yhdistää myös puolustuskyvyttömyyden kokemus: teen minä mitä tahansa, tämä ei lopu.

– Kiusaamisen kohteeksi joutuminen on aina vakava stressitilanne. Odotamme, että meitä kohdellaan tasapuolisesti, asiallisesti ja ystävällisesti. Peilaamme siitä, miten meitä kohdellaan, hyvyttämme ja hyväksyttävyyttämme työntekijöinä ja ihmisinä. Kun kohtaamme pitkään epäystävällistä käytöstä, alamme uskoa, että olemme huonoja ihmisiä.

– Työstressi, samoin kuin masennus, ylläpitävät kiusaamisprosessissa noidankehää: kiusatuksi joutuminen aiheuttaa stressiä ja masennusta, mutta stressi ja masennus voivat myös altistaa kiusatuksi tulemiselle.

Myös kiusaamista sivusta seuraavat stressaantuvat, mutta vähemmän kuin kiusatut.

ULKOPUOLINEN AVUKSI

Suurimmalla osalla suomalaisista työpaikoissa on laadittu kiusaamistilanteiden selvittämiseen toimintamalli, jonka johto, esimiehet, henkilöstöhallinto, työsuojeluhenkilöstö ja luottamusmiehet tuntevat.

– Tavallista kuitenkin on, että mallia ei ole jalkautettu riittävän hyvin koko henkilöstölle.

– Lähiesimiehet kannattaa kouluttaa toimintamalliin, ja velvoittaa heidät käymään se henkilöstönsä kanssa säännöllisesti läpi. Samalla voidaan keskustella siitä, millaista käyttäytymistä omassa yhteisössä halutaan edistää ja millaista ei, sekä pohtia, mikä juuri meillä altistaa kiusaamiselle.

Kun väitetty kiusaamistapaus tulee ilmi, työnantajan tulee selvittää, mitä on tapahtunut: ensin keskustellen kiusaamista kokeneen, sitten kiusaajaksi väitetyt kanssa, ja lopuksi yhdessä.

– Ennen kuin tilanne on selvitetty, kyseessä ei ole kiusaaminen.

Vartia korostaa, että esimiehen on kyettävä toimimaan tasapuolisesti. Avuksi voi tarvittaessa pyytää ulkopuolisen, esimerkiksi työterveyshuollon psykologin. Työsuojeluvaltuutetut taas osaavat neuvoa kiusattua eteenpäin ja jäsentää tilannetta hänen kanssaan. ■

Työpaikkakiusaaminen

- Toistuvaa, pitkään jatkuvaa ja systemaattista kielteistä, loukkaavaa ja mitätöivää kohtelua.
- Tyypillisiä muotoja ovat eristäminen, tiedonkulun ulkopuolelle jättäminen, huutaminen, mustamaalaaminen ja perättömien tietojen levittäminen, työn ja sen tulosten epäoikeudenmukainen kritisointi, nöyryyttäminen ja pilkkaaminen.
- Kiusaamista kokee kunkin hetken palkansaajista 3,5–6 prosenttia eli 100 000–140 000 henkilöä. Sosi- aali- ja terveydenhuolto ja opetus- sekä koulutusala ovat toimialoja, joilta kiusaamista raportoidaan eniten.
- Kiusaajat ovat 50–70 prosentissa tapauksista kollegoi- ta ja 30–40 prosentissa lähiesimiehiä.

Kun sinua kiusataan

- Tee työsi.
- Käyttäydy itse asiallisesti.
- Ota selvää, onko työpaikallasi epäasiallisen kohtelun toimintaohjeistus tai -malli ja toimi sen mukaisesti.
- Ota epäasialliseksi kokemasi käyttäytyminen puheeksi kielteisesti käyttäytyneen kanssa.
- Kerro esimiehelle, tarvittaessa työsuojeluvaltuutetun kanssa. Mikäli koet kiusaajaksi esimiehesi, ilmoita asi- asta hänen esimiehelleen.
- Pidä kokemistasi tilanteista päiväkirjaa.

Kun havaitset kiusaamista

- Kerro epäasiallisesti käyttäytyvälle, että hänen käyt- täytymisensä on kiusaamista, ja pyydä lopettamaan.
- Mene kiusaamisen kohteeksi joutuneen luo ja kysy, miten voit auttaa.
- Ota selvää, onko työpaikallasi epäasiallisen kohtelun toimintaohjeistus tai -malli ja toimi sen mukaisesti.
- Ilmoita havaitsemastasi kiusaavasta kohtelusta esi- miehelle ja työsuojeluvaltuutetulle.

LÄHDE: TTL

LUE LISÄÄ KIUAAAMISTILANTEIDEN RATKAISEMISESTA

Kiusannut pomo sai lähteä

Maijan esimies koki, että työntekijät ovat orjia, joiden on toteltava

SuPeriin kuuluva Maija otti liiton kehittämisyksikössä työskentelevään asiantuntija Elina Kiuruun yhteyttä alkuvuodesta 2015. Ilmeni, että yksikön esimies kiusasi useampaa alaistaan.

– Esimies muun muassa jakoi työvuoroja epätasapuolisesti ja nöyryytti sanallisesti kelvottomiksi kokemiaan työntekijöitä. Hän myös antoi suosikeilleen luvan käyttäytyä epäasiallisesti muita työntekijöitä kohtaan, Kiuru kuvaa.

Niin sanotut hyvät tyypit saivat esimieheltään runsaasti huomiota. Epäsuosiossa olleiden alaistensa kanssa esimies ei noudattanut edes hyviä käytöstapoja.

– Esimies kuvasi työntekijöitään orjiksi, joiden on tehtävä, kuten käske-

tään. Hän myös ohjeisti palveluyksikön asukkaita pitämään työntekijöitä palvelijoinaan.

– Sain tapaamisissa itsekin kokea välinpitämättömyyden, jonka työntekijät kohtasivat päivittäin. Esimies käyttäytyi muutoinkin aggressiivisesti, paiskoi ovia ja käytti uhkaavaa kehonkieltä.

RATKAISU TYÖYHTEISÖSOVITTELUSTA

Yksikkö, jossa kiusaamista ilmeni, oli osa isompaa organisaatiota.

– Oli haasteellista todistaa työnantajalle tapahtunut. Kun konsernijohto aluksi vastasi työntekijöiden laatimaan kirjelmään, työntekijöiden todettiin olevan asenneongelmaisia ja ammattitaidottomia.

– Työnantajan näkökulma muuttui vasta, kun todettiin, että yksikössä ei ollut noudatettu yhdessä sovittuja pelisääntöjä. Niitä olivat olleet laatimassa niin työnantaja, työntekijät kuin liitokin.

Kiusannut esimies sai työnantajaltaan kirjallisen varoituksen. Tämän jälkeen yritettiin kolme kuukautta kestävää työyhteisösovittoa. Ulkopuolisen vetämässä prosessissa kuultiin kutakin työyhteisön jäsentä yksilöllisesti ja työyksikköä kokonaisuutena, minkä pohjalta laadittiin jälleen yhteiset pelisäännöt. Prosessi päättyi seurantalaisuuteen, jossa tarkistettiin, onko toimintatapoja noudatettu. Näin ei ollut tapahtunut, minkä seurauksena yksikkö sai uuden esimiehen. ■

Puheenjohtajien neuvottelupäivillä ehdotettiin:

PISTETÄÄN PÄÄTTÄJÄ PÄIVÄKSI POTILAAKSI

TEKSTI MINNA LYHTY KUVAT JUKKA JÄRVELÄ

Jos hoitajat eivät kerro työstään päättäjille, nämä eivät ymmärrä, miksi riittävä henkilöstömitoitus on hyvän hoidon edellytys. Silja Paavola kannusti syyskuisilla puheenjohtajien neuvottelupäivillä osallistujia paikalliseen vaikuttamiseen.

– Kutsukaa päättäjät päiväksi potilaaksi. He eivät ehkä viivy koko päivää, mutta kulkevat edes osaston läpi päivän kiireisimpään aikaan, SuPerin toiminnanjohtaja Arja Niittynen ehdotti puheessaan.

– Älkää raivatko aikaa heidän vastaanottamiselleen, vaan tehkää töitä niin kuin tavallisesti teette. Vasta vuoron jälkeen kysykää, miltä työskentely näytti ja mitä olisitte heidän mielestään voineet tehdä toisin, Silja Paavola

jatkoi ideaa.

Paavola uskoo, että jos päättäjät näkevät hoitotyön arjen, he ymmärtävät, miksi monen työpaikan nykyinen henkilöstömäärä ei riitä, ja miksi henkilöstömitoitusta ei pidä missään tapauksessa laskea 0,4:ään.

– Se on katastrofaalinen heikennys, joka aiheuttaa vanhuksille hitaan kuoleman. Te tiedätte tämän, mutta päättäjille tämä pitää selittää.

– Lisäksi mitoituksen laskemisesta

seuraisi 10 000 hoitajan työttömyys.

Paavola kannusti puheenjohtajia puhumaan asioista työnantajien kanssa ja ottamaan yhteyttä kunnan päättäjiin. Puheenjohtajat ovat sellaisessa asemassa, että heitä kuunnellaan. Asioita pitää tuoda myös julkisuuteen.

– Teillä ei tarvitse olla Paasilinnan kykyjä, kun kirjoitatte mielipidekirjoituksia lehtiin. Olette oman ammattinne huippuosaajia ja sillä te vaikutatte.

Kun superilaiset vaativat resursseja

Jokainen neuvottelupäiville osallistuva puheenjohtaja haki nimikorttinsa 150 kortin joukosta.

Päivien aikana kuultiin ajankohtaisia puheita muun muassa sote- ja maakunt uudistuksesta, yksityissektorin kasvusta ja paikallisesta sopimisesta. Painavaa asiaa kuunneltiin tarkasti.

hoitotyöhön, toteutuu myös kansalaisten tahto.

– Kun suomalaisilta kysytään ennen vaaleja, mihin he haluavat verorahoja käytettävän, vastaukseksi saadaan sosiaali- ja terveystalvet sekä koulutus. Tällä hetkellä näyttää siltä, ettei hallitus enää arvosta hyvinvointivaltiota.

MOBIILI EI OLE TAPPOVEHJE

Joissakin kunnissa hoitajien päättäväsyydellä hoitajamitoitus on saatu paremmaksi.

Kuopion kaupungin ammattiosastosta Merja Ohvo kertoi, kuinka Kuopiossa kotihoidossa havaittiin kuuden työntekijän vaje.

– Hoitajat olivat asiakkaiden luona oikeasti sen ajan, mistä nämä maksoivat. Välimatkoja ei juostu, autolla ei

kaahailtu ja lakisääteiset tauot pidettiin. Siitä tuli ylitöitä, mutta se oli ainut tapa osoittaa, että työntekijöitä on liian vähän.

Jotkut olivat puheenvuoroissaan samoilla linjoilla: lakisääteiset tauot pidetään ja työt tehdään ylitöinä, jos ei muuten ehdi.

Kotihoidossa käytössä oleva toiminnanohjausjärjestelmä herätti keskustelua. Joidenkin mielestä järjestelmä vie hoitajilta mahdollisuuden ajatella itse.

Silja Paavola suututtaa se, ettei toiminnanohjausjärjestelmä ota huomioon, että jotkut asiakkaat ovat kahden autettavia, välimatkat voivat olla pitkiä ja omaiset saattavat vaatia pitkiä keskusteluja.

– Mobiilijärjestelmä ei saa olla tappovehje eikä raamattu. Meidän pitää

Mikrofonit kiersivät osallistujien joukossa, jotta muutkin kuin puheiden pitäjät pääsivät ääneen. Välillä koko sali antoi ammattiosastojen tärkeälle toiminnalle kannustavat yhteisaplodit.

käyttää omia aivojamme. Jos kone piippaa, että hyppää viisi metriä leveään kuilun yli ja alla on 50 metrin pudotus, ei silloin kukaan hyppää.

Paavola kantoi huolta myös koulutuksen laadusta tulevien leikkausten vuoksi. Teoriatunteja vähennetään, jolloin opiskelijoiden pitää oppia työssäoppimisjaksoilla entistä enemmän.

– Opettajat ovat samassa liemessä kuin me, mutta liemi kaadetaan meidän syliimme. Kuinka moni pystyy selittämään opiskelijalle koko ajan, mitä tekee ja miksi. Kyse ei ole enää ohjauksesta vaan opettamisesta.

– Suomen voimavara on ollut aina koulutus ja vihollinen Venäjä. Näin ei enää ole, Paavola paamutti.

MITOITUKSEN LASKEMISESTA SEURAIISI 10 000 HOITAJAN TYÖTTÖMYYS.

VAIKUTTAKAA PAIKALLISESTI

Puheenjohtajien neuvottelupäivillä ko- ►

Sanna Ahokas ja Laura Lind hakivat ammattiosastonsa jäsenille lankoja jaettaviksi. SuPer-sukkaa pukkaa -kampanjassa jäsenille tarjotaan mahdollisuus neulaa villasukat, jotka lahjoitetaan paikallisen ammattiosaston päättämään kohteeseen.

rosettettiin yhteistyön voimaa ja paikallisen vaikuttamisen mahdollisuuksia. Liitto tekee töitä hyvän hoidon ja hoitajien työolosuhteiden puolesta, mutta myös ammattiosastojen pitää tehdä samaa työtä. Ammattiosasto voi olla yhteydessä päättäjiin, mediaan, työnantajisiin ja oppilaitoksiin. Puheenaiheiksi

voidaan nostaa esimerkiksi hoidettavien aseman parantaminen tai hoitajien työolosuhteet.

– Mieltikää, mitä haluatte tehdä seuraavan vuoden aikana, mihin haluatte vaikuttaa ja keneen otatte yhteyttä. Joissakin ammattiosastoissa tällaiset suunnitelmat toteutuvat, ja joissakin ei.

Jotkut tarttuivat SuPer-sukkaa pukkaa -haasteeseen heti. Puikot heiluivat jo neuvottelupäivillä.

Suunnitelma on hyvä tarkastuslista. Siihen voi palata ja katsoa, mitä pitää vielä tehdä, toiminnanjohtaja Arja Niittyneen kertoi.

Hänen mukaansa puheenjohtajan tehtävänä on pitää käsissään nippu sinisiä lankoja.

– Puheenjohtaja on ammattiosaston koossa pitävä voima. Se ei tarkoita, että hän toimii yksin. Hänen täytyy delegoida tehtäviä muille.

Neuvottelupäivillä painotettiin tiedottamisen merkitystä. Ammattiosaston jäsenten täytyy saada tieto ajankohtaisista asioista ja siitä, miten he voivat niitä edistää.

Jotta tieto kulkee, tarvitaan useita välineitä, kuten sähköpostia, Facebookia, puhelinta, kirjeitä, työpaikkojen ilmoitustauluja ja puskaradiota. Kun

Puheenjohtajien palautetta

Sonja Karppi, Lestijokilaakson ammattiosasto

– Parasta on ollut muiden tapaaminen ja ajankohtaisen tiedon saaminen. Hienoa on myös tutustua uusiin ihmisiin. Saamme toisiltamme tukea ja vinkkejä paikalliseen toimintaan.

– Minusta on tärkeää kuulua liittoon. Saan liitosta tukea ja turvaa ja tietysti myös jäsenedut ovat tärkeitä.

Paul Kojo, Imatran ammattiosasto

– Tärkeää on ollut kuulla yksityissektorin neuvottelu-

tilanteesta ja sote-uudistuksen nykytilanteesta. Näistä asioista kentältä tulee kysymyksiä ammattiosastoomme. Enemmän olisin kaivannut tietoa SORA-lainsäädännöstä. Hoitajana olen nähnyt monenlaisia opiskelijoita ja joskus heidän soveltuvuutensa alalle on kyseenalaista.

– Superilaisuus antaa minulle turvaa siitä, että joku pitää huolen minun oikeuksistani työelämässä ja huolehtii siitä, että saan tehdä koulutustani vastaavaa

Silja Paavolan mukaan ammattiosaston puheenjohtaja on superilainen diplomaatti, joka voi pyytää audienssia minne vain.

järjestetään kampanjoita ja tapahtumia, niistä pitää kertoa jäsenille riittävän ajoissa.

Silja Paavola korosti sitä, että hoitajien täytyy päästä mukaan työryhmiin, joissa suunnitellaan sosiaali- ja terveysalan tulevaisuutta. Ammattiosastojen välinen yhteistyö korostuu sote- ja maakuntauudistuksen myötä. Paikallisen vaikuttamisen lisäksi tarvitaan vaikuttamista koko maakunnan alueella. ■

KURKKAU PUHEENJOHTAJIEN
NEUVOTTELUPÄIVIEN TUNNELMIIN

Päiviltä poimittua

SuPerin yksityissektorin neuvottelupäällikkö Pia Zaerens kertoi yksityissektorin kasvusta. Kunnat ovat ostaneet kiihtyvällä tahdilla palveluja yrityksiltä ja ulkoistaneet toimintojaan.

– Työnantajat pyrkivät hakemaan halvimpia työehtosopimuksia. Olemme nähneet viime vuosina työehtosopimushoppailua eli sitä, että työnantaja laskee, mikä on työnantajan kannalta edullisin työehtosopimus. Se tarkoittaa yleensä heikompia työsuhteen ehtoja työntekijälle.

– Taistelemme kynsin hampain, jotta saisimme pidettyä työehtosopimusten tason kohtuullisen hyvänä ja haluamme säilyttää yleissitovat työehtosopimukset.

– Haluamme myös paikallisen edunvalvonnan paremmaksi. Siksi tarvitsemme lisää luottamusmiehiä yksityissektorille.

SuPerin lakimies Juho Kasanen muistutti, että salassapitovelvollisuus potilaan asioista säilyy, vaikka vaihtaisi työnantajaa tai jopa ammattia.

– Sosiaalisessa mediassa pätee sama lainsäädäntö kuin muuallakin. Edes suljettu Facebook-ryhmä ei oikeuta rikkomaan vaitiolovelvollisuutta.

SuPerin järjestöasiantuntija Paula Soivio korosti sitä, että SuPer on myös hoiva-alan yrittäjien liitto. Tällä hetkellä yrittäjäjäseniä on yli 200.

– Monet luulevat, että SuPerista pitää erota, jos alkaa yrittäjäksi. Yrittäjät saavat kaikki jäsenedut, koulutusta, neuvontaa ja tukea sekä verkostoitumismahdollisuuden.

SuPerin asiantuntija Sara Simberg kertasi SORA-lainsäädäntöä. Sen avulla opiskeluoikeus voidaan peruuttaa, jos opiskelija vaarantaa toistuvasti tai vakavasti toisen ihmisen terveyden.

Opiskelijan soveltumattomuus tulee usein esiin työssäoppimisjaksoilla, joten jokaisen hoitajan on tunnettava lainsäädäntö. ■

työtä. Luotan myös siihen, että saan liitosta neuvoja tarvittaessa.

– Toivon, että nuoret hoitajat innostuisivat liiton toiminnasta. Liitto on vaikuttamiskanava, jonka avulla saamme yhteyden päättäjiin. Jos yritän puhua yksin asioiden puolesta, kukaan ei ehkä kuuntele minua.

Anu Kärki, Huittisten seudun ammattiosasto

– Siljan avauspuhe oli ajan-kohtainen ja Jussi Salon luento sote-uudistuksesta päivitti tiedot aiheesta. Villasukkahaasteesta kuuleminen ilahdutti. En kudo, mutta tiedän kenelle nakitan homman.

– Kaikkein parasta neuvottelupäivillä on kuitenkin se, että täällä tapaa puheenjohtajia ympäri

Suomen. Saamme vertaistukea toisiltamme ja kuulemme, mitä missäkin tapahtuu.

Tiina Lindroos, Someron seudun ammattiosasto

– Päivien tärkein anti on tavata muita kollegoja. Voimme vaihtaa kuulumisia ja kysellä toisilta neuvoa pulmiin. On mukavaa nähdä myös liiton toimiston väkeä kasvatusten, kun yleensä heidän kanssaan vaihtaa vain sähköpostia tai puhuu puhelimesta. Kuulimme myös ajankohtaisista, tärkeistä asioista, esimerkiksi sote-uudistuksesta.

– Superilaisuus merkitsee minulle turvaa työssä ja työtömyydessä. Olen tyytyväinen Silja Paavolan toimintaan. Hän ottaa kantaa ja on aktiivisesti esillä medioissa.

Kädet ylös ja veri kiertämään.

Tuusulalainen Milja Toppinen ja järvenpäälinen Emma Wägar pitivät päivän ohjelmaa hyvänä.

Lähihoitajapäivillä kävi 1500 tulevaisuudentekijää. SuPerin ständit kiinnostivat.

Päijät-Häme rules: Heidy Timonen Nastolasta, Tuija Virtala Orimattilasta ja Taija Suikki Hollolasta aikoivat useammallekin luennoille. Esimerkiksi palkkaus kiinnostaa, naiset totesivat.

MIKÄÄN EI OO MAHROTONTA

TEKSTI MINNA SEPPÄ KUVAT JUKKA JÄRVELÄ

Lähihoitajapäivä keräsi ennätysyleisön. Kiitosta saivat arviointi-, kuormittavuus- ja vuorovaikutusluennot. Viimeiset kotiinviemiset antoi unelmista puhunut Duudsonien Jarppi.

Lähihoitajuus kiinnostaa. Näin voi päätellä ainakin perjantaina 9. syyskuuta Messukeskuksessa, jonka kongressisiipi täyttyi tungokseen asti Lähihoitajapäivään osallistuneista. SuPerin 17:ttä kertaa järjestämän opiskelijatapahtuman yleisö oli ennätysasuuri, 1500 tulevaisuuden tekijää opettajineen.

Tilaisuuden avasi SuPerin puheenjohtaja Silja Paavola.

– Teillä on oikeus oppia ammattiinne liittyvät asiat. Verenkierto, sydän ja

ruuansulatus toimivat kuten ennenkin, mutta kulttuuri muuttuu, ja hoidettavien kirjo laajenee. Pitäkää huoli, että saatte eväät vaativaan työhönne, Paavola sanoi.

Lähihoitajan asiakkaat ja potilaat eivät tule toimeen ilman toisen ihmisen apua. Työssä tarvitaan käytännön taitojen lisäksi laaja teoriapohja, joka helpottaa muun muassa yhteistyötä muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa. On ymmärrettävä myös digitaalisaation tuoma muutos: sähköiset sovellukset tulevat yhä tärkeämmäksi

osaksi myös hoitotapahtumaa.

– Se, valmistututeko unelma-ammattienne, riippuu teistä. Tämä työ on ihmeellinen juuri siksi, että olemme lähinnä ihmistä. Voimme saada hoidettavamme muuttamaan käyttäytymistään, kunhan olemme hereillä: näemme, milloin on se momentum, kun toinen on valmis ottamaan asioita vastaan.

VALOKYNIÄ JA HIKIJUMPPAA

Tapahtumassa kuultiin kymmenkunta kiitosta kerännyttä luentoa. Eniten

Kaarinalaisia Aleksanteri Vällilää, Jack Suvantoa ja Samu Uutelaa kiehtoo ihmisläheinen työ. Haaveamattina on Aleksanterilla fysioterapeutti, Jackilla työ ambulanssissa ja Samulla ambulanssi- tai poliisityö.

Markku Hakonen Porvoosta tähtää kriisityöhön.

Kiia Alhoniemen unelmatyöpaikka on terveyskeskus.

Hartiat auki. Silja Paavola ja Janne Kataja sekä Paula Soivio, taustalla, verryttelevät.

Klaukkalasta Messukeskukseen saapuneet Jannika Suonpää ja Milla Hiltunen ovat hakeutumassa alalle, jolta he odottavat vaihtelevia päiviä, käytännönläheistä työtä ja mahdollisuutta auttaa.

myönteistä palautetta saivat Johanna Pérezin pitämä *Itsearviointi tutkintotilaisuuksissa ja ammattiosaamisen näyttöissä* -katsaus, Sari Erkkilän kuormittavuus-tietoisu- ja Jori Willandtin potilas-hoitaja-vuorovaikutusta käsitellyt esitys.

Lifted-luennolla heräteltiin osallistujia huolehtimaan myös omasta hyvinvoinnistaan.

Hikijumpan lisäksi sykettä täydessä salissa nosti juontaja Janne Kataja. Tun- gosta riitti myös ständeillä, joista löysi katsottavaa, hakipa sitten työ- paikkaa, ammatti- kirjallisuutta, työ- jalkineita tai valo- kyniä.

Tunnelmassa viihtyi myös por- voolainen Mark- ku Hakonen, jo- ka kertoi vaih-

tavansa alaa pankkibisneksestä lähihoi- tajaksi. Hakonen totesi suunnitelmis- sa olevan jatko-opintojen ja työn krii- sialueilla.

– Motivoidun haastavasta, nopea- tempoisesta, jopa stressaavasta työstä. Tehtävät ulkomailla sopisivat tämänhet- kiseen elämänvaiheeseen, Hakonen to- tesi.

Klaukkalasta saapuneet Jannika Suon- pää ja Milla Hiltunen nimesivät unel- makseen työn ensihoidossa: vaihtelevat päivät ja mah- dollisuus aut- taa muita.

– En voisi sosiaalisena per- soonana kuvi- tella puurtavani yksin toimistos- sa, Suonpää ki- teytti.

Molemmat oli- vat opintoihinsa hyvin tyytyväisiä.

– Olemme pistäneet kaiken peliin, Jarno Leppälä valotti Duudsonien taivalta.

Erityisesti he pitivät käytännön tuntien suuresta määrästä.

TINKIMÄTTÖMÄSTI LEIKKIMIELELLÄ

Päivän päätti Duudsonista tutun Jar- pin, Jarno Leppälän, esitys, jossa mies kertasi Duudsonien taivalta poikapo- rukan hauskanpitovideoista kansainvä- liseksi menestystuotteeksi.

– Olemme pistäneet kaiken peliin, ja tehneet paljon töitä. Silloin mikään ei oo mahdotonta. Jos aina tekee puo- lihuolimattomasti, ei koskaan näe, mi- hin voi päästä, Leppälä muistutti.

Lisäksi tarvitaan leikkimieltyä.

– Ei pidä ottaa itseään liian vakavas- ti. Duudsonissa on kyse ystävytydestä, intohimosta, luovuudesta, unelmista – positiivisesta anarkiasta. ■

KATSO VIDEO TAPAHTUMASTA

Sisäilmaoireiden tunnistaminen on vaikeaa

HOMEINEN RAKENNUS SAIRASTUTTAA IHMISEN

Turun yliopiston työterveyshuollon ja ympäristölääkätieteen professori Tuula Putus on jo 1990-luvulta lähtien tutkinut Suomessa sisäilmaa ja sisäilmasta sairastuneita ihmisiä. Hänellä on paljon kokemusta hometalossa asuvien ja homeisissa paikoissa työskentelevien oireista.

Tuula Putuksen mukaan tavallisimpina huonosta sisäilmasta johtuvina oireina esiintyy aluksi hengitysteiden ärsytystä kuten nenän tukkoisuutta, yskää, liman nousua, äänen käheyttä, päänsärkyä sekä silmien punotusta ja ärsytystä. Ääretön väsymys vaivaa, pää tuntuu raskaalta ja ajatus ei juokse. Toiset kutsuvat sitä aivosumuksi.

Jos henkilö kärsii myös migreenistä, aivo-oireet tulevat herkemmin. Henkilöllä on puolikuntoinen olo: tuntuu kuin olisi tulossa flunssaan, on ikävä olo hengitysteissä, pää on raskas. Olo on kuumeinen, vaikkei ole kunnolla kuumetta. Ja kun tilasta pääsee pois, niin flunssaa ei tulekaan.

Aiemmin terve ihminen alkaa sairastaa flunssia enemmän, ja ne kestävät kauemmin. Erilaiset flunssat, välikorva- ja poskiontelontulehdukset ovat ta-

vallisia, ja ne pitkittyvät samalla. Oirekuvaan saattaa tulla lisäksi astma- ja allergiaoireita, kuten allergista nuhaa, silmä- ja iho-oireita.

– Näistä johtuen poissaolot työstä lisääntyvät ja niistä syntyy valtavat kustannukset työnantajalle ja lääkityksen tarvetta sairastuneille, toteaa Putus.

Edellä mainittujen oireiden lisäksi homeet voivat aiheuttaa vaikeita astmoja, toistuvia keuhkokuumeita sekä vakavia neurologisia ja reumaattisia sairauksia.

VOIKO HOMESAIRAUKSISTA PARANTUA?

Alkavista sairauksista voi parantua täysin, jos pääsee ajoissa muuttamaan puhtaisiin tiloihin. Tärkeintä on päästä nopeasti pois altistavasta ympäristöstä. Altistuksen alkuvaiheessa oireiden ajallinen yhteys vaurioituneeseen

rakennukseen on selvä, mutta altistuksen jatkuttua pitkään ajallinen yhteys hämärtyy.

Terveystilan palautuminen rakennuksesta poistumisen jälkeen voi kestää pitkäänkin tai oireet eivät enää katoa muualla.

Osalle homepotilaista kehittyy monikemikaaliyliherkkyys, mutta sen pysyvyydestä ei ole näyttöä. Putuksen potilastyössä saadun kokemuksen mukaan siitä voi myös parantua tai ainakin se lievittyä voimakkaasti.

Monikemikaaliyliherkyydestä kärsiville on tyypillistä hajuaistin herkistymisen homeille ja monille eri kemikaaleille kuten hajuvesille, hajusteille, maaileille, liimoille ja muille rakennusaineille, tupakansavulle, tuoreille painomustetuotteille, erilaisille pölyille ja likenesaasteille.

Putuksen mukaan astman varhainen tunnistaminen ja altistusmittaukset pi-

JOS TYÖPAIKALLASI ON SISÄILMAONGELMA, TOIMI SEURAAVASTI:

- Ilmoita asiasta lähiesimiehellesi. Hänen pitää ryhtyä toimenpiteisiin heti tiedon saatuaan.
- Jos oireilet, käy työterveyshuollossa. Kerro omat epäilyksesi. Saat lähetteen tai pyydä se tarkempiin tutkimuksiin, esimerkiksi erikoislääkärille tai ammattitautitutkimuksiin, joihin tarvitaan työnantajan vakuutusyhtiöltä maksusitoumus.
- Ole yhteydessä työsuojeluvaltuutettuun ja tarvittaessa

luottamusmieheesi. Heiltä saat lisätietoja toimintavoista. Jos asiasi ei etene, tee sisäilmasta kirjallinen työsuojeluilmoitus työnantajallesi ja työsuojeluvaltuutetuillesi.

- Jos asia ei vielä etene, ole yhteydessä aluehallintoviraston työsuojeluviranomaiseen, joka valvoo työnantajan toimenpiteitä.
- Pyydä tarvittaessa apua myös SuPerin edunvalvontayksiköstä.

– Eri ihmiset herkistyvät eri tavoin kosteusvauriomikrobeille, Tuula Putus sanoo.

tää tehdä ennen kuin henkilöä lähdetään siirtämään toiseen paikkaan. PEF-mittaukset pitää tehdä tiloissa, missä altistunut oireilee.

– Eli varsin terve pitää olla, että jaksaa käydä prosessin ja saa diagnoosin. Tiedämme, että tällä hetkellä monilla jää ammattitautidiagnoosi saamatta. He ovat jo niin altistuneita, etteivät kykene enää olemaan tiloissa, jotta PEF-mittaukset onnistuisivat.

TUNNISTAAKO TYÖTERVEYSHUOLTO SISÄILMASTA JOHTUVAT SAIRAUDET?

– Kyllä työterveyshuolto varmasti tunnistaa, mutta osaamisen taso vaihtelee. Ymmärrys vaihtelee siitä, mikä on työterveyshuollon tehtävä.

Työterveyslääkärin pitäisi kuitenkin tietää keskimääräistä paremmin. On totta, että lääkäreiden välillä on jyrkkiä koulukuntaeroja. Valitettavasti potilaita on leimattu psykiatrisesti oireileviksi.

Tuula Putus korostaa, että potilaalla on oikeus saada diagnostiikkaa asiasta,

josta voi jäädä vakava jälkitila. Lääkäri ei saa estää potilaan pääsyä diagnosiin testeihin.

Kosteus- ja homevaurioiden diagnostiikasta ja hoidosta on julkaistu kaksi laajaa konsensuslausumaa, Majvik I ja Majvik II -suositukset. Nämä julkaisut tunnetaan kuitenkin valitettavan huonosti sekä lääkärikunnassa että terveydensuojeluviranomaisten, työsuojeluviranomaisten ja varsinkin rakennusalan ammattilaisten piirissä.

Tällä hetkellä on valmistumassa uudet Käypä hoito -suositukset. Ne on tehty kuitenkin huomattavasti pienemmän työryhmän kanssa.

– Yksikin vakavasti oireileva pitää tutkia kunnolla. Sitten herää kysymys, mikä niiden muiden tilanne on. Oirekyselyn tekeminen voi tarjota rauhoittavan tiedon, että muilla asiat ovat hyvin.

– Oirekysely voi tarjota myös tiedon, että siellä on 20 muuta oireilevaa, jotka eivät vielä ole puhuneet siitä. Usein syntyy tilanne, että oireilua on, mutta siitä ei ole vielä puhuttu.

– Herkästi oireileva henkilö saattaa pelastaa koko työyhteisön, Putus toteaa.

PARASTA HOITOA ON ENNALTAEHKÄISY

Olennaista on, että kosteusvaurioon suhtaudutaan vakavasti.

Kosteusvauriot tulee korjata välittömästi ja oireilevat potilaat pitää tutkia mikrobispesifeillä testeillä, joita on saatavissa yli 40:lle niistä mikrobeista, joita suomalaisissa vauriorakennuksissa esiintyy.

Tuula Putus on jo pitkään vaatinut sisäilmasairastuneiden hoitoon omia sisäilmapoliklinikoita. Nyt ensimmäinen sisäilmapoliklinikka todennäköisesti aloittaa toimintansa Turussa lähiaikoina.

– Meidän pitää yhdessä eri ammattiryhmien kanssa torjua vakavia terveyshaittoja. ■

EIJÄ KEMPPAINEN
TYÖYMPÄRISTÖASIAINTUNTIJA

Miten sä voit tänään?

Pia Rosenberg, 60, on asunut Auroratalossa kaksi vuotta.

Miten päädyit asumaan Aurorataloon?

Minusta tuli koditon kymmenen vuotta sitten, kun jouduin sairaalaan. Olen asunut asuntoloissa, mutta niissä on nollatoleranssi, enkä mä pysty olemaan raitis. Olen alkoholisti. Tunnen, kuinka päästäni rupeaa kiristämään. Ihmiset hermostut-

tavat. Juominen rentouttaa. Otan ensimmäisen ryyppyn, enkä pysty lopettamaan. Täällä saa juoda omassa huoneessaan, jos haluaa. Täällä ei puhalluteta, eikä tarvitse piilotella pulloja. Auroratalo on minulle hyvä paikka.

Millaista apua ja tukea saat täällä?

Suihkussa autetaan ja pyykituvassa. Kun muutin tänne, kaipaasin seinäkelloa ja yövaloa. Hoitajat sanoivat, että pura ensin tavarasi ja asetu aloillesi, mutta parin päivän päästä lähdettiin yhdessä Saiturinpörssiin, ja ostin kellon ja yövalon. Meitä kannustetaan omatoimisuuteen, mutta apua saa aina, jos haluaa.

Käytkö kaupungilla tai tapaatko ihmisiä Auroratalon ulkopuolelta?

Käyn ulkona vain rahapäivänä, en muuten. Silloin haen pari pulloa ja kutsun kavereita huoneeseeni. Ne tarjoavat mulle ja mä tarjoan niille, niin se homma menee tässä yhteisössä. Mulla on aikuinen tytär, mutta emme ole juuri tekemisissä. Hänellä on kaksi lasta, olen siis mummi! Aina syntymäpäivänä soitan tyttärelle. Jätän vastaajaan viestin, että hyvää syntymäpäivää, toivoo äiti. Tai en mä itseäni äidiksi sano, vaan että toivoo Pia. Joskus tytär soittaa takaisin ja sanoo, että kiitos.

Millainen on hyvä hoitaja?

Ymmärtäväinen. Hyvä hoitaja ei ole tuomitseva, paitsi silloin tietenkin, jos hölmöilee jotakin. Mäkin hölmöilen joskus, juon liikaa, kaadun ja makaan lattialla. Kyllä minua silloin saa moittia. Kerran yksi lähihoitajajärjestelijä Niko istui mun viereen, kun mä makasin tässä lattialla ja kysyi, että miksi sä, Pia, juot niin paljon. Se tuntui hyvältä. Hyvä hoitaja kysyy, että miten sä voit tänään? ■

HELSINGIN KALLIOSSA SIJAITSEVA AURORA-TALO TARJOAA ASUMISPALVELUJA PITKÄ-AIKAISASUNNOTTOMILLE. TALOSSA ON KAHDEKSAN KERROSTA JA 125 ASUNTOA. ASUKKAAT SAAVAT JATKUVAA TUKEA ASUMISEN ONNISTUMISEEN.

TEKSTI JA KUVA ELINA KUJALA

Tuore leipä käy kaupaksi

Kuluttaja valitsee leivän tuoreuden ja maun perusteella.

Vaikka täysjyväviljan ja kuidun ter-

veysvaikutuksista tiedetään paljon, ei kuluttaja ensisijaisesti tarkista pakkauksesta leivän kuitu- tai täysjyväpitoisuutta. Asia ilmenee Leipätiedotuksen teettämästä kuluttajatutkimuksesta.

Jopa lähes kolmasosa kuluttajista ei välitä pakkausmerkinnöistä lainkaan. Merkityksellisimmäksi leivän valintakriteeriksi kuluttajat ilmoittavatkin leivän tuoreuden. Hiukan yli puolet kuluttajista tarkistaa pakkauksesta Parasta ennen -päivämäärän. ■

Miehet tukevat lyötyjä miehiä

Väkivaltaa kokeneille miehille ei maassamme juurikaan ole ollut tarjolla heille suunnattua keskusteluapua. Nyt on, kun Miessakit ry:ssä on alkanut uusi Väkivaltaa Kokeneet Miehet -hanke.

Hanke tarjoaa apua henkistä tai fyysistä väkivaltaa kotona tai kadulla kohdanneille miehille. Keskusteluapua voi saada puhelimitse, sähköpostilla, yksilötapaamisissa ja ohjatuissa vertaisryhmätapaamisissa.

Hanke tarjoaa keskusteluapua ja vertaisryhmätoimintaa, joissa mies voi käsitellä väkivaltakokemustaan ja saada

apua psyykkisiin oireisiinsa. Samalla etsitään keinoja välttää uusia väkivaltatilanteita.

Apu on luottamuksellista ja maksutonta. ■

YHTEYDENOTTOLOMAKE
APUA TARVITSEVALLE

Alkoholi ei maistu nuorille

Alkoholia juomattomien 15–16-vuotiaiden nuorten osuus on lisääntynyt Suo-

messä ja eri puolilla Eurooppaa vuodesta 1995 vuoteen 2015. Suomalaiset nuoret ovat raittiimpia kuin eurooppalaisnuoret keskimäärin.

Kansainvälisessä ESPAD-tutkimuksessa 26 prosenttia suomalaisnuorista ilmoitti, ettei ole koskaan juonut alkoholia. Eurooppalaisnuorista näin ilmoitti joka viides.

Muissa Pohjoismaissa, Tanskaa lukuun ottamatta, raittiiden nuorten osuus on Suomeakin suurempi ja se on kasvanut Suomea voimakkaammin. ■

JOOA JOO...

”Toisaalta valinnanvapaus vaikutti toimivan kohtalaisen hyvin, sillä laatu laski vain maltillisesti, eivätkä hinnatkaan nousseet merkittävästi.”

KELAN TUTKIMUSBLOGI
”FYSIOTERAPIAN KILPAILUTUS EI LISÄNNYT KILPAILUA”

KANSANELÄKELAITOKSEN VERKKOSIVUT 22.9.2016

Vertailu

LOKAKUU

Tammi-elokuussa
tieliikenne-

onnettomuuksissa
kuoli **152** henkilöä.

Viime vuonna
kuolleita oli
vastaavana aikana

178.

Eristyshuoneiden ohjeiden värikoodaus kertoo henkilöstölle eristyksen syyn, mutta potilaan vieraille tämä ei ohjeista paljastu.

Värikoodaus helpottaa työtä Vanajaveden sairaalassa

TEKSTI JA KUVA MARJO SAJANTOLA

Selkeät värikoodatut ohjeet helpottavat eristyshuoneissa tehtävää työtä. Turha hengityssuojaimen käyttö jää pois, työturvallisuus kasvaa ja resursseja säästyy. Potilaskin näkee ja kuulee hoitajansa paremmin.

Lähihoitaja Anne Kisonen kertoo, että hänen toimipisteensä, Vanajaveden sairaalan osasto kaksi, on aikoinaan ollut tyypillinen pitkäaikaipotilaiden vuodeosasto. Nykyisin osaston luonne on muuttunut täysin ja siellä kuntoutetaan ikääntyneitä lyhyillä hoitjaksoilla takaisin omaan kotiin tai palvelutaloon.

– Potilaat vaihtuvat tiuhempaan myös eristyshuoneissa. Lisäksi henkilökunta vaihtuu. Etenkin kesäisin meillä on sijaisia niin lääkäreinä, hoitajina kuin laitoshuoltajina. Tässä voisi hyvin tapahtua informaatiokatkoksia siinä, miten mitään hoitotilannetta varten on suojauduttava. Meidän juttumme on se, että näin ei käy selkeiden värikoodien ja ohjeiden avulla.

Anne kertoo, että alun perin pyyntö mahdollisimman selkeistä ohjeista tuli laboratorion näytteenottajilta. Koska potilaat vaihtuivat, ja laboratoriossakin henkilökunta vaihtui, niin aina ei ollut selvää, miten vahvasti pitäisi suojautua.

– Hygieniahoitaja Sirpa Ylä-Korpi ja palvelukoordinaattorit suunnittelivat ohjeet, joista saa helposti tarkistettua, miten hoitohenkilökunta, laitoshuoltajat ja laboratorion henkilökunta sekä vierailijat suojaavat itsensä eristys-

huoneeseen mennessä. Selkeät ohjeet on printattu värilliselle arkille.

Anne antaa esimerkkejä: vihreä on influenssa tai epäily siitä, oranssi on tarttuvaksi epäilty, esimerkiksi noro-viruksen aiheuttama vatsatauti, punainen on MRSA-bakteeri. ESBL:stä on vaa- leamman keltainen pohja e-colia varten ja kirkkaamman keltainen klepsiel- laa varten.

– Toimistossa olevassa kansiossa ohjeiden yläpuolella on myös printattuna nämä bakteerit ja muut, mutta eristys- huoneissa olevissa ohjeista ne on jätetty pois potilaan tietosuojaan takia.

Anne näkee, että vaikka suojautu- minen on hänelläkin kuudentoista työ- vuoden jälkeen ikään kuin selkärangas- sa, koodit ja ohjeistuksen luku ennen potilaan luo menoa lisäävät turvallisuus- den tunnetta.

– Sen lisäksi vältetään ylipukeutu- miselta, joten ajassa ja materiaalikus- tannuksissa saadaan säästöjä.

– On myös ajateltava potilasta, miltä hänestä tuntuu, jos hän kohtaa päivit- täin vain suusuojalla ja suojalasein naa- mioituneita ja muoviin pukeutuneita ihmisiä. Kaikki tavallinen kanssakäy- minen estyy, etenkin jos potilaan kuu- lokin on heikentynyt.

– Suojausten käytössä huomioidaan

myös aina se, mitä eristyshuoneessa kulloinkin pitää tehdä.

Eristyshuoneiden kalustus on hyvin pelkistettyä, joten huoneessa kaikuu, eikä siellä välttämättä ole edes televisi- ota tai radiota. Liikuntakyvytön potilas joutuu makaamaan vuoteessaan vai- la virikkeitä odottaen, että joku tulisi.

– Opiskeluaikanani hoitotyön ope- taja sanoi, että kaiken a ja o on se, että hoidat potilasta niin kuin haluat itseäsi hoidettavan. Tätä tiedonjyvää olen yrit- tänyt kantaa. Aina se ei ole ollut mah- dollista, mutta pyrin siihen. Oli eristys- huone tai tavallinen potilashuone, siel- lä on ihminen oven takana. Mitä enem- män suojaudutaan, sitä heikompaa ih- misten välinen kommunikointi on.

Anne kertoo, että värikoodatut oh- jeet otettiin innokkaasti käyttöön. Työ- yhteisössä mietitään jatkuvasti, miten töitä voisi tehostaa niin, että arki su- juisi paremmin. Jos epäkohtia ilmenee, niistä on helppo kertoa palvelukoordi- naattoreille, jotka alkavat etsiä ratkaisu- ja ja selvittävät ongelmat mahdollisim- man nopeasti niin, että homma toimii, kuten Anne sanoo.

Hygieniaan liittyvissä asioissa ei An- nen mukaan koskaan voi painottaa lii- kaa käsihygienian merkitystä, eikä käsi- desinfektion käyttöä. ■

ONKO SINUN TYÖPAIKALLASI KÄYTÖSSÄ JOKIN ITSE KEHITETTY NIKSI, JOKA AUTTAA ARJEN TYÖSSÄ? VINKKAA SIITÄ LEHDELLE SÄHKÖPOSTILLA SUPER-LEHTI@SUPERLIITTO.FI. KIRJOITA VIESTIN VIITEKENTTÄÄN "MEIDÄN JUTTU".

WANTED

LUOTTAMUSMIES ELI SUPER-SHERIFFI

Tuntuuko ettet enää jaksa ja olet nääntymässä? Puhdista tomu yltäsi ja kiinnitä tähti rintaasi. Sinä et ole yksin – SuPer on tukenasi!

**ETSIMME YKSITYISSEKTORIN TYÖPAIKOILLE
LUOTTAMUSMIESTÄ KAUDELLE 1.1.2017–31.12.2019.**

Haasta itsesi tai työkaverisi luottamusmieheksi! Luottamusmiesvaaliohjeet löydät www.superliitto.fi ► Työelämässä ► Luottamusmiesjärjestelmä (tai skannaa koodi) tai TSN:n sivuilta www.tsn.fi

Jos sinulla on kysyttävää luottamusmiesvaaleista, ota yhteys yksityissektorin yksikköön tiina.etelaaho@superliitto.fi tai anne.merilainen@superliitto.fi.

SUPER
YKSITYINEN

Työsuojelukysely yksityissektorin hoitajille:

Väkivaltaa tai sen uhkaa kokee valtaosa hoitajista

Suurin työsuojelullinen ongelma yksityissektorin työpaikoilla on työväkivalta ja sen vähättely. Väkivallan lisäksi työturvallisuusriskejä ovat päivittäinen kiire, psykososiaalinen kuormitus, puuttuvat tauot, riittämätön henkilöstö ja harmaa ylityö.

Yksityisten ammattiosastojen edustajien kokemusten ja jäsenten yhteydenottojen perusteella osassa yksityissektorin työpaikoista on vallalla pelon kulttuuri. Työntekijöiden oikeus tuoda esiin työsuojelussa esiintyviä epäkohtia pitäisi olla itsestäänselvyys työpaikoilla. Kuitenkaan työntekijät eivät niistä kerro, sillä he pelkäävät työpaikan menettämistä ja epäasiallista kohtelua. Ongelmat usein tiedostetaan, mutta työnantajat ovat välinpitämättömiä.

Selvityksen mukaan yli 70 prosenttia kyselyyn vastanneista on havainnut tai kokenut työssään väkivaltaa tai sen uhkaa. Päivittäin väkivaltaa kokee 5 prosenttia ja viikoittain 22 prosenttia yksityissektorin hoitajista. Työntekijät ilmoittavat väkivaltilanteista, mutta 30 prosenttia kertoi, että ilmoituksia ei käsitellä. Vastaajista 76 prosenttia toteasi, ettei väkivaltilanteiden jälkihoitoa ole järjestetty.

Ammattiosastojen mielestä työpaikkaväkivaltaa vähätellään. Väkivallan mielletään usein kuuluvan työhön, jossa kohdataan esimerkiksi vammaisia, mielenterveys- ja päihdekuntoutujia sekä muistisairaita. Menettely- ja toimintatapaohjeet väkivaltilanteista ovat puutteellisia tai ne puuttuvat kokonaan. Väkivaltilanteet tulisi aina käsitellä toiminnan kehittämiseksi ja työturvallisuuden takaamiseksi. Työpaikkaväkivallalle tulee olla nollatoleranssi työelämässä.

EI RIITTÄVÄSTI HENKILÖSTÖÄ

Työpaikoilla ei ole riittävästi henkilöstöä asiakkaiden tarpeisiin nähden. Kyselyyn vastanneiden mukaan 65 prosentissa yksityissektorin työpaikoissa henkilöstöä on liian vähän. Liian vähäinen henkilöstömäärä lisää myös kiirettä. Yli 80 prosenttia kokee työssään kiirettä vähintään viikoittain.

Kiire on lisääntynyt viimeisen vuoden aikana. Kiire lisää tapaturmia ja vaarantaa asiakkaiden hoidon toteutumisen. Kiire näkyy myös taukojen riittämättömyydessä. Ainoastaan 24 prosenttia kykenee pitämään työssään taukoja riittävästi.

Päivähoidossa yli 10 prosenttia ei pidä lainkaan taukoja työpäivänsä aikana. Taukojen pitäminen vähentää työtapaturmia ja lisää asiakasturvallisuutta.

Riittävä ja koulutettu henkilöstö säästää työnantajan rahoja sairaslomien vähentymisen ja monipuolisen osaami-

sen kautta. Kouluttamattomat työntekijät vaarantavat asiakas- ja työturvallisuuden. Mitoituksessa tulisi ottaa huomioon asiakkaiden tarpeet ja hoitoisuus sekä toiminnan luonne sen sijaan, että mennään alimmalla mahdollisella mitoituksella.

YLITYÖT LISÄÄNTYNEET

Ammattiosastojen edustajien näkemys on, että ylityöiden määrä on lisääntynyt henkilöstön vähentämisen myötä. Selvityksen mukaan viikoittain ylityötä tekee 46 prosenttia vastaajista ja päivittäin 9,2 prosenttia. Ainoastaan noin puolet tehdystä ylityöstä korvataan työehtosopimuksen mukaisesti aikana tai rahana. Ylityöitä jätetään kirjaamatta, koska yleinen sääntö on, että ylityöitä ei saa syntyä.

Viidesosalla työpaikoista ei ole työsuojeluvaltuutettua. Ammattiosastojen edustajien mielestä myös lähiesimiehen rooli on työsuojelussa keskeinen. Esimiehen osaaminen ja halu johtaa vaikuttavat työsuojelun toimivuuteen.

Ammattiosastojen edustajien mielestä on huolestuttavaa, että lähes puolet yksityissektorilla työskentelevistä hoitajista on työssään jaksamisensa äärrajoilla. Kokeneiden hoitajien lisäksi jo juuri alalle tulleet nuoret hoitajat uupuvat työssään. Mistä saadaan tulevaisuuden hoitajat, jos työ on näin rankkaa? ■

KRISTINA LAMBERG
AMMATTIASIAINPÄÄLLIKKÖ

YKSITYISSEKTORIN JÄSENILLE LÄHETETTIIN TALVELLA 2016 KYSELY LIITTYEN TYÖSUOJELUN TOTEUTUMISEEN TYÖPAIKOILLA. KYSELYYN VASTASI 3180 JÄSENTÄ. KYSELYN PERUSTEELLA TEHTY SELVITYS TURPIIN VAAN JA ONNEA! JULKISTETTIIN YKSITYISTEN AMMATTIOSASTOJEN NEUVOTTELUPÄIVILLÄ SYYSKUUN ALUSSA.

SuPerin edunvalvontakoulutus

Toimitko luottamusmiehenä, työsuojeluvaltuutettuna, henkilöstön edustajana?

Entä onko sinulla tarvetta osallistua SuPerin tarjoamaan edunvalvontakoulutukseen? Koulutuskalenterissamme on tarjolla paljon vaihtoehtoja, joista jokainen löytää itselleen sopivan kurssin. Tarkemmat tiedot kaikista edunvalvontakoulutuksista löydät nettisivuiltamme osoitteesta www.superliitto.fi -> Kurssit ja koulutukset.

Niille, jotka ovat aiemmin osallistuneet koulutuksiin, toimintatavat ovat tuttuja. Tässä lyhyt esittely toiminnasta ja käytännöistä niille, joille kouluttaminen on uutta. Toivottavasti koulutuskäytäntömme tulevat nyt sinulle tutummiksi.

Kurssien palkallisuus? Edunvalvontakoulutukset ovat palkalliseksi neuvoteltuja koulutuksia niiden sopimusalojen osalta, jotka on mainittu koulutuskalenterissa kunkin kurssin kohdalla.

Missä koulutukset järjestetään? Suurin osa SuPerin itse järjestämästä koulutuksesta pidetään Helsingissä. Muita koulutuspaikkoja ovat Tampere, Kuopio ja Oulu. Lisäksi myös Aktiivi-Instituutti järjestää runsaasti luottamusmies-, työsuojelu- ja yhteistoimintakoulutusta, jonne aktiivejamme osallistuu vuoden aikana.

Aktiivi-Instituutti sijaitsee? Aktiivi-Instituutti sijaitsee Mikonkadulla Helsingin keskustassa, Ateneumin taide-museon takana. Sinne on rautatieasemalta matkaa noin 300 metriä.

Missä tehtävässä toimit? On tärkeää, että kuulut kurssille vaadittavaan kohderyhmään ja toimit kyseessä olevassa tehtävässä.

Kuka maksaa koulutuksen kustannukset? SuPer maksaa kurssimaksun, majoituksen ja matkakulut. Kuntasektorin luottamusmies- ja yhteistoiminta-

koulutuksesta työnantaja maksaa SuPerille palkallisen virkavapaan tai työloman saaneilta työmarkkinasopimuksen mukaisen ruokailukustannusten korvauksen, joka on tänä vuonna 24,80 euroa kurssipäivältä. Työsuojelupuolella kurssikustannusten korvaus on 40,00 euroa päivältä.

Milloin saat kutsun koulutukseen?

Kutsu pyritään lähettämään viimeistään 4–5 viikkoa ennen koulutusta-pahtuman alkua. Jotta kutsut saadaan ajoissa liikkeelle, tämä edellyttää, että kurssi-ilmoittautumiset on tehty määräpäivään mennessä.

Matkustusohje? Kurssikutsun mukana oleva matkustusohje kannattaa lukea lävitse ennen matkan suunnittelua ja lippujen tilaamista. Matkustukseen on aina ensisijaisesti käytettävä julkista liikennettä.

Mistä tilaan matkaliput? Matkatoimistokumppanimme on SMT. Kurssikutsun mukana on matkustusohje, josta ilmenevät yhteystiedot. Matkalippuja voit tilata joko online-varauspalvelun tai SMT:n asiakaspalvelun kautta. Muistathan aina varatessasi matkalippuja katsoa kurssikoodin matkalaskulomakkeesta.

Voinko tulla lentäen koulutukseen?

Matkakulujen korvaus suoritetaan todellisten ja perusteltavissa olevien kus-

tannusten mukaisesti. Matka tehdään tarkoituksenmukaisinta matkustustapaa, pääsääntöisesti julkisia kulkuneuvoja käyttäen. Monesti tulemalla lentäen vältetään ylimääräisen yöpymisen hinta. Varaathan lentolipun ajoissa, sillä se on sitä edullisempi, mitä aikaisemmin sen tilaat.

Voiko käyttää taksia tai omaa autoa?

Taksin käyttö korvataan vain silloin, kun taksia joudutaan käyttämään julkisten kulkuneuvojen puutteen tai aikataulujen sopimattomuuden vuoksi. Taksimatkasta tulee aina tehdä matkalaskuun selvitys käytön syystä sekä ilmoittaa lähtöpaikka ja määränpää.

Oman auton käyttö korvataan vain silloin, kun julkisten kulkuneuvojen käyttö ei ole mahdollista. Jos matka on mahdollista toteuttaa julkisilla kulkuneuvoilla ja päätät käyttää omaa autoa, matkakorvaus suoritetaan edullisimman vaihtoehdon mukaan.

Matkalaskun tekeminen ja palauttaminen?

Huomioithan, että kurssimatkalaskussa tilinumero on ilmoitettava IBAN-muodossa. Numeron löydät tiliotteestasi. Matkalaskulomake palautetaan aina vasta kurssin jälkeen postitse palautuskirjekuoressa. Palautus jälkikäteen muun muassa siksi, että kurssin lopussa jätetyissä laskuissa on esimerkiksi matkakuitti jäänyt puuttumaan. Lisäksi posti tuo varmimmin kirjeen perille.

Majoitun/en majoitu?

Ilmoittautumisen yhteydessä on ehdottoman tärkeää, että olet valinnut haluamasi vaihtoehdon oikein. Majoituslista laaditaan ilmoittautumisjärjestelmästä tulostettavan listan mukaisesti. Mikäli merkintäsi kohtaan ”Tarvitsen majoituksen” on ei, tarkoittaa tämä, että sinulle ei varata hotellihuonetta. Jos kuitenkin olisit tarvinnut majoituksen, ei asiaa välttämättä voida järjestää.

Saanko yhden hengen huoneen?

Pääsääntöisesti majoitus varataan kahden

hengen huoneissa. Mikäli haluat yhden hengen huoneen, mainitse siitä erikseen kurssi-ilmoittautumisen yhteydessä. Huomioithan, että tällöin maksat automaattisesti erotuksen itse.

Kuka huonekaveriksi? Huonekaveritoivomuksen voi esittää ilmoittautumisjärjestelmään. Muutoin huonejärjestys menee aakkosjärjestyksessä. Majoitusluettelot lähtevät hotelliin kaksi viikkoa ennen kurssin alkua, joten sen jälkeen muutokset eivät ole mahdollisia.

Milloin on mahdollista saada lisäöpyminen? Mikäli sinun pitää lähteä kotia aamulla ennen klo 5.00, on sinulla mahdollisuus lisäöpymiseen. Ei muusaa tapauksessa.

Miten ruoka-allergiat huomioidaan? Merkitsethän ilmoittautumisen yhteydessä ruoka-aineallergiasi mahdollisimman tarkkaan. Tiedot välittyvät hotelliin. Ole kuitenkin itse aktiivinen. Näin varmistat, että syöt juuri sinulle sopivaa ruokaa.

Miten sinä ja opiskelukaverisi voitte yhdessä vaikuttaa opiskeluviihtyvyyteen? Erilaiset allergiat ovat lisääntyneet viime vuosien aikana. Toivottavaa on, että pyrit välttämään voimakkaita hajusteita sekä oppitunnilla että hotellimajoituksessa. Jokainen voi vaikuttaa omalta osaltaan siihen, että opiskelurauha säilyy kaikilla.

Voinko lähteä koulutuksesta aikaisemmin? Kun saat työnantajaltasi palkallista työlomaa koulutuksiin osallistumista varten, velvollisuutesi on olla paikalla ohjelman mukaisesti. Jos kaikesta huolimatta joudut lähtemään ennen kurssin päättymistä, on siitä sovittava kurssinvetäjän kanssa. Punnitsethan tarkkaan, onko sinun esimerkiksi ehdittävä kello 15 junaan, kun kurssi päättyy kello 15 vai matkustaisitko

sittenkin esimerkiksi kello 17 lähtevällä junalla?

Milloin voin hakea työmarkkinakonsultin tutkinnon suorittajaksi vuonna 2017? Mikäli olet kiinnostunut suorittamaan työmarkkinakonsultin tutkinnon, tulee hakemukset lähettää SuPerin edunvalvontayksikköön ajoissa ja viimeistään 1.12.2016. Joulukuussa valittavat opiskelijat aloittavat vuoden 2017 puolella.

Hakemus voi olla vapaamuotoinen ja siihen tulee olla koottuna kaikki olennainen tieto kuten, oletko suorittanut luottamusmiestutkinnon, missä tehtävässä nykyään toimit ja ay-urasuunnitelma.

Milloin voin hakea työsuojelukonsultin tutkinnon suorittajaksi vuonna 2017? Mikäli olet kiinnostunut suorittamaan työsuojelukonsultin tutkinnon, tulee hakemukset lähettää SuPerin edunvalvontayksikköön ajoissa ja viimeistään 1.12.2016. Joulukuussa valittavat opiskelijat aloittavat vuoden 2017 puolella.

Hakemus voi olla vapaamuotoinen ja siihen tulee olla koottuna kaikki olennainen tieto kuten, oletko suorittanut työsuojelun peruskurssit ja jatkokurssin, missä tehtävässä nykyään toimit ja ay-urasuunnitelma.

Milloin voi ilmoittautua vuoden 2017 koulutuksiin? Ensi vuoden koulutuskalenteri pyritään saamaan valmiiksi joulukuun puoliväliin mennessä. Koulutukset viedään sen jälkeen sähköiseen ilmoittautumisjärjestelmään ja ilmoittautumiset voivat alkaa. Jokaisen koulutustilaisuuden kohdalla on kerrottava hakuajan päättymispäivämäärä. Noudatathan annettuja hakuajankoja!

Kaikkiin koulutuksiin ilmoittautuminen tapahtuu vain ja ainoastaan sähköisen asiointijärjestelmän kautta.

Superilainen edunvalvontakoulutus

varmistaa, että SuPerin luottamusmiehillä, pääluottamusmiehillä, työsuojeluvaltuutetuilla ja -asiamiehillä sekä ammattiosastojen päättäjillä on aina hyppysissään viimeisin tieto ja osaminen superilaisesta edunvalvonnasta ja työhyvinvoinnista. ■

TARJA SUNDQVIST
KOULUTUSKOORDINAATTORI

TYÖNANTAJAN SUUSTA

"Raskaus ei ole sairaus, joten et saa palkkaa sairausajalta raskauden aikana."

EDUNVALVONTAYKSIKÖN YHTEYSTIEDOT

Päivystys ma-pe kello 9-13
kuntapuolen sopimusoasioissa
numerossa 09 2727 9160 ja yksityis-
sektorilla työskenteleville 09 2727 9171

Sähköposti edu@superliitto.fi.
Henkilökohtaiset sähköpostit muotoa
etunimi.sukunimi@superliitto.fi

Postiosoite: Suomen lähi- ja
perushoitajaliitto, Edunvalvontayksikkö,
Ratamestarinkatu 12, 00520 Helsinki
Fax: 09 2727 9120

Edunvalvontayksikkö huolehtii SuPerin jäsenten sosiaalitaloudellisesta edunvalvonnasta valtakunnallisesti ja paikallisesti. Yksikön vastuualueeseen kuuluvat virka- ja työehtosopimusneuvottelutoiminta, lainsäädäntö sekä eläkeasiat ja muu sosiaaliturva. Myös yhteistoiminta- ja työturvallisuusasiat ovat edunvalvontayksikön vastuulla. Huolehdimme jäsenten oikeusturvasta työhön liittyvissä erimielisyyksissä. Järjestämme edunvalvontakoulutuksen ja -tiedotuksen sekä annamme neuvontaa edunvalvonta-asioissa.

SUPERRISTIKKO

Tuuli Rauvola

-MALLISTO	↩	HAITTA	AN-SAITA	TAPPOI	TÄIN MUNA	SIHTEE-RILLE	VOI PAIKOIL-LEEN	TUOHI-NAUHA	 www.ristikko.fi						
MAINOS-TETTAVIA															
KUIVA-TETTU						TOR									
AFR. KAU-PUNKI				AINAI-NEN TEKEE PAHAA	1										
VAR-HAINEN						KÖY-DESTÄ SARJA									
KOTI-ELÄIMIÄ					KOKOUS SÄÄ-KIN										
			YSTÄ-VYYS TEUVON SUKUA						VALTIO	JAPA-NISTA	↩	ARPA	HUO-NO		
								JAL-KAAN POIKIA							
LUO-VUTTA-VAT							KÄN-NY-KÄT 						2		
	↩	3		VARAS-TOJA SUO ANTE-JAAN											
APU-RAHA					ERI-TE			USEIN KAN-KAISIA							
								ALUS							
NILAT								4							
KIRSTI ESKO					SELKEÄ ILMAN APUA					AVAALI 					
VA-ROJA								PAIMEN-TAMISTA							
								RIKI KLUBI-LAINEN					KIIREH-TIMI-NEN		
OHJEMA			PUKU 												
PAVALIN TYÖTOVERI					SIIVE-KÄS SURMAN-JUOKSU KIERRE-NUOTAT				KOTI-TYÖ	7					
	5						6				RA-HA	AU-TOJA			
TUN-TURI				LAP-SELLI-SET					LOBO						
LAITE						MAA-KUNTA		9					10		
MURRE-RASVAA		8			YH-TYMÄ				PYSÄH-DYKSIÄ						
VIH-REITÄ?										PALO					

Voit osallistua ristikkokisaan 19. lokakuuta mennessä joko lähettämällä koko ristikkosivun kuoressa tai pelkän ratkaisurivin postikortilla osoitteeseen SuPer-lehti, Ristikko, Ratamestarinkatu 12, 00520 Helsinki. Muista yhteystietosi! Voit myös lähettää ratkaisurivin ja yhteystietosi sähköpostitse osoitteeseen super-lehti@superliitto.fi. Muista kirjoittaa sähköpostin aihekenttään "Ristikko".

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Ratkaisijan nimi _____
 Katuosoite _____
 Postiosoite _____

PALAUTETTA VIIME LEHDEN ARTIKKELEISTA

Lehden paras juttu

Tarpeellista tietoa työssä.

KIPU ON LIEVEMMÄN PALOVAMMAN MERKKI S. 28

Tuli luettavaa tosi tarkkaan!

MUSIIKISSA ON VOIMAA S. 24

Hyvä, että tyttöjen taloja mainostetaan.

IHANEN TYTTÖJEN TALOSSA S. 58

Rakkaus ei ole koskaan väärin. Aihe on suuresti ajankohtainen ja tätä päivää.

KAAPIN PERUKOILLE UNOHDETUT 63

Erittäin ajankohtainen aihe.

TYÖVUOROSUUNNITTELUN VAIKUTUS HYVINVOINTIIN S. 54

Mahtavaa hoitoa muisti-sairaille.

ELÄMÄLLÄ ON TARKOITUS LOPPUUN SAAKKA S. 30

Täytyypä kokeilla.

KAMPSUPAISTI S. 14

Ihana kannanotto.

KAAPIN PERUKOILLE UNOHDETUT 63

Palveluja syrjäseudulle.

LÄHIHOITAJA ON OIKEA OSAAJA PALVELUBUSSIIN S. 38

Mielenkiintoinen logoterapia.

ELÄMÄLLÄ ON TARKOITUS LOPPUUN SAAKKA S. 30

Tilanteet muuttuvat ja lääkitys pitäisi tarkistaa useammin.

ONGELMIA LÄÄKITYKSESSÄ? S. 36

Tärkeää toimintaa lapsille.

LÄHIHOITAJA LEIKKIPUISTOSSA S. 16

Hyvä! Tärkeä asia otettu esille.

KUKA VARMISTAA, ETTÄ HOMMA TOIMII? S. 8

Hyvä vinkki saada asiakkaat liikkumaan.

TOIMINTAMITARI ON KUNTOUTUKSEN OIVA APU S. 50

Rikkoo ennakkoluuloja.

HYVÄ SUOMI! S. 43

Itselleni todella ajankohtainen.

JALKOJENHOIDON VEROTUS HERÄTTÄÄ KESKUSTELUA S. 21

Jutusta tuli hyvä mieli.

HYVÄ SUOMI! S. 43

Logoterapia kiinnostaa

Syyskuun lehden parhaimmaksi jutuksi valittiin ylivoimaisesti Minna Lyhdyn artikkeli *Logoterapia opettaa: Elämällä on tarkoitus loppuun saakka*. Jutussa nousi esiin vahvasti asukkaiden yksilöllisen kohtaamisen tärkeys. Kakkossijalle äänestettiin lakimies Riitta Saarikosken artikkeli *Työvuorosunnittelun vaikutus työhyvinvointiin*. Loput äänet jakautuivat tasaisesti monelle jutulle. SuPer-lehden ensiapulaukun voitti Ida Helenius Hämeenlinnasta. Onnittelut!

Paras juttu?

Kerro meille, mikä mielestäsi on paras juttu tässä SuPer-lehdessä. Lähetä vastauksesi **19. lokakuuta mennessä**. Kaikkien määräaikaan mennessä vastanneiden kesken arvotaan SuPer-lehden ensiapulaukku.

LEHDEN 10/2016 PARAS JUTTU OLI: _____

_____ SIVULLA: _____

MIKSI? _____

NIMI _____

OSOITE _____

OLEN IÄLTÄNI ☐ ALLE 20 ☐ 20-30 ☐ 31-45 ☐ 46-60 ☐ YLI 60

Voit osallistua myös sähköpostitse: super-lehti@superliitto.fi. Kirjoita sähköpostin aihekenttään "Paras juttu?" ja tekstikenttään mielipiteesi perusteluineen.

Vastaanottaja maksaa postimaksun

SUPER-LEHTI
Tunnus 5005172
00003 Vastauslähetys

Maija Eerikäinen ja Ilona

SUOJELUN SUOMEN MESTARIT

TEKSTI ELINA KUJALA KUVAT JUKKA SALMINEN

Koiraurheilu vaatii sitoutumista,
mutta antaa unohtumattomia elämyksiä.

Maijan ja Ilonan välillä on näkymätön yhteys. Ilona loikkii puutarhassa silkasta elämänilosta, mutta sen silmät seuraavat Maijaa herkeämättä. Muut ihmiset eivät Ilonaa kiinnosta. Maijaa naurattaa.

Kun Ilona irttaa lelunsa kanssa muutaman metrin päähän, tuntuu kuvissa poseeraaminen yksin ilman koiraa hölmöltä. Jotakin olennaista puuttuu viereistä.

– Ilona on rohkea, hyvähermoinen ja aktiivinen koira, joka on aina innostunut tekemään ja osallistumaan. Se vaatii paljon liikuntaa ja aktivointia, mutta saatuaan riittävän annoksen tekemistä, se kotona pääasiassa pötköttelee rauhassa, kuvailee Maija koiransa.

YLIVOIMAINEN MESTARUUS

Maija ja Ilona voittivat kesällä palveluskoirien suojelukokeen

Katse. Ilona seuraa herkeämättä Maija Eerikäistä ja odottaa seuraavaa käskyä. Koiran ja ohjaajan hyvä kontakti on koulutuksen perusta.

Suomen mestaruuden Lapualla ylivoimaisesti erinomaisilla pisteillä.

Syyskuun puolivälissä koirakko osallistui Sloveniassa lajin maailmanmestaruuskilpailuihin. Kotiin tuomisina oli 35. sija. Se ei ole huonosti kovatasoisessa kisassa, johon osallistui toistasataa koiraa ja ohjaajaa eri puolilta maailmaa. Maijalla ja Ilonalla on hallussaan myös kahden vuoden takainen suojelun Pohjoismaiden mestaruus.

– Mutta en minä menestyksen takia tätä tee, se ei ole pääasia, eikä se riittäisikään motivoimaan niinä pimeinä syysiltoina, kun kävelen koiran kanssa sateessa tuolla pellolla.

Maija sai kipinän koiraharrastukseen äidiltään, jonka kanssa hän kulki jo pikkutyttönä palveluskoirien hakuharjoituksissa metsissä. Nyt kotona Ylöjärvellä on avomiehen lisäksi 12-vuotias suomenlapinkoira Nelli, 9-vuotias saksanpaimenkoira Jeri ja kaksi belgianpaimenkoira malinoisia: Ilona ja vielä pentuikäinen Sisu. Päivätyössään Maija on lastenhoitaja päiväkodissa.

– Harrastus tukee työtä erinomaisesti. Päiväkodissa arki on välillä hektistä, mutta palveluskoirakokeet ovat niin intensiivinen harrastus, etteivät työasiat tule koiraa kouluttaessa mieleen. Pitkäjänteisyyttä, kärsivällisyyttä ja empaattis-

ta havainnointikykyä tarvitsen sekä työssäni että harrastuksessani.

KEHU JA KIITÄ

Useimmilla ihmisillä on koirien suojelukokeesta jonkinlainen mielikuva. Maalimiehen hihaan kiinni hyppäävä koira herättää pelkoa ja kummastusta. Kuka tällaista haluaa harrastaa?

Maija on tyytyväinen, kun voi oikoa suuren yleisön vääriä käsityksiä lajista. Suojelua harrastavat koirat eivät ole aggressiivisia, eikä tarkoitus missään tapauksessa ole opettaa koira puremaan ihmistä.

Lajiin kuuluu paljon muutakin kuin hihan pureminen.

– Suojelukokeessa on kolme osa-aluetta: jäljestäminen, tottelevaisuus ja suojelu. Suojelu on usein ensimmäisenä valmis. Muita osa-alueita joutuu harjoittelemaan pidempään. Laji on vaativa, mutta sen monipuolisuus kiinnostaa.

Maalimiehen tehtävä kokeessa on tärkeä ja he ovat saaneet työhönsä perusteellisen koulutuksen. Suojeluun koulutettu koira ei voi olla vihainen.

– Koiralle suojelu on leikkiä, vähän niin kuin rosvo ja poliisi -hippaa. Koira etsii maalimestä, koska tietää, että siellä odottaa hauska purulelu, hiha. Jos ei ole hihaa, koira ei ole yleensä erityisen kiinnostunut ukostakaan. Suojelua harrastavat koirat ovat arjessakin hyvähermoisia, ne eivät hätkähä pienestä.

EI LIIAN TOSISSAAN

Maailmanmestaruustasolla koiraurheilu vaatii satoja tunteja työtä.

– Harjoittelen päämäärätietoisesti, mutta en hampaat ir-

PITKÄJÄNTEISYYTTÄ, KÄRSIVÄLLISYYTTÄ JA EMPAATTISTA HAVAINNOINTI- KYKYÄ TARVITSEN SEKÄ TYÖSSÄNI ETTÄ HARRASTUKSESSANI.

veessä, enkä liian tosissani. Ei sellainen onnistuisi eläimen kanssa.

Harjoittelun pitää olla hauskaa. Palkitsemalla, kiittämällä ja kehumalla onnistuu paremmin kuin pakottamalla tai pelottelemalla. Jokainen koira tarvitsee kuitenkin selkeät säännöt ja rajat.

– Koirahan ei tee mitään tahallaan väärin, vaan se toimii siten kuin se on opetettu, Maija huomauttaa.

Treenikertoja Ilonan kanssa kertyy 8–15 viikosta riippuen.

– Tuntimäärää on mahdoton sanoa, sillä välillä hion joutain pientä yksityiskohtaa ja teen koiran kanssa paljon lyhyitä toistoja, joskus harjoitus on pidempikestoinen kokonaisuus.

– Liikunta on olennainen osa lajia, sillä koiran on oltava fyysisesti hyvässä kunnossa. Pyrin siihen, että Ilonalla on yksi vapaapäivä viikossa, mutta silloin tehdään usein vähän pidempi lenkki.

Maija Eerikäinen on 32-vuotias lähihoitaja, joka työskentelee ylöjärveläisessä Touhulan päiväkodissa.

Ilona on 7-vuotias belgianpaimenkoira malinois, joka on tuotu Suomeen pentuna Belgiasta. Sen virallinen nimi on Ilo van de Utadreef.

Pari on palveluskoirien suojelukokeen Suomen mestari 2016. Koirakko edusti Suomea syyskuussa Slovenian MM-kilpailuissa.

Palveluskoirien suojelukoe tunnetaan myös lyhenteillä PASU tai IPO. Kokeeseen kuuluu kolme osa-aluetta: jäljestäminen, tottelevaisuus ja suojelu. Jokaisesta osa-alueesta maksimipistemäärä on 100, yhteensä 300.

Laji vaatii energiaa, sinnikkyyttä, pitkäjänteisyyttä ja hyvää fyysistä kuntoa niin koiralta kuin ohjaajaltakin.

Koiran kanssa kannattaa harrastaa, vaikka ei kilpailisikaan. Yhteisen tekemisen kautta oman koiransa oppii tuntemaan paremmin. Pystit ovat kiva kotiintuominen kisoista, mutta pelkän menestyksen takia ei harrasteta.

KOIRANLUKUTAITOA

Ohjaajalta suojelu kysyy kokemusta, kärsivällisyyttä ja koiranlukutaitoa. Se ei ole aloittelijoiden laji.

– Hyvällä ohjaajalla on myös tietynlaista auktoriteettia ja eläytymiskykyä. Koulutustilanteessa koiran kanssa viestitään paljon ja koira kyllä huomaa, kun kehut ja kannustus tulevat suoraan ohjaajan sydäimestä.

On ollut aamuja, jolloin työvuoro alkaa yhdeksältä ja Maijan herätyskello soi viideltä, jotta hän ehtii tehdä Ilonan kanssa jälkiharjoituksen ennen päiväkotiin lähtemistä.

– Mutta samalla tavalla mikä tahansa tavoitteellinen harastaminen vaatii omistautumista ja sitoutumista.

– Koiran kouluttaminen on todella mielenkiintoista. Suojelu on laji, jossa koiraan pyritään vaikuttamaan silloin, kun sen vietti ja viretila ovat korkealla. Se on kiehtovaa.

ERIKOISJÄLJEN PARIIN

Slovenian maailmanmestaruuskilpailut jäävät Ilonan viimeisiksi isoiksi arvokisoiksi. Koira on nyt 7-vuotias, kokenut keski-ikäinen.

– Huipulla on hyvä lopettaa, Maija naurahtaa.

Ilonan terveys ei ole ollut paras mahdollinen. Slovenias-ta tuliaisina tuli nielutulehdus. Maija painottaa, että terveys

KOIRA KYLLÄ HUOMAA, KUN KEHUT JA KANNUSTUS TULEVAT SUORAAN OHJAAJAN SYDÄMESTÄ.

on tärkeämpää kuin kisamenestys. Ohjaajakin kaipaa taukoa. Isojen kisojen jälkeen iskee usein hetkellinen uupumus.

– Olen osallistunut arvokisoihin kuutena vuotena, treenannut koko ajan ja ajoittanut kesäloman vuosi toisensa jälkeen kisakalenterin mukaan. Hengähdystauko tekee nyt hyvää.

Koiratouhuja hän ei missään tapauksessa ole hylkäämässä, eikä Ilonan kaltainen aktiivinen käyttökoira voisikaan yhtäkkiä jäädä sohvaaperunaksi.

– Ilonan kanssa siirrytään suojelusta erikoisjäljen pariin.

Sohvalla puruluuta järsii puolivuotias malinoispentu Sisu, josta hyvällä onnella kasvaa Maijan seuraava kisakoira. Sen kanssa on jo aloitettu leikin varjolla suojeluharjoitukset. ■

Nimi: _____

Jäsennumero: _____

Henkilötunnus: _____

MAKSUTON PALAUTUSOSOITE:

SUPER RY / Jäsenyksikkö

Tunnus 5005173

00003 VASTAUSLÄHETYS

TILAUS:

- ☐ Tilaan jäsenmaksuviitteet alkaen (pvm) ____ . ____ . ____
- ☐ Tilaan ammattimerkin: lähihoitaja (12,50 €) ☐ perus- tai apuhoitaja (20,00 €) ☐ muu koulutus (8,40 €) ☐ (Hintoihin lisätään postikulut.)
- ☐ Tilaan jäsenmaksun perintävaltakirjoja: _____ kpl
- ☐ Tilaan liittymispaketteja: _____ kpl Tilaan liittymislomakkeita: _____ kpl
- ☐ Tilaan uuden jäsenkortin

MUUTOS:

Uusi sähköpostiosoitteeni / puhelinnumeroni: _____

Uusi postitusosoitteeni: _____

Uusi sukunimeni: _____

UUDET TYÖSUHDETIETONI:

Työnantajani: _____

Työpaikkani: _____

Työsuhteeni on voimassa:

- ☐ Toistaiseksi alkaen ____ . ____ 20____ ☐ Määräaikaisesti ajalla ____ . ____ 20____ - ____ . ____ 20____

ILMOITUS:

Olen ajalla ____ . ____ 20____ - ____ . ____ 20____

- ☐ jatko-opiskelija ☐ työlomalla ☐ ulkomailla ☐ yrittäjänä ☐ muu, mikä _____

- ☐ eläkkeellä alk. ____ . ____ 20____. (jään liiton eläkeläisjäseneksi, mutta työttömyyskassan jäsenyyteni päättyy)

☐ haluan säilyttää eläkeläisenä työttömyyskassan jäsenyyden (90 €/vuosi)

- ☐ eroan SuPer-liitosta ja Super työttömyyskassasta alk. (pvm) ____ . ____ 20____

Eroamisen syy (ei pakollinen): _____

JÄSENMAKSUVAPAUTUS:

Haen jäsenmaksuvapautusta ajalle ____ . ____ 20____ - ____ . ____ 20____ koska olen

- ☐ palkattomalla sairausvapaalla ☐ kuntoutustuella
- ☐ palkattomalla äitiys- tai isyysvapaalla ☐ hoitovapaalla/kotihoidontuella
- ☐ ollut työttömänä (Kelan työttömyyskorvaus). Ilmoita työttömyysjakso takautuvasti.

TERVEISET SUPERILLE:

YHTEYDENOTTOPYyntö:

Haluan, että minuun otetaan yhteyttä.

- ☐ Sähköpostitse. Sähköpostiosoite: _____

- ☐ Puhelimitse. Puhelinnumero: _____

Asiani liittyy (esim. jäsenyysasiat, työsuhteasiat, ammattiasia-asiat jne.): _____

Allekirjoitus: _____ Päiväys: ____ . ____ 20____

PIDETÄÄN TOISTEMME PUOLTA

Kesällä kohua herätti parin hoitajan lehdistölle ja muillekin tahoille antamat kommentit siitä, kuinka hoitoalan ongelmat ovatkin itse asiassa lähinnä hoitajien asenteissa. Heidän mielestään hoitotyöhön ei oikeasti tarvittaisi mitään lisäresursseja vaan asennemuutosta. Tauot venyvät ja työajalla hengailaan vaan Facebookissa.

Koko ulostulosta jäi ainakin itselleni tosi paha mieli. Paha mieli monen sadan, monen tuhannen hienosti työnsä hoitavan hoitajakollegan puolesta.

En missään tapauksessa todellakaan tarkoita, että meidän hoitajien pitäisi olla vain hiljaa epäkohdista, joita ehkä kohtaamme työelämässä. Kaltoinkohteluun ei saa ikinä alistua, oli kyseessä sitten hoitaja, joka kohtelee hoidettavaansa huonosti, tai esimies, joka ei kunnioita alaistensa lain turvaamia oikeuksia. Totta kai pitää ilmaista rohkeasti, jos tämän kaltaista toimintaa kohtaa.

Jäin miettimään etenkin sitä, miten vaarallisia tällaisena aikana tämänkaltaiset lausunnot kuitenkin ovat. Hallitus suunnittelee muun muassa leikkauksia hoitajamitoitukseen ja ties mikä soppa sotesta vielä saadaankaan aikaan. Olemme entistä enemmän ajettuina selkään seinää vasten ja meidän oikeuksiamme hoitajina tullaan aivan varmasti uhkaamaan moneen kertaan.

Ajat ovat sekä mielenkiintoiset että äärettömän pelottavat. Jos tällaisia ulostuloja tulee useita, ja jos ne saavat noin paljon näkyvyyttä kuin kesäinen avautuminen sai, olemme lirissä. Korviamme myöden. Miksi hallitus haluaisi kuunnella enää nykyistäkään vähää hoitajia tai hoitajia edustavia liittoja, jos tarjoilemme heille kultalautasella ajatusta, ettei hoitoalalle tarvita lisää väkeä?

Nyt tarvitaan kollegiaalisuutta, yhteen hiileen puhaltamista ja toisistamme huolehtimista. Jos minun tai sinun työpaikalla kaikki on hyvin eikä kiireen kieräkkään havaittavissa, emme voi puhua sitä koko Suomen kattavana toimituksena. On kuitenkin surullisen mo-

JONAS VÄNÄNEN

nia hoitoalan työpaikkoja, joissa kiire on lähes tappavaa ja henkilökunta kärsii ihan todella. Kotihoito ontuu monella paikkakunnalla ja etenkin yksityisen puolen pulmat lisääntyvät takuuvarmasti soten myötä.

Niistä paikoista, joissa pystytään tarjoamaan virikkeellistä kohtaamista ja muutakin kuin välttämätön hoito vanhuksille, kannattaa toki ottaa oppia ja tarkastella, onko siellä jotakin, mitä voisi ottaa käyttöön omassa yksikössä. Missään nimessä kuitenkaan mikään kikkailu ja asennemuutoksesta hokeminen ei saa olla keino silotella oikeita resurssipulasta johtuvia ongelmia piiloon. Hoitajia ei pidä syyllistää.

On tärkeää, että jokainen meistä pitää meteliä hoitoalan oikeista epäkoh-

distista, ovat ne sitten heikko johtaminen tai resurssipulan aiheuttamat hankaluudet. Jokainen voi vaikuttaa. Omassa työyhteisössään voi olla se, joka ei suositu jatkamaan työvuoroaan, jotta saataisiin paikattua sairaslomia, kun sijaisia ei haluta ottaa. Ja ainakin harmaan ylityön tekemisestä kieltäytyminen on melko helppo keino pitää omaa ja muiden puolta. Ei ikinä ylitöitä tunti tunnist listan sisällä vaan menköön maksuun vaikka työnantajaa kismittäisi. Se on ihan lain suoma oikeus sekin, että ylityöstä maksetaan sen tekijälle asianmukainen korvaus. ■

LISÄÄ HANNAN AJATUKSIA
LÖYDÄT HÄNEN BLOGISTAAN

[HTTP://WWW.LILY.FI/BLOGIT/
RUN-BABE-RUN](http://www.lily.fi/blogit/run-babe-run)

Työssäolovelvoite vanhenee

TEKSTI SIRKKA RYTINKI KUVA JANNE HARJU

Toistuvasta moitittavasta menettelystä määrätty työssäolovelvoite vanhenee viidessä vuodessa. Työssäolovelvoite voidaan asettaa esimerkiksi silloin kun työnhakija on toistuvasti kieltäytynyt tarjotusta työstä.

Kaikki ennen vuotta 2012 asetetut työssäolovelvoitteet vanhenevat 31.12.2016. Tämä tarkoittaa sitä, että velvoitteen piirissä olleet voivat taas hakea päivärahaa. Arviolta noin 2400 henkilöä on oikeutettu hakemaan päivärahaa omasta kassastaan velvoitteen poistuttua. Super työttömyyskassan jäsenten osuus tästä määrästä lienee kuitenkin vähäinen.

TE-toimisto on yhteydessä niihin työnhakijoihin, joihin velvoitteen vanheneminen vaikuttaa.

TYÖTTÖMYYSTURVAAN KAAVAILLAAN MUUTOKSIA

Hallitus esittää työttömyyspäivärahakauden lyhentämistä 500 päivästä 400 päivään. Alle kolmen vuoden työhistorialla oikeus olisi enintään 300 päivään. 500 päivän enimmäiskesto säilyisi esityksen mukaan niillä henkilöillä, jotka täyttävät työssäoloehdon täytettyään 58 vuotta.

Lisäksi omavastuuaikaa esitetään pidennettäväksi nykyisestä viidestä päivästä seitsemään päivään.

Pitkän työuran perusteella maksettava korotettu ansio-osa esitetään poistettavaksi laista. Niin ikään työllistymistä edistävän palvelun ajalta maksettavaa korotettua ansio-osaa esitetään alennettavaksi.

Hallituksen päätös työllisyyttä lisääviksi toimiksi sisältää myös työ- ja elinkeinotoimiston palvelukokonaisuuden tehostamisen. Palveluita uudistettaisiin muun muassa työttömien määräaikaishaastatteluilla kolmen kuukauden välein. Myös velvoittavan työllistymissuunnitelman toteutumista seurataan tehostetusti.

Ikääntyneille kaavoillaan myönnettäväksi kertaluonteista eläketukea. Kyse on niin sanotusta Lex Lindströmistä, joka päästäisi 60-vuotiaat pitkään työttöminä olleet eläkkeelle. Myös ansiosidonnaisen työttömyysturvan ansio-osan käyttöä palkkatukena ja starttirahana pohditaan kolmikantaisessa työryhmässä, jonka osapuolena ovat myös työmarkkinajärjestöt.

Uudistusten olisi tarkoitus astua voimaan vuoden 2017 alusta. Työttömyyskassa tiedottaa esitysten etenemisestä siinä järjestyksessä, kun tietoa asiasta on. Kassalle on jo tullut jonkun verran kyselyitä mahdollisten muutosten vaikutuksista. Kassalla ei kuitenkaan tässä vaiheessa ole asiasta enempää tietoa kuin mitä julkisuudessa on kerrottu. ■

Päivärahaa netissä

Hae päivärahaa netissä kirjautumalla Nettikassaan osoitteessa www.supertk.fi. Käyttäjätunnus on jäsennumerosi. Salasana ensimmäisellä kerralla on henkilötunnuksesi virallisessa muodossaan, eli viiva ja iso kirjain. Ensimmäisen kirjautumisen yhteydessä salasana muutetaan. Jos järjestelmä herjaa käyttäjätunnusta tai salasanaa, klikkaa tekstiä Jos salasana on muuttunut, klikkaa tästä. Valitse Ansiopäiväraha-hakemuslomake siihen asti kunnes olet saanut päätöksen ensimmäiseen hakemukseen.

HAKEMUSTEN POSTITUSOSOITE:

Super työttömyyskassa, PL 117, 00521 HELSINKI

Käyntiosoite Kelloilta 3

Fax 09 278 6531, www.supertk.fi

Toimisto avoinna arkisin klo 8.30–16.00

Palvelunumero arkisin klo 9.00–13.00

09 2727 9377

tkpalvelu@supertk.fi

Työpaikan musiikista puhuttiin Facebookissa

Soitetaanko työpaikalla musiikkia? Onko siitä hyötyä hoidettaville tai hoitajille? Superilaiset keskustelivat aiheesta liiton Facebook-sivuilla.

Pitää olla musiikkia ja mieluummin sellaista mistä esimerkiksi iäkkäät hoidettavat ovat nuoruudessaan ja yli-päättään omassa elämässään tykänneet, soittaneet ja kuunnelleet. Myös vanhojen kotimaisten elokuvien olen huomannut vaikuttavan myönteisesti monen muistisaira-raan ajatuksiin.

...

Ain laulain työtäs tee, kyllä auttaa vuorovaikutuksessa jo-ka lähtöön.

...

Juu ehdottomasti käytetään musiikkia. Jalkakin nousee keveämmin ja pysyy hyvin tahdissa, kun samalla hoilaa jotain vanhaa iskelmää.

...

Soitan radiota päiväsalissa, jossa potilaat istuskelevat ja ruokailevat. Jos potilas haluaa, laitan huoneen tv:stä Harju & Pöntistä soimaan, monet haluavat kuulla. Välillä

myös laulan potilaiden kanssa. Samoin itse haluan työskennellessäni kuunnella musiikkia, on moneen tilanteeseen "paras lääke".

...

Meillä asukkaat muistavat laulujen sanat (minä hoitaja luntaan kirjasta...). Meillä laulu raikaa ja viihdytään yhteisessä sävelessä. Souvarit- ja Yölintu-cd:t on kulutettu lähes loppuun. Hyräily auttaa suihkutustilanteissa. Positiivisuus luo turvallisuutta muistisairaiden kanssa työskennellessä. Vanhukset ja me hoitajat teemme päivistämme hyvän ja antoisan.

...

Meillä päiväsalissa radio raikaa ja asiakkaat saattavat hyräillä mukana leppoisasti. Myös itse käytän laulua tai hyräilyä haastavassa tilanteessa tai asiakkaan ollessa levoton hoitotilanteessa. Asiakas saattaa jopa tarttua biisiin mukaan ja kaikki sujuu huomattavasti paremmin.

...

Mun mielestä on hienoa nähdä muistisairaana vanhuksen naputtamassa pöytää sormilla tai jalan liikkuvan musiikin tahtiin.

SUPER
YLPEÄNÄ ESITTÄÄ

Opinto- päivät

**14.-15.2.2017
TAMPERE**

Tule täydentämään tietojasi
SuPerin ammatillisille opintopäiville!

Laadukkaat luennot, innostavat puhujat
ja ajankohtaista materiaalia.

Lisätietoja ja ilmoittautumisohjeet 4.11.
ilmestyvässä SuPer-lehdessä ja www.superliitto.fi

    superliitto #opintopäivät2017

**Osallistu ja voit voittaa
työyhteisösi 1500 €.**

La Carita -säätiö jakaa vanhustyön työyhteisöille
kaksi 1500 euron tunnustuspalkintoa
vanhusten yksilöllisen arjen kehittämisestä
SuPerin opintopäivillä helmikuussa 2017.

Hae tunnustuspalkintoa sähköisesti vastaamalla haasteeseen:
Miten olette työyhteisössänne rakentaneet uudenlaisia toimintamalleja arjen rikastuttamiseksi ja vanhusten yksilöllisen hoidon turvaamiseksi?

Kuville hakemuksessa arkeanne ja toimintaperiaatteitanne.
Miksi juuri teidän työporukkanne ansaitsisi tunnustuspalkinnon?

La Carita -tunnustuspalkintoa voi hakea 30.11.2016 mennessä verkossa osoitteessa <https://my.surveypal.com/lacarita2017>
Mikäli linkki ei avaudu kopioi linkkiosoite ja liitä se selaimen osoitekenttään.

Lisätietoja antaa Soili Nevala
soili.nevala@superliitto.fi
Puh. 09 2727 9157

LA CARITA SÄÄTIÖ
VANHUSTEN JA IKÄÄNTYVIEN HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN SUOMESSA

SUOSITTELE SUPERIA

#suosittelesuperia
#supertekeehyvaa

Suosittelija palkitaan mainiolla SuPer-lahjakortilla ja lokakuussa lisäksi hienolla monitoimikaulanauhalla. Uusi jäsen saa paitsi liiton vakuutukset, edunvalvontapalvelut ja koulutusta, myös edullista lomailua ja alennuksia ympäri Suomen.

SuPer lahjoittaa jokaisesta uudesta varsinaisesta jäsenestä yhden euron SOS Lapsikylän toimintaan ajalla 1.9.–31.12.

KATSO OHJEET SUOSITTELUUN:

www.superliitto.fi > Jäsenyys
Suosittelen SuPeria 2016
tai skannaa koodi.

Super
tekee
hyvää!

Uusi varsinainen jäsen saa tervetuliaislahjaksi monitoimikaulanauhan sekä arvokkaan ammattimerkin.

Lomaviikot Pyhätunturin Karhunkaltioon vuodelle 2017 haettavana

Karhunkaltio Pyhätunturilla on vuokrattavissa superilaisille ja heidän perheenjäsenilleen viikon jaksoissa 31.12.2016–6.1.2018. Paritalo sijaitsee 2,9 km kansallispuiston opastuskeskuksesta, postista, kaupasta ja hotellista. Patikointi- ja hiihtoreitit menevät 100 metrin päästä majasta. Loma-asunnoista on jylhät tunturinäkymät. Paritalossa on 2 kpl 50m² huoneistoa, molemmissa 20m² parvi, parveke, terassi ja ulkovarasto. Huoneistoissa on olohuone, keittiö, makuuhuone, sauna ja suihku-wc-pesuhuone. Saunaosasto on remontoitu syksyllä 2005. Vuodepaikkoja 6 hengelle. Hyvä varustus. Vaihtopäivä on lauantai.

Hinnasto:

Uusi vuosi 31.12.2016–7.1.2017 ja 30.12.2017–6.1.2018, 7 vrk La–La: 605 €
Normaalikausi: 18.2.2017–22.4.2017, 23.12.2017–30.12.2017, 7 vrk La–La: 605 €
Hiihdä halvalla kausi 6.1.2017–18.2.2017, 30.9.2017–23.12.2017, 7 vrk, La–La: 385 €
Kesäkausi 22.4.2017–26.8.2017, 7 vrk, La–La: 315 €
Ruska-aika 26.8.2017–30.9.2017, 7vrk, La–La: 415 €
Viikkosiivous ja takkapuut kuuluvat hintaan.

Varaukset, joista ilmenee yhteystietonne, pyydämme lähettämään 26.10.2016 mennessä osoitteeseen: Karhunkaltio c/o Markus Lohi, Kaarnikkapolku 9, 96400 Rovaniemi tai sähköpostilla marko.rautio@neve.fi, puh. 044 034 5078. Majan saaneille ilmoitamme kirjallisesti tai sähköpostilla 21.11.2016 mennessä.

HUOM! Vuoden 2016 peruutuspaikkoja viikoilta 41–52 alkaen 250 € viikko. Varaukset puh. 044 034 5078 tai marko.rautio@neve.fi

Karhunkaltio ei kuulu SuPerin omaan mökkitarjontaan.

Hakemus Karhunkaltioon vuonna 2017

Lomaviikko _____ tai _____
Nimi _____
Lähiosoite _____
Postinumero _____
Postitoimipaikka _____
Sähköposti _____
Puhelin koti/työ _____

Mitkä ovat sinun elämäsi rakkaimpia asioita?

Nyt
-50%
koti-irtaimisto-
vakuutuksesta*

Yhdessä rakennettu koti. Syntymäpäivälahjaksi saatu fillari.
Kirpparilta löytynyt design-harvinaisuus.

Sinunkin elämässäsi ja kodissasi on varmasti itse ansaittuja asioita,
joilla on arvoa enemmän kuin hintaa. Tietenkin pidät niistä jo itse
hyvää huolta, mutta niiden turvana kannattaa myös olla vakuutus.

Poikkea toimistollamme, soita tai jätä yhteydenottopyyntö
osoitteessa turva.fi/turvaan. Turvataan yhdessä elämäsi
rakkaimmat asiat.

* Etu koskee uutta koti-irtaimistovakuutusta, jonka alkamispäivä on 1.9.-31.12.2016.
Edun saa ensimmäisen vuoden vakuutusmaksusta.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva • www.turva.fi • puh. 01019 5110

 turva
Hymyile, olet Turvassa

Maksuton täydennyskoulutus toisen asteen sosiaali- ja terveysalan opettajille: Lähihoitajan ennakoiva turvallisuus-, ergonomia- ja työhyvinvointiosaaminen LETET.

Miten opetat lähihoitajan ammatilliseen perustutkintoon kuuluvia terveystä, turvallisuutta ja ergonomiaa?

Maksuton suomenkielinen ja valtakunnallinen 15 opintopisteen laajuinen täydennyskoulutus toisen asteen sosiaali- ja terveysalan opettajille. Laurea-ammattikorkeakoulu toteuttaa koulutuksen yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa.

KOULUTUKSESSA SAAT VALMIUKSIA:

- 1) arvioida ja toteuttaa ennaltaehkäisevää turvallisuustyötä hoitotyössä
- 2) ennaltaehkäistä ja arvioida lähihoitajan työhön liittyviä fyysisiä riski- ja kuormitustekijöitä
- 3) tunnistaa työhyvinvointiin ja työkykyyn vaikuttavia tekijöitä hoitotyössä

Kehität ja pilotoit oppimaasi opetuksessasi.

TOTEUTUSTAPA

Koulutus toteutetaan pääosin verkossa etäopiskeluna. Lähiopetuspäiviä on viisi. Ne järjestetään Vantaalla Laureassa Tikkurilan kampuksella. **Koulutus alkaa 16.1.2017 ja päättyy lokakuussa 2017.**

ILMOITTAUTUMINEN

Koulutukseen otetaan 35 osallistujaa. Ilmoittautuminen **7.11.2016 mennessä** osoitteessa: www.laurea.fi/lahihoitaja_ilmoittautuminen

LISÄTIETOJA

www.laurea.fi/letet

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

*Yhdessä
enemmän*

Työterveyslaitos

TÄNÄÄN JÄRJESTÄN
yllätysjuhlat ystävälle...
KOSKA VALITSEN ITSE. MILLOIN
TYÖSKENTELEN!

**Haemme lähihoitajia
kotihoitoon
pääkaupunkiseudulle.**
Tutustu Seuren työmahdollisuuksiin
osoitteessa Seure.fi.

SEURE - KUN TYÖLLÄ ON VÄLIÄ!

SEUREO
KAUPUNKIEN HENKILÖSTÖPALVELUYHTIÖ

Samaria Akatemia kouluttaa

Ratkaisukeskeinen kristillinen terapia 80 op

Vaasa, haku 4.11.2016 asti ja alkaa 18.-19.11.2016

Kristillinen seksuaaliterapeutti 80 op

Loimaa, haku 15.1.2017 asti ja alkaa 3.-4.2.2017

Lisätietoa: www.samaria.fi tai www.chcry.net

Jäsenten koulutus- matka Cambridgeen

7.-12.5.2017

Tule mukaan superilaiseen porukkaan! Koulutusmatkalla tutustumme Englannin hoitotyöhön ja viehättävään Cambridgen yliopistokaupunkiin. Vierailemme erilaisissa sosiaali- ja terveysalan yksiköissä ja kuulemme ajankohtaisista hoitotyöhön kuuluvista aiheista. Matkan hinta on 950 euroa, jonka voi maksaa erissä.

Tiedustelut ja ohjelma: leena.kaasinen@superliitto.fi

OTA TÄYSI HYÖTY IRTI

järjestöjäsenyydestäsi.

Tiesithän, että SuPerin jäsenenä sinä ja perheesi olette oikeutettu pysyvästi edulliseen henki- ja tapaturmavakuutukseen. Esimerkiksi henkivakuutus 30-vuotiaalle SuPerin jäsenelle 100 000 euron turvalla maksaa vain 7 euroa kuussa. Alennus on peräti 62 %, mikä merkitsee noin 128 euron säästöä vuodessa. Turvaa perheesi toimeentulo, jos pahin sattuisi. Kattavan vakuutusturvan koko perheelle saat kätevimmin osoitteesta

henkivakuutuskuntoon.fi

Vakuutuksen myöntää Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva, jonka asiamiehenä toimii If Vahinkovakuutusyhtiö Oy.

Henkivakuutus
62%
EDULLISEMMIN!

JOKO SINUN NIMESI NÄKY SUOSIKISSA?

**Lähetä hakemuksesi Valviraan 30.6.2017 mennessä,
jotta sinut ehditään liittää sosiaalihuollon ammatti-
henkilörekisteriin.**

Lähihoitajien, kodinhoitajien sekä kehitysvammahoitajien tulee rekisteröityä sosiaalihuollon ammattihenkilörekisteri Suosikkiin 31.12.2017 mennessä. Rekisteröinnille tulee varata käsittelyaikaa kuusi kuukautta, joten hakemuksen on oltava Valvirassa viimeistään 30.6.2017.

▶▶▶ VAIN REKISTERÖITYNYT VOI JATKOSSA KÄYTTÄÄ AMMATTINIMIKETTÄ

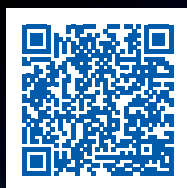
Työnantaja ei voi ennen siirtymäajan päättymistä vaatia, että lähi-, kodin- tai kehitysvammahoitajat löytyvät rekisteristä. Siirtymäajan jälkeen ainoastaan rekisterissä olevat sosiaalihuollon ammattihenkilöt voivat käyttää nimikesuojattua ammattinimikettä. Oppilaitokset rekisteröivät 1.3.2016 jälkeen valmistuneet opiskelijat Suosikkiin yhteishakemuksilla.

▶▶▶ SÄHKÖISESTI VOIT REKISTERÖITYÄ JO LOPPUVUODESTA

Loppuvuonna 2016 aukeava sähköinen rekisteröinti helpottaa ja nopeuttaa rekisteröintiä, joten suosittelemme odottamaan sen käyttöönottoa. Rekisteröitymällä varmistat oikeutesi käyttää sosiaalihuollossa ammattinimikettäsi.

▶▶▶ LISÄTIEDOT JA HAKEMUSOHJEET

www.valvira.fi ▶ Sosiaalihuolto ▶ Sosiaalihuollon ammattioikeudet

SUPER

Kuolevan kanssa

Tarkoitus on jalo. Kaupungista kirkonkylään saapunut mies haluaa saattohoitaa vanhan naisen kunniallisesti tuonpuoleiseen. Kaikki vain ei suju niin kuin on suunniteltu. Täti ei suostu kuolemaan ja odotellessaan mies paljastaa vahingossa oman elämänsä kipupisteet. Kaksi yksinäistä kohtaa. Tarina on traaginen, mutta täynnä mustaa huumoria.

– Täti on yksinäinen ja kiltti, hyvin tavallinen ihminen, kuvailee tätiä näyttelevä Pirjo Leppänen.

Samanlaisia maan hiljaisia on kylät ja kerrostalot täynnä. Kotihoidon työntekijät tapaavat heitä.

– Yksinäisyys voi olla raastavaa. Minulla on elämänsäni lapsia, lapsenlapsia ja työyhteisökin. Elämässä on hetkiä, jolloin toivoo saavansa olla yksin tovin. Mutta entäs sitten, kun tulee se aika, jolloin yksin oleminen ei ole enää oma valinta. Mitä voi tehdä, jos ei itse pysty tai pääse lähtemään ulos kodistaan?

Täti ja minä Rovaniemen kaupunginteatterissa ja Lapin kiertueella tänä syksynä.

Kirjauutuus

MAMAN FINLANDAISE – POSKISUUKKOJA
JA PERHE-ELÄMÄÄ ETELÄ-RANSKASSA
HELENA LIIKANEN-RENGER
ATENA, 2016

Ranskalais-suomalainen perhe muuttaa Yhdysvalloista Etelä-Ranskaan, eikä arki vastaa ihan croissantin tuoksuisia odotuksia. Suomalaisella äidillä riittää ihmeteltävää hyvässä ja pahassa. Lapsille tarjotaan päiväkodissa kolmen ruokalajin lounas ja leikkipuistoon ipanat puetaan paljettitosuihin, poskisuukkoja jaellaan naapureille ja tyttären opettajaa tietenkin teititellään. Omaelämäkerrallinen kirja kertoo kepeän kirpeästi monikulttuurisesta lapsiperheen arjesta ja asettumista uuteen kotimaahan.

Hanna tuo Carolan 2000-luvulle

Suomen ensimmäinen Idols-voittaja Hanna Pakarinen on fannittanut 60-luvun iskelmätahtea Carolaa jo vuosia, ja nyt hän on tehnyt levyn, jossa Carolan tutut ja tuntemattomimmatkin hitit on popitettu tähän päivään, kuten Pakarinen itse kuvaa. Levyn kymmenestä kappaleesta Pakarisen oma suosikki on *Sota*, Vietnamin sodan vastainen käänösbiisi, jonka Carola esitti televisiossa 1969.

– Laulun sanoma on hyvin ajankohtainen myös vuonna 2016. Toivottavasti nuori sukupolvi löytää Carolan musiikin, sillä kappaleet ovat upeita.

Hanna Pakarisen uusi levy *Synnyin, elän, kuolen* ulkona nyt.

Syyskokouksutsut

AMMATTIOSASTON SYYSKOKOUKSESSA KÄSITELLÄÄN AMMATTIOSASTON SÄÄNTÖJEN 10. PYKÄLÄN ASIAT:

- vahvistetaan toimintasuunnitelma ja talousarvio seuraavalle toimintavuodelle
- päätetään ammattiosaston jäsenmaksun suuruudesta sen jälkeen, kun liittohallitus on antanut asiassa lausunnon
- valitaan joka toinen vuosi hallituksen puheenjohtaja, jota kutsutaan ammattiosaston puheenjohtajaksi sekä osaston hallituksen varsinaiset ja varajäsenet
- valitaan kaksi tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa
- päätetään SuPerille tehtävistä aloitteista
- päätetään muista kokouksutsussa mainitusta asioista

• **ESPOO-KAUNIAINEN AO 801** syyskokous Sellon kirjaston Aikselisälissä 23.11. klo 17.45. Aloitetaan ruokailulla jo klo 17.00. Pikkujoulu Helsingissä: Sami Hedberg, Apollo Live Club klo 20.00. Liput ennakoon 15 euroa. Jaetaan kokouksessa. Sähköpostiin on tullut jokaiselle ilmoittautuminen.

• **IKAALISTEN AO 626** syyskokous ke 9.11. klo 17.00 Bar No Names. Mukaan e-kirjaimella alkava paketti. Lahjakortti arvonta. Musiikkia Janne Siltamäen tahtiin. Ilmoittautumiset Soilille 2.11. mennessä 050 529 4321.

• **KEMINMAAN AO 101** syyskokous ja virkistysreissu Rovaniemen suuntaan lauantaina 19.11. Junassa pidetään mennessä syyskokous ja Rovaniemellä nautitaan kokouslounas. Käymme myös tutustumassa Arktikumiiin. Kokoonnutaan lauantaiamuna rautatieasemalla klo 8.45. Ilmoittaudu Mallulle tekstiviestillä 040 5732 654. Reissu on jäsenille maksuton. Terveisin hallitus.

• **KESKI-SUOMEN YKSITYISSEKTORIN AO 426** syyskokous 11.11. klo 18.00 Lutakon Teeleissä, Schaumanin puistotie 2, Jyväskylä. Illan aikana ruokaisa salaatti sekä Teeleidin teetasting-tapahtuma herkuineen. Ilmoittautumiset ja mahdolliset ruoka-aineallergiat 4.11 mennessä 045 269 3004. Tervetuloa!

• **KIRKKONUMMEN-SIUNTION AO 824** syyskokous terveyskeskuksen ruokasalissa 26.10 klo 17.30. Tarjolla pitsaa, joten ilmoitathan 20.10 mennessä tulostasi ja mahdollisista ruokavaliorajoitteistasi 040 736 6841 tai tiina.jaaskelainen@kirkkonummi.fi. Tervetuloa!

• **KOUVOLAN AO 708** syyskokous to 24.11. klo 18.00 ravintola Three Wings, Sokoksen yläkerrassa, kävelykatu Manskin varrella. Ilmoittautumiset tekstiviestillä 040 730 4917 tai ammattiosaston nettisivuilta löytyvällä ilmoittautumislomakkeella viimeistään 13.11. Tarjolla iltapalaa, joten ilmoitathan erityisruokavaliosi ilmoittautumisen yhteydessä. Tervetuloa vaikuttamaan!

• **LAHDEN AO 403** syyskokous to 17.11 klo 17.00 Ravintola Voitto, Salpausselänkatu 8. Ruokailun vuoksi sitovat ilmoittautumiset sekä mahdolliset ruokavaliot 6.11 mennessä e_korkalainen@hotmail.com Peruuttamatto-

masta poisjäännistä ammattiosasto veloittaa ruokailukustannukset. Tervetuloa!

• **LIEDON SEUDUN AO 602** syyskokous 29.10. klo 17.00 Ilmaristen matkailutilalla, Väänteläntie 45, Ilmarinen. Ei henkilövalintoja. Mahdollisuus saunomiseen ja uimiseen ulkoaltaassa. Ilmoitathan tulostasi 20.10. mennessä ruokailua varten ja valitse pippurihärkä tai lohi-katkarapucurry Leena Nurmelle tekstiviestillä 040 507 5128 tai super602@superliitto.fi.

• **LIPERIN AO 514** syyskokous 14.10. klo 18.00. Liperin Terveyskeskus, alakerran iso kahvihuone, Käsämäntie 111 C, Liperi. Mahdollisista muista asioista saat tietoa hallituksen jäseniltä tai työpaikan yhdysjäseneltä. Kokouksessa arvotaan uusien hallituksen jäsenien kesken 50 euron lahjakortti. Tarjoulusta vastaa ammattiosasto. Tämän vuoksi ilmoittautuminen 12.10 mennessä Leena Kopeselle tekstiviestillä 040 2163 163. Muista mainita erikoisruokavaliosi. Tervetuloa!

• **LOHJAN AO 806** syyskokous 14.11. Lounasravintola Oivassa, Linnaistenhovissa, Tehtaankatu 22-24, Lohja. Sitovat ilmoittautumiset ja ruoka-allergiat viimeistään 16.10. super806@superliitto.fi.

• **ORIVEDEN SEUDUN AO 630** syyskokous 17.11. Oriveden palvelutalolla, Särkängtie 16, klo 18.00. Kokouksen jälkeen jatketaan jäsenillä teemana hyvinvointi. Jäsenillä "esiintyjä" ilmoitetaan myöhemmin ammattiosaston Facebook-ryhmässä ja nettisivuilla. Sitovat ilmoittautumiset 7.11. mennessä Karitalle tekstiviestillä 050 337 6591 tai sähköpostiin karita.jaatinen@netti.fi Tarjolla pientä purtavaa, joten ilmoitathan mahdolliset ruoka-aineallergiasi.

• **PARIKKALAN AO 503** syyskokous pe 11.11. klo 18.00 Tynkkylän lomaniemessä, Punkaharjulla. Kokouksen jälkeen tarjolla jouluinen ateria. Mukaan pieni paketti pukinkonttiin. Kydyistä ilmoitellaan myöhemmin. Ilmoittautumiset Marjolle 31.10. mennessä tekstiviestillä 044 319 1616 tai meilillä super503@superliitto.fi. Mainitse myös ruokarajoitteesi. Tervetuloa suunnittelemaan toimintaa ja juhlimaan yhdessä! Ammattiosaston hallitus

• **PIRKANMAAN YKSITYISTEN ALOJEN AO 649** syyskokous ke 2.11. klo 17.00 ammattiosaston toimistossa, Sotkankatu 17-19 A 3, Tampere. Ruoka- ja kahvitarjoilu sekä arvonta. Ilmoitathan tulostasi ja ruoka-aineallergioistasi viimeistään 23.10. a0649@luukku.com. Tervetuloa kokoukseen! Ammattiosaston hallitus

• **RAISION SEUDUN AO 604** syyskokous 16.11. klo 18.00 Lundan majalla, Teollisuuskaari 2, Masku. Liiton vpj Jaana Dalén kertoo sote-kuulumisia. Ilmoittautumiset Johannalle tekstiviestillä 040 080 3176 tai sähköpostilla super604@superliitto.fi 9.11. mennessä.

• **TAMPEREEN AO 631** syyskokous 15.11. klo 17.30. Ravintola Astor, Aleksis Kiven katu 26, Tampere. Ilmoittautumiset ruokailuun tarvi-

taan. Tarjolla broileria, kampelaa tai kasvisruokaa valintasi mukaan. Ilmoitathan mahdolliset ruokarajoitteesi sekä menuvalintasi 4.11. mennessä osoitteeseen hanna-leena.jalonen@tampere.fi. Tervetuloa!

• **TIIRISMAA AO 407** syyskokous ja pikkujoulu järjestetään lauantaina 19.11. klo 17.00 Soramäen Pirtissä. Ei henkilövalintoja. Kokouksen jälkeen nautitaan ammattiosaston tarjoama Pirtin perinteinen joululounas noutopöydästä. Elävää musiikkia ja joulupukki. Jos tuot 5 euron arvoisen lahjan, saat joulupukilta lahjan itsellesikin. Sitovat ilmoittautumiset viimeistään 11.11. numeroon 044 972 8234. Tervetuloa! Hallitus.

• **TOHMAJÄRVEN AO 518** syyskokous 25.10. klo 17.00 Kotipirtissä. Ammattiosasto tarjoaa ruokailun. Ilmoittautuminen 20.10. mennessä 050 514 1858. Pikkujouluun 26.-27.11. paikka ja ohjelma tarkentuvat myöhemmin. Syysterveisin puheenjohtaja

• **VAASAN AO RY 312** syyskokous ke 26.10. klo 18.00 Bank Food & Wine, Hovioikeudenpuistikko 11. Myös varapääluottamusmiehen valinta loppukaudeksi 2016-2017. Kokouksen jälkeen ammattiosaston tarjoama buffet-ruokailu. Ilmoittautumiset ja erityisruokavaliot viimeistään 18.10. Tiina Ojalalle 040 770 0106 tai tiina.ojala@vaasa.fi. Tervetuloa, hallitus!

Muut kutsut

• **VALTION APUHOITAJAKURSI 35** opiskeli vanhalla Kätilöopistolla Helsingissä. Valmistumisestamme on kulunut 50 vuotta. Kokoonnumme 27.10. klo 11.30 SuPerin toimistolle Helsingissä. Ilmoita tulostasi Eevaliisa Kurjelle puh. 040 5454 797 tai eevaliisa.kurki@gmail.com

• **LOHJA AO 806** jäsenreissu I Love Me -messuille! Ammattiosasto kustantaa messulipun ja bussikuljetuksen jäsenille. Lähtö 22.10. Kirkkokentältä klo 9.00 ja paluu samaan paikkaan klo 17.00. Mukaan mahtuu ensimmäiset 16 sitoutunutta lähtijää. Ilmoittautumiset super806@superliitto.fi. Jokainen ilmoittautuminen vahvistetaan erikseen.

• **VAASAN AO 312** järjestää pikkujouluostoristeilyn Uumajan Ikeaan lauantaina 3.12. Paikat ilmoittautumismäärästyksessä, 40 varattu. Lähtö Vaasasta lauantaina 3.12 klo. 8.00 kaupungintalon edestä. Ostosaikaa Uumajassa 3½ tuntia. Bussi ja kuljettaja ovat matkan ajan mukana. Paluulähtö klo 18.00 paikallista aikaa ja perillä olemme klo 23.30. Sitovat ilmoittautumiset 28.10. mennessä anne.humalamaki@vaasa.fi tai tekstiviestillä 040 7475 839. Ilmoita myös nimet, syntymäaika ja kansalaisuus. Jäsenille matkan hinta on 20 €. Varmistathan matkasi maksamalla sen 29.10. mennessä. Vaasan SuPer ao ry 312: FI15 5670 0820 2578 12. Tämän jälkeen peruuttaneilta perimme matkan koko hinnan 49 €. Jos paikkoja jää yli, ei-jäsenet voivat osallistua 49 euron hinnalla.

IN MEMORIAM

Apuhoitaja

Hilda ERONEN

s. 31.1.1931 Kupanitsa
k. 1.9.2016 Jyväskylä

*Mummoni kaunis laulu jää
iäksi soimaan muistoihimme.*

Rakasta mummoani jäivät kaipaamaan
perheemme ja sukulaisemme
sekä mummoni ystävät ja kollegat.
Noora Luukka,
Hilda Eronen tyttärentytär

IN MEMORIAM

Perushoitaja

**Aino Maritta
LÖPPÖNEN**

s. 25.6.1955
k. 2.2.2016

*Herra, kädelläsi uneen painan pään,
kutsut ystävämmä lepäämään.*

Valoisaa ja pidettyä työtoveria ja ystävää
jäivät kaipaamaan työtoverit
Tohmajärven terveyskeskuksen
vuodeosastolta

IN MEMORIAM

Perushoitaja

**Pirjo Elina
PIISPA**

o.s. Sipari

s. 27.2.1957
k. 21.8.2016

*Kauniit muistot eivät koskaan kuole,
eivätkä milloinkaan jätä yksin.*

Työtoveria ja hallituksen
jäsenä muistaen
SuPer Haminan seudun
ammattiosasto 705

Kasarimusaa Hopealinjalla

Hämeen ammattiosastot 609, 611, 612 ja 613 järjestivät 5. elokuuta yhteisen Vanajavesiristeilyn Hopealinjan aluksella. Teemana oli kasari ja musiikista vastasi dj Pasi. Mukana oli lähes sata superilaista ja puuhamminä toimi 612:n puheenjohtaja Anne Kisonen, joka on myös edustajiston uusi jäsen. Ruoka oli hyvää ja illan päätti upeaakin upeampi auringonlasku.

Tiirismaan superilaiset Tartossa

Tiirismaan ao 407 kävi Tartossa 31.7.–2.8. Matkassa mukana 30 superilaista. Sää oli sateinen, mutta nähtävyydet nähtiin.

LÄHIHOITAJA KÄHÖNEN

RISTIKKORATKAISU 9/2016

A	S	I	S	I	S	P	I	N	K	A	T	O
S	I	I	I	T	A	S	K	I	E	E	R	O
K	E	H	O	A	K	U	T	S	A	K	S	E
A	V	I	T	U	S	V	O	I	T	K	A	S
Ä	O	R	I	G	O	T	E	T	U	N	E	N
E	T	A	N	A	K				A	K	U	K
K	R	A	K						O	R	A	T
A	K	A	N	A					M	U	K	S
T	E	L	I	T					V	A	N	U
H	O	K	I	T					O	S	I	T
A	N	I	T	A					R	O	S	T
L	E	V	Y	T					O	S	T	A
L	I	I	S	A					L			
L	M	O	K	K	A				T	I	L	K
V	I	T	S	I	T	O	R	J	A	P	U	L
A	K	A	A	V	E	R	O		U	T	A	K
K	A	D	O	T	A	I	M	M	O	T	A	J
A	T	E	T	T	O	T	I	T	R	A	T	I

GAHIVUKEDY

Syyskuun ristikkokisan voitti
Anja Jurva, Ala-Temmeksellä.
Lämpimät onnitelut!

TILHI

BOMBYCILLA GARRULUS

Mietin tovin syksyyn ja ruskaan sopivaa lintua, kunnes katselin marjoja notkuvaa, hiljalleen kellastuvaa pihlajaa. Pian siinä keikkui muuttomatallaan olevia rastaista, mutta viimeistään tilhiparven osuessa paikalle marjat häviäsivät hetkessä.

Suotta ei tilhi ole saanut paikkaansa postikorteissa. Värikäs töyhtöpää on kaunis ja helposti tunnistettava lintu. Musta naamio ja keltainen pyrstönpää sekä siipijuovat kiinnittävät huomion ensimmäisenä. Läheltä katsottuna näkyvät myös kauniit, punaiset pisaramaiset vahaulokkeet kyynärsulkien päässä. Tilhen englanninkielinen nimi onkin waxwing eli vahasiipi. Lintujen ääniä on vaikea kuvailla kirjoittamalla. Parhaiten tilhenkin vaatimattoman visertelyn tunnistaa kuuntelemalla ääninäytteitä netistä.

Toisinaan valtavatkin tilhiparvet siirtyvät sydäntalvea kohti etelämmäksi marjojen perässä. Suurimmissa parvissa saattaa olla tuhansia lintuja. Jos töyhtöpää onkin syksyllä näkyvimpiä lintujamme, niin keväällä maaliskoukokuus-

sa paluu tapahtuu huomaamattomasti.

Tilhi on pohjoisen havumetsävyöhykkeen lintu, joka saattaa pesiä satunnaisesti myös eteläisemmässäkin Suomessa. Se rakentaa pesän yleensä matalalle kuusen oksanhankaan. Rakennusaineena tilhi käyttää sammalta, naavaa, jäkälää ja risuja. Karvoilla ja höyhenil-

lä vuorattuun pesään ilmestyy keskikesällä 4–6 siniharmaata tummatäpläistä munaa. Koiraan avustamana se hautoo noin kaksi viikkoa. Poikaset lentävät jo alle kolmen viikon ikäisinä.

Tuo kaunis töyhtöpää on ainoa hedelmänsyöjälintumme. Sille maistuvat niin pihlajan-, orapihlajan-, ruusunkuin katajanmarjatkin. Myös omenasato on sen mieleen. Kesällä ravinnoksi kelpaavat variksenmarjat, juolukat, karpalot sekä hyönteiset.

Tilhen sanotaan lentelevän humalassa syötyään käyneitä marjoja. Väite mahtaa olla tarua. Tilhen maksa polttaa alkoholia kymmenen kertaa ihmisen maksaa nopeammin. Syy ikkunoihin törmäilyyn lieene parvikäyttäytyminen. Suuren lintumäärän säikähtäessä jotain sattuu vahinkojakin.

Kun liikkuu rauhallisesti, ruokaileva tilhiparvi päästää usein ihmisen hyvinkin lähelle. Siksi se onkin yksi helpoimmin kuvattavia lintujamme. Kannattaa kokeilla. ■

SUPERIN AMMATTIOSASTOJEN PUHEENJOHTAJAT ERI PUOLILTA MAATA KOMMENTOIVAT LEHDEN AIHEITA.

PYSTYMETSÄSTÄ PUHEENJOHTAJAKSI

Mikä oli lempileikkisi lapsena?

► s. 10

Kirkonrotta. Ulkona oli mukava leikkiä säällä kuin säällä.

Onko homeallergia tuttu juttu? ► s. 11

Ei ole muuten kuin lehdistä lukemalla.

Aiheuttaako työ sinulle fyysisiä vaivoja? ► s. 13

Selkä on sellainen, että tuppaa vaiamaan. Vääriä nostoasentoja ehkä.

Oletko ohjannut opiskelijoita työelämään? ► s. 30

Olen. Pääsääntöisesti se on mukavaa hommaa omine haasteineen. Joutuu itsekin miettimään, miksi tekee jotain tietyllä tavalla. Opiskelijat kyseenalaistavat toimia joskus hyvällä tavalla.

Liikutko paljon luonnossa? ► s. 34

Liikun paljon. Koiran kanssa käyn lenkillä ja itsekin juoksen metsässä. Osallistun myös aikuispartioon. Oman lapsen kautta innostuin partioista.

Kudotko sukia? ► s. 35

En ikävä kyllä osaa.

Mikä on lempivärisi ja miten käytät sitä? ► s. 50

Vaatteissa lempivärimini on musta. Kodin sisustuksessa vaalea ja harmaa.

Minkälaisista kulttuuritapahtumista pidät? ► s. 71

Eniten pidän musiikista ja elokuvista. Myös lastentapahtumissa olen käynyt. Kävin juuri vanhan ajan markkinoillakin. Eli vähän vaihdellen kaikkea monipuolisesti.

Valkeakosken ammattiosaston kärkinimi Heidi Saarela lähti vuoden alussa osastonsa puheenjohtajaksi vailla aktiivista ay-toimijan historiaa.

– Olin käynyt parin kolmen vuoden ajan SuPerin kokouksissa ja tapahtumissa eli aika pystymetsästä minut valittiin puheenjohtajaksi.

– Se oli iso harppaus luottamustehäviin, mutta hallituksemme jäsenet ovat auttaneet minua eteenpäin. Liiton koulutuksissakin olen käynyt, eli homma alkaa sujua.

– Ensimmäinen kevätkokous meni hyvin, vaikkon aluksi tiennyt, mitä siellä olisi pitänyt puhua. Olen vähän ujonpuoleinen, mutta on tässä vähitellen alkanut oppia avaamaan suunsa oikeissa paikoissa!

Saarela liittyi SuPeriin opiskeluaikanaan vuonna 2010. Hän työskentelee Mehiläisen tehostetussa palveluasumisyksikössä Valkeakoskella.

– Tykkään työstä, vaikka se onkin välillä raskasta. Meillä kuten muuallakin Valkeakoskella on välillä sijaisista pulaa.

Valkeakosken ammattiosastossa on hieman alle 300 jäsentä. Aluesairaalalla on kaupungissa oma osastonsa.

Mitään suurempia ongelmia tai kriisipesäkkeitä ammattiosaston puheenjohtajan tietoon ei työpaikoilta ole kantautunut. Kun normaaleja uudistuksia ja muutoksia tapahtuu, ne teettävät tietenkin työtä.

Saarela katsoo, että osaston toimintaa ja tilannetta voi yhä parantaa.

– Aina voidaan pitää koulutus- ja infotilaisuuksia, kunhan jäsenet vain innostuvat lähtemään niihin mukaan.

Virkistyspuolella ammattiosasto järjesti tänä vuonna risteilymatkan Rönneviin viinitilalle. Osasto tuki myös Valkeakosken Musiikkitapahtumaan lippunsa hankineita.

Saarela lähettää terveiset päättäjille:

– Henkilömitoituksen lasku ei auta. Se lisää sairauslomaa, koska hoitajien jaksaminen menee entistä tiukemmalle. Mitoitus vaikuttaa työhyvinvointiin.

– Jäsenille terveisiä, että rohkeasti vaan mukaan katsomaan ja kokeilemaan ay-toimintaa. Ei ole mitään menetettävää. ■

Heidi Saarela on esimerkki siitä, että ammattiosaston puheenjohtajaksi voi ryhtyä ilman vuosikausien ay-uraakin.

JUKKA JÄRVELÄ

SUPERIN TOIMISTO

Ratamestarinkatu 12

00520 Helsinki

Puhelinvaihte 09 2727 910, telefax 09 2727 9120

- puheenjohtaja Silja Paavola p. 09 2727 9121
- puheenjohtajan sihteeri Sari Äikäs p. 09 2727 9122

YLEISHALLINTO

- toiminnanjohtaja Arja Niittynen p. 09 2727 9123
- järjestöasiantuntija Paula Soivio p. 09 2727 9156
- järjestöasiantuntija Tiina Pendolin p. 09 2727 9297
- järjestöasiantuntija Lauri Kämäri p. 09 2727 9184
- järjestöasiantuntija Eero Lemola p. 09 2727 9153
- opiskelija-asiamies Tanja Oksanen p. 09 2727 9192
- opiskelija-asiamies Tico Svart p. 09 2727 9205
- koulutuskoordinaattori Marianne Ronkainen p. 09 2727 9124
- sihteeri Aira Silvasto p. 09 2727 9135

VIESTINTÄ

- esimies toiminnanjohtaja Arja Niittynen p. 09 2727 9123
- sihteeri Katriina Alfa p. 09 2727 9298

SUPER-LEHTI:

- päätoimittaja Leena Lindroos p. 09 2727 9174
- taittava toimittaja Jukka Järvelä p. 09 2727 9178
- toimittaja Elina Kujala p. 09 2727 9219
- toimittaja Minna Lyhty p. 09 2727 9176
- toimittaja Marjo Sajantola p. 09 2727 9173
- toimittaja Minna Seppä p. 09 2727 9193
- super-lehti@superliitto.fi

TIEDOTUS:

- tiedotuspäällikkö Sari Tirronen p. 09 2727 9162
- tiedottaja Sari Järvinen p. 09 2727 9138
- tiedottaja Hanna-Mari Kuivalainen p. 09 2727 9183
- visuaalinen suunnittelija Antti Oksanen p. 09 2727 9137
- mediakouluttaja Timo Väkimies p. 09 2727 9141
- superviestinta@superliitto.fi

KEHITTÄMISYKSIKÖ

- palveleva sähköposti: kerah@superliitto.fi
- kehittämisjohtaja Jussi Salo p. 09 2727 9292
- ammattiasiainpäällikkö Kristina Lamberg p. 09 2727 9148
- sakkunnig/asiantuntija Sara Simberg p. 09 2727 9197
- asiantuntija Sari Erkkilä p. 09 2727 9152
- asiantuntija Leena Kaasinen p. 09 2727 9151
- asiantuntija Soili Nevala p. 09 2727 9157
- asiantuntija Elina Ottela p. 09 2727 9154
- asiantuntija Johanna Pérez p. 09 2727 9115
- asiantuntija Elina Kiuru p. 09 2727 9194
- sihteeri Raili Nurmi p. 09 2727 9172
- sihteeri Sirpa Lahtiluoma p. 09 2727 9182
- e-posttjänst på svenska: svkerah@superliitto.fi

TIETOHALLINTA

- toiminnanjohtaja Arja Niittynen p. 09 2727 9123
- it-päällikkö Sakari Hulkkonen p. 09 2727 9145
- järjestelmäasiantuntija Irja Nevala p. 09 2727 9158
- mikrotukihenkilö Mira Valtonen p. 09 2727 9206
- sihteeri Katriina Alfa p. 09 2727 9298
- atk-tuki: atk-tuki@superliitto.fi

SOPIMUSEDUNVALVONTA

- edu@superliitto.fi
- puhelinpalvelu 09 2727 9160 ma-pe klo 9-13
- edunvalvontajohtaja Anne Sainila-Vaarno p. 09 2727 9167
- työympäristöasiantuntija Eija Kemppainen p. 09 2727 9131
- sopimusasiantuntija/tutkija Riina Kurkinen p. 09 2727 9168
- sopimusasiantuntija Eila Koponen p. 09 2727 9132
- sopimusasiantuntija Anne Villman p. 09 2727 9196
- sopimusasiantuntija Mirja Juusola p. 09 2727 9185
- sopimusasiantuntija Satu Kervinen p. 09 2727 9139
- edunvalvontasihteeri Sari Kaartoaho p. 09 2727 9179
- lakimies Anna-Reetta Friipyöli p. 09 2727 9204
- lakimies Karoliina Huuskonen p. 09 2727 9188
- lakimies Merja Hyvärinen p. 09 2727 9166
- lakimies Juho Kasanen p. 09 2727 9161
- lakimies Sanna Rantala p. 09 2727 9190
- lakimies Riitta Saarikoski p. 09 2727 9114
- koulutuskoordinaattori Tarja Sundqvist p. 09 2727 9164
- sihteeri Sirpa Lahtiluoma p. 09 2727 9182

YKSITYISSEKTORI:

- puhelinpalvelu 09 2727 9171 ma-pe klo 9-13
- neuvottelupäällikkö Pia Zaerens p. 09 2727 9163
- sopimusneuvottelija Jukka Parkkola p. 09 2727 9117
- sopimusasiantuntija Marketta Vuorinen p. 09 2727 9116
- lakimies Mari Leisti p. 09 2727 9133
- lakimies Sini Siikström p. 09 2727 9136
- järjestöasiantuntija Tiina Eteläaho p. 09 2727 9134
- järjestöasiantuntija Anne Meriläinen p. 09 2727 9113

TALOUS- JA HENKILÖSTÖHALLINTO

- talous- ja henkilöstöjohtaja Anne Panttila p. 09 2727 9127
- henkilöstösihteeri Heli Utter p. 09 2727 9130
- henkilöstösuunnittelija Kirsi Kauppinen p. 09 2727 9126
- kiinteistökoordinaattori Kaarina Lintila p. 09 2727 9118
- kirjanpitäjä Leena Luostarinen p. 09 2727 9128
- laskentasihteeri Liisa Pääkkönen 09 2727 9181
- taloussihteeri Mervi Härkönen p. 09 2727 9125
- taloussihteeri Maria Hietala p. 09 2727 9129
- toimistopalvelusihteeri Tia Kahri-Tuononen p. 09 2727 9119
- toimistoapulainen Olli Hytönen p. 09 2727 910

JÄSENYYSASIAT

- puhelinpalvelu 09 2727 9140 ma-pe klo 9-13
- telefax 09 2727 9155
- palveleva sähköposti: jasenrekisteri@superliitto.fi
- postiosoite: PL 112 00521 Helsinki
- johtaja Anne Panttila p. 09 2727 9127
- jäsenyksikön päällikkö Sari Kainulainen p. 09 2727 9149
- jäsenihteerit Päivi Askolin, Rita Brand, Miia Heikkonen, Noora Mikkonen, Piia Partanen, Alisa Rosti, Katja Sirkiä, Salla Uusikangas ja Paula Wirén

SUPER TYÖTÖMYSSKASSA

- postiosoite: PL 117, 00521 Helsinki
- käyntiosoite: Kellosilta 3
- internet: www.supertk.fi -> nettikassa
- puhelinpalvelu: 09 2727 9377 ma-pe klo 9-13
- sähköpostit: tkpalvelu@supertk.fi
- telefax 09 278 6531
- johtaja Stefan Högnabba 09 2727 9310

SUPER

SUPER MYÖS INTERNETISSÄ: WWW.SUPERLIITTO.FI

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@superliitto.fi

Förhållningsregler för beslutsfattare?

ORDFÖRANDE SILJA PAAVOLA

Jag blev ett veckoslut tvungen att besöka jouren på hälsostationen för barn. Där föll min blick på en tavla med förhållningsregler. På tavlan berättades det vad som görs från den stund en människa kommer till jouren. Här redogjordes för vad som görs, varför och hur lång tid en åtgärd tar. Den totala tiden nämndes inte alls, besöket kan alltså ta 2–6 timmar – eller något annat. Man bad om förståelse, och till slut konstaterades det att vårdpersonalen arbetar hela tiden.

Jag började fundera på att vi superiter säkert borde göra en likadan tavla åt beslutsfattarna. Det finns en skrivning i regeringsprogrammet om att man kan sänka vårdardimensioneringen på platser med dygnetruntvård, för att de som vårdas där inte behöver så mycket vård. När man ytterligare adderar den ökande mängden äldre i den här ekvationen är slutresultatet helt omöjligt. I det här skedet är jag tvungen att säga att den här regeringsskrivningen uttrycker en ofattbar okunskap om det verkliga läget, eller så är det bara eurorna som talar. Bristen på euro ska sägas ut och den ska inte gömmas under andra ärenden. På grund av regeringens skrivning måste vi superiter göra det klart för beslutsfattarna vad vi gör och varför ett arbete eller en åtgärd tar en viss tid. Man kan emellertid inte alltid veta hur lång tid en åtgärd tar. Det som är speciellt här är att saken är klar som korvspad när det gäller en jour, men helt obegriplig när det gäller äldrevård.

Vi måste än en gång börja om från början, med respekten för yrket. Vi får beröm i festtalen, men i det dagliga livet är vi inte mycket värda. Så här kan det inte fortsätta.

Yrkeskunskap är något som arbetsgivaren måste erkänna och respektera.

Ingen får säga att alla kan bli närvårdare eller något annat professionellt inom social- och hälsovården. Vård, uppföstran, medicinering, rehabilitering och stöd i behandling av sjukdomar är inte något som alla har en medfödd förmåga till. Kunnande är ett resultat av utbildning – den yrkeskunskap som man ska utveckla under hela karriären. Utbildningen är en garant för god kvalitet och kunnande, och den är till nytta för de klienter, patienter eller barn som behöver vård och hjälp.

Sedan är det fråga om hur arbetsgivaren definierar arbetsbeskrivningen, alltså vilka alla uppgifter som hör till superiterna i vilket arbete. Igen måste man beakta vilken vård som behövs och vad organisationen erbjuder. När man prioriterar ska den vårdbehövande placeras först, oberoende av ålder. Behoven är individuella och de varierar, men gemensamt för alla är att ingen klarar sig utan daglig hjälp och vård. Långsamheten som kommer med åren och den brådska som beror på alltför få vårdare är till skada för en äldre persons försök att klara sig själv.

När det gäller äldretjänster måste man beakta att kommunerna redan under tio eller rentav femton år har höjt gränsen för den vårdtyngd som berättigar till kommunal vård, oberoende av om den produceras av en privat aktör eller av kommunen själv. De här betyder att de som vårdas har många sjukdomar och vården kräver mer och mer tid. Det behövs alltmer mångprofessionellt teamarbete där var och en utför sin egen del av vården. Det här har ofta missförstått i äldrevården när läget har speglats mot sjukhusvärlden. Det behövs också reservdiktiv för alla eventualiteter. Med hjälp av dem kan många sjukdomar få be-

handling innan de blir verkligt akuta. På samma sätt ska man fundera på målen för rehabiliteringen, hur man maximerar den egna funktionsförmågan.

Det finns mycket att förbättra i tjänsterna för äldre. Situationen blir emellertid inte bättre av att man minskar den yrkeskunniga personalen eller placerar dem inom stödfunktionerna, vilka onekligen är viktiga för helheten och kräver sina egna utförare. ■

Silja

Tre hårda

SuPeranslutna förtroendemän ringer i klockorna när många samtidiga förändringar inom kommunfältet väller över dem. Exempelvis har utläggningarna på entreprenad av social- och hälso-tjänster ökat explosivt, och just de här är svårast att sköta med tanke på avtalsintressebevakningen.

Det är viktigt att förtroendemännen är på det klara med situationen och vinnlägger sig om att få plats i de arbetsgrupper som bereder social- och hälsovårdsreformen, och att de också får plats. I förbundet har vi sammanställt instruktioner för förändringssituationer till förtroendemännen, och de finns på webbplatsen för aktiva medlemmar.

Allt flera studerande som behöver specialstöd i undervisningen deltar i närvarandarutbildningen. Det här leder också till extra krav på perioderna av inlärnin g i arbetet.Handledningen på arbetsplatserna tar också annars alltmer av arbetsplats-handledarnas tid genom att många saker som tidigare undervisades i skolan nu överförs på arbetsplatsernas ansvar. När handledningen sker vid sidan av det övriga arbetet och arbetstakten är hård, säger den handledare som vi intervjuade att den stackars studeranden försöker springa efter en vårdare och stjäl sin kunskap. Man borde föra en öppen och ärlig diskussion som bygger på den reella situationen om den tid som krävs för handledningen och om ersättningen för den för att skapa lugn för förfarandet.

Största delen av arbetsplatserna har gjort en handlingsmodell för mobbningssituationer. Men det är sällan som hela personalen är medveten om modellen, så att de skulle kunna använda den aktivt. Enligt en uppskattning lider upp till 100 000 löntagare av arbetsplatsmobbing i Finland. Hälsovården hör till de branscher där mobbningen i genomsnitt är vanligare och mobbningen är ofta verbal. Varje arbetsplats bör ha nolltolerans som mål, så att inget slags mobbande eller osakligt beteende tolereras i arbetsgemenskapen. Men, om mobbaren är den chef som ska se till hela arbetsgemenskapens välfärd? Maija berättar om sina erfarenheter. Vi ska hoppas att hennes mod också sporrar andra att gripa tag i det här problemet.

Mer om de här sakerna och andra aktuella teman inne i tidningen. ■

Gör något gott: sticka sockor

TEXT MINNA LYHTY

Kalla fötter behöver yllesockor. Vill du sticka ett par och donera dem till ett servicehus, ett vårdhem eller ett daghem?

I kampanjen för att sticka sockor – SuPer sukkaa pukkaa – ger vi medlemmarna en chans att sticka yllesockor, som sedan doneras till en mottagare som den lokala fackavdelningen bestämmer. Sockorna kan föras exempelvis till invånarna i servicehus och vårdhem eller till patienterna på bäddavdelningar.

Under SuPers ordförandedagar delades ca 2 500 garnnystan, sponsrade av SuPer och försäkringsbolaget Turva, ut till fackavdelningarna. Även Novita har donerat garn. Man kan också sticka sockor av eget garn.

– Om det känns svårt att sticka hälar kan man till exempel sticka benvärmare. Huvudsaken är att mottagaren får det varmt om benen, tipsar SuPers förbundsexpert Paula Sovio.

Hon tycker att det finns en beställning på en sådan kampanj just nu.

– Det sker mycket ont i vårt samhälle och vi klagar hela tiden över något. Genom att göra något gott kan vi öka människors välfärd. När man gör något gott för en annan kommer det alltid tillbaka i någon form. Vi behöver omtanke i stället för allt klagande.

Från fackavdelningarna får du information om hur man får garn, om tidtabellen och om målet för donationen. När sockorna är färdiga kan du ta en bild och dela den på Instagram med hashtaggen #supertekeehyvää, #supersukkaaapukkaa och #supergörgott. De som har stickat de vackraste eller roligaste sockorna får pris.

Sockstickningen ingår i kampanjen SuPer gör gott, som fortsätter hela hösten och den kommande vintern. SuPer vill göra goda saker i samhället och uppmuntrar också medlemmarna att göra gott. ■

Man får inte underteckna under påtryckning

TEXT MINNA SEPPÄ

SuPer har publicerat en kontrollista för förtroendemän som ger dem redskap för att klara av förändringsprocesser.

Telefonen hos SuPers intressebevakning har ringt flitigt i höst.

– Förtroendemän tar kontakt med oss särskilt när det gäller aktuella förändringar inom kommunfältet. Det är ofta fråga om utläggning av exempelvis social- och hälsojänster på entreprenad, säger förbundets intressebevakningsdirektör Anne Sainila-Vaarno.

Hon tackar förtroendepersonerna för deras aktivitet och hoppas att de tar kontakt med förbundet redan i ett tidigt skede av förändringsprocessen. SuPers utvecklingsdirektör Jussi Salo uppmuntrar till framförhållning.

– Man måste läsa de kommunala förtroendeorganens föredragningslistor, exempelvis social- och hälsovårdsnämndernas eller kommunalstyrelsernas, och reagera på dem. Man kan ofta först upptäcka kommande utläggningar i kommunens budgetförslag för det kommande året: om antalet köptjänster ökar, betyder det variation, säger Salo.

Sainila-Vaarno understryker att det behövs beslutsamhet och lugn under förhandlingsprocessen.

– Man får inte underteckna någonting under påtryckning. Man bör genast kontakta förbundet om man är osäker på om det är i medlemmarnas intresse att underteckna.

UNDBIK FALLGROPAR I ENTREPRENADUTLÄGGNINGARNA

Sainila-Vaarno konstaterar att förtroendemannens roll kompliceras av att det samtidigt pågår förändringar av myck-
et olika slag.

FÖRTROENDEMAN – SÅ HÄR KLARAR DU FÖRÄNDRINGEN

- 1. Följ diskussionen** om budget, strategi och sparåtgärder i din kommun.
- 2. Kräv SuPerrepresentation** i de arbetsgrupper som bereder förändringarna.
- 3. Bilda nätverk** över kommungränserna.
- 4. Kräv** att samarbetsförfarande tillämpas enligt lagen.
- 5. När arbetsgivaren blir en annan:** Kolla om kriterierna för överlåtelse av rörelse uppfylls. Då ingås inga nya arbetsavtal. Om den kommunala arbetsgivaren byts till en privat ska du sträva efter att trygga pensionsförmånerna. Om en privat arbetsgivare byts till en kommunal ska du sträva efter att få personalen att omfattas av AKTA efter att kollektivavtalsperioden är slut.
- 6. När kommunen vidtar sparåtgärder:** Kräv att samarbetsförfarande iakt-
tas innan kommunstyrelsen ger sitt slutliga förslag. Gå inte med på oavlö-
nade befrielser som ett alternativ till permittering, semesterpenningstutby-
ten, arbetsskiftsflexande eller sparavtal.
- 7. När kommunen slutar erbjuda en tjänst:** Arbetsgivaren är skyldig att placera om en anställd i samma eller liknande arbete.

DET FINNS DETALJERADE ANVISNINGAR FÖR FÖRTROENDEMAN PÅ FINSKA I HANDBOKEN TARKISTETTAVAT ASIAT ERI SOTE-MUUTOSTILANTEISSA SOM FÖRBUNDET GER UT. DU FÅR OCKSÅ FRAM ANVISNINGARNA GENOM ATT LOGGA IN PÅ MEDLEMSSIDORNA PÅ VÅR WEBBPLATS WWW.SUPERLIITTO.FI > KIRJAUDU JÄSENSIVUILLE.

Förbundet kontaktas oftast om kommunernas utläggning av social- och hälsojänster på entreprenad. De är enligt Sainila-Vaarno svårast att sköta med tanke på avtalsintressebevakningen. En ovan förtroendeman kan råka ut för många fallgropar i skötseln av en förändring.

– När det gäller en utläggning på entreprenad ska man tillämpa ett samarbetsförfarande, vilket inte är någon självklarhet för arbetsgivarna.

– Dessutom ska arbetstagarnas representant sträva efter att utläggningen genomförs enligt principerna för överlåtelse av rörelse, på de villkor som rådde i den tidigare anställningen. Den nya arbetsgivaren kan framhålla att det inte är fråga om överlåtelse av rörelse

och börja skriva nya arbetsavtal för de anställda, där exempelvis en del av de uppgiftsbaserade lönerna överförs till de personliga tilläggen. Det kan också hända att pensionsförmånerna försämr-
as. Man måste vara på sin vakt i sådana situationer, råder Sainila-Vaarno.

Förhandlingarna om att bevara personalens förmåner när AKTA-perioden är slut, de så kallade övergångsavgiftsförhandlingarna, ska inledas omedelbart efter beslutet om utläggning.

Höstens utläggningar är torrträning inför social- och hälsovårdsreformen.

– Det är mycket viktigt att våra förtroendemän vinnlägger sig om att ingå i de arbetsgrupper som bereder re-
formen. ■

Konkurrenskraftsavtalet besk medicin för alla

Regeringen erbjöd granskning, SuPer kräver förbindelse

TEXT MARJO SAJANTOLA

Syftet med konkurrenskraftsavtalet är att höja vår internationella priskonkurrensförmåga och med det här skapa flera arbetsplatser. SuPer kräver att regeringen förbinder sig att se till att avtalet inte leder till ytterligare nedskärningar i den kommunala ekonomin och att arbetsplatserna tryggas.

SuPer anslöt sig till konkurrenskraftsavtalet först när vår ordförande Silja Paavola fick en precisering av minister Juha Sipiläs regering enligt vilken regeringen förbinder sig till korrigering av åtgärder för att trygga arbetsplatserna ifall den kommunala ekonomin visar negativt.

Den granskning av situationen, uppföljningen av den kommunala ekonomin, som regeringen ursprungligen lovade räckte inte till för SuPer.

Paavola förklarar att man under förhandlingarna om ett konkurrenskrafts- och tillväxtavtal för kommunbranschen kom överens om en neutralitetsprincip. Det innebär att staten ersätter de minskade inkomster som konkurrenskraftsavtalet orsakar kommunerna. Kostnadsneutraliteten glömdes emellertid bort när finansministeriet hade räknat ut hur mycket staten skulle förlora i skatteintäkter.

– Efter det skulle den offentliga sektorn ha fått en räkning på 168 miljoner euro. Det hade inneburit nästan tiotusen nya arbetslösa, och det kunde Su-

Per inte godkänna. Egentligen begärde vi inget annat än att regeringen håller vad den lovat oss.

SuPer godkände avtalet när kommun- och reformminister Anu Vehviläinen i ett meddelande från finansministeriet försäkrade att de uppgifter ministeriet gett kommunbranschens löntagarorganisationer också motsvarar regeringens ståndpunkt. I meddelandet sägs det att regeringen i synnerhet granskar effekterna av konkurrenskraftsavtalet och budgeten 2017 på den kommunala ekonomin när den utvärderar balansen inom kommunernas ekonomi.

FRAMTIDEN UTVISAR VEM SOM DRAR NYTTA

SuPer anslöt sig till konkurrenskraftsavtalet genom att tillsammans med de övriga kommunala avtalsorganisationerna den femte september på Kommunhuset i Helsingfors underteckna det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtal som ska verkställa det.

– Det är oerhört viktigt för SuPer att regeringen förbinder sig. Superiternas arbetsplatser och därmed produktionen av basservice får inte hotas. Vi har krävt att arbetsplatserna ska bevaras, understök ordförande Paavola.

Hon fortsatte att även om regeringen har erkänt att den förändrade åldersstrukturen leder till ökade verksamhetskostnader, kräver den samtidigt att man sparar i äldreården och personaldi-

mensioneringen.

– Kommunerna får inte hamna i en situation där äldre, barn och andra vårdbehövande lämnas vind för våg på grund av det ekonomiska läget. Regeringen får inte heller öppna för en situation där arbetsförhållandena strider mot arbetarskyddsbestämmelserna. SuPer kommer att följa upp utvecklingen inom den kommunala ekonomin.

Efter undertecknandet sade Paavola att superiterna vet att konkurrenskraftsavtalet är rätt, men förbundet har kämpat för att hindra ytterligare räheter. För superiterna innebär avtalet i praktiken att arbetstiden ökar med 24 timmar per år och att den tidsbestämda lönesänkningen inom den offentliga sektorn, där majoriteten av medlemmarna arbetar, blir 30 procent av semesterpenningen. Under tre års tid utlovas inga lönehöjningar.

– Efter det här beslutet är bollen hos arbetsgivarna. De kommande åren kommer att utvisa huruvida konkurrenskraftsavtalet har någon praktisk effekt på den massarbetslöshet som råder i vårt land och vilken konkret nytta nedskärningen har medfört för vårdarna och de övriga anställda inom den offentliga sektorn.

– SuPer har nu i varje fall gjort sitt. Härnäst ska arbetsgivarna visa vad de går för. Går de besparingar som man gör i personalkostnaderna till att investera och anställa nya arbetstagare eller betalas de i form av utdelningar till företagsägarnas bottenlösa kassa? ■